

391 3352

พ. 156

๔๑

ขอการใช้หนังสือภาพที่มีลิขสิทธิ์ เป็นสื่อกับหนังสือภาพที่มีลิขสิทธิ์ เป็นคน
ต่อคุณธรรมความ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ของผู้อ่าน 2 กลุ่มอายุ

- 8 ก.ค. 2526

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

ปริญญานิพนธ์

ของ

พริ้มเพรา นิตมร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานนิพนธ์

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

พุทธพจน์ 2526

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

151978

ประกาศนุญการ

งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับพระราชทานเงินทุนอุดหนุนการวิจัยจาก "ทุนภูมิพล"

ผู้วิจัยขอว่าถึงถึงพระมหากรุณาธิคุณ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ เบื้อง กุสุม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และขอคิดอันเป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ นับตั้งแต่เริ่มงานวิจัย เป็นต้นมา

กราบขอบพระคุณอาจารย์สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ ที่ได้กรุณาให้ความกระจ่าง เกี่ยวกับเนื้อหาทางจิตวิทยา และอาจารย์เสกสรรค์ หวังพานิช ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ เกี่ยวกับแบบแผนและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดวงเดือน พันธุพานิช ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการสร้างแบบทดสอบ และคุณวิริยะ สิริสิงห์ ที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเขียนเรื่องสำหรับเด็ก

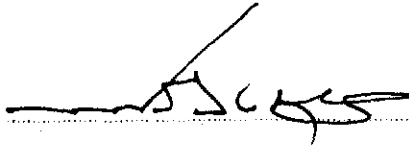
ขอขอบพระคุณสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสรนครบุรี อาจารย์ใหญ่ และคณะครู โรงเรียนสรนครบุรี ที่เห็นความสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ และได้ให้ความสะดวกอย่างเต็มที่ ในระหว่างการทดลอง

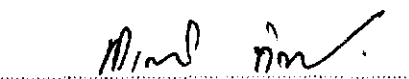
และสุดท้าย ขอขอบคุณนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกคน ที่ได้พยายามตอบแบบสอบถาม ด้วยความจริงใจ จนได้มาซึ่งข้อความจริง อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่แวดวงวิชาการ

พริ้มเพรา นิตรมร

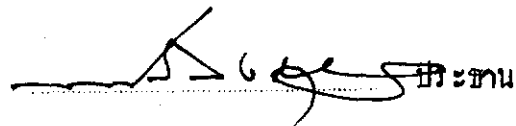
คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำคณะนิติศาสตร์และคณะกรรมการสอบข้อพิพาท
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่ง ของ การศึกษาทบทวนหลักสูตร
ปริญญาศึกษาหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

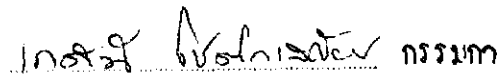
 ประธาน

 กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

 ประธาน

 กรรมการ

 กรรมการ

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ความมุ่งหมายในการศึกษาคนควา	4
	ความสำคัญของการศึกษาคนควา	5
	ขอบเขตของการศึกษาคนควา	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	เอกสาร	9
	ความหมายและลักษณะของหนังสือภาพ	9
	ประเภทของหนังสือภาพ	10
	การอ่านหนังสือภาพของเด็ก	11
	หลักเกณฑ์ในการสร้างหนังสือภาพสำหรับเด็ก	14
	ความคิดรวบยอดของความเอื้อเพื่อพ่อแม่	16
	การสอนและการพัฒนาความเอื้อเพื่อพ่อแม่	18
	หลักการและทฤษฎีที่เป็นแนวคิดเบื้องหลังการใช้ตัวละคร	
	รูปแบบต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม	20
	งานวิจัย	25
	เกี่ยวกับรูปแบบของหนังสือภาพ	25
	การใช้หนังสือแต่เนิ่นนานประกอบการสอนค่านิยมจริยศึกษา	29
	ความสัมพันธ์ระหว่างความเอื้อเพื่อพ่อแม่กับตัวแปรต่าง ๆ	30

ความเอื้อเพื่อพ่อแม่ในสถานการณ์ต่าง ๆ	34
การใช้ทรัพยากรพัฒนาความเอื้อเพื่อพ่อแม่	35
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	36
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	38
ประชากร, กลุ่มตัวอย่าง	38
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	41
แบบแผนการวิจัย	45
การดำเนินการทดลอง	46
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ค่าสถิติพื้นฐาน	53
การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ความเอื้อเพื่อพ่อแม่จากการอ่านหนังสือภาพ ที่มีตัวละคร เป็นคนแต่ละหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์ ของผู้อ่าน 2 กลุ่มอายุ	55
5 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	57
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	57
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	57
การดำเนินการทดลอง	58

บทที่

หน้า

การวิเคราะห์ข้อมูล 59

สรุปผลการทดลอง 59

อภิปรายผล 60

ข้อเสนอแนะ 62

บรรณานุกรม 65

ภาคผนวก 72

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงการแบ่งกลุ่มตัวอย่างอายุ 3 - 5 ปี เข้ากลุ่มทดลอง	39
2	แสดงการแบ่งกลุ่มตัวอย่างอายุ 6 - 8 ปี เข้ากลุ่มทดลอง	40
3	แสดงการแบ่งกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับอายุเข้ากลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม	41
4	แสดงแบบแผนการวิจัย	45
5	แสดงเวลาเฉลี่ยในการทดลอง	47
6	แสดงค่าสถิติพื้นฐานคะแนนคุณธรรมความเชื่อเพื่อประเมินจากการ อ่านหนังสือภาพพิมพ์ตัวละคร เป็นคนกับหนังสือภาพพิมพ์ตัวละคร เป็นสัตว์	53
7	แสดงผลการวิเคราะห์คุณธรรมความเชื่อเพื่อประเมินจากการอ่าน หนังสือภาพพิมพ์ตัวละคร เป็นคนกับหนังสือภาพพิมพ์ตัวละคร เป็นสัตว์ วิเคราะห์แต่ละกลุ่มอายุเปรียบเทียบกันทุกกลุ่มโดยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบสององค์ประกอบ	55

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

๑	แผนผังแสดงการจัดกลุ่มทดลอง	46
---	----------------------------------	----

ภูมิหลัง

"เทคโนโลยีทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนแปลง"

"เทคโนโลยีทำให้สภาพการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลง"

คำกล่าวข้างต้น เป็นหัวข้อปราชญ์ที่สำคัญหัวข้อหนึ่งในวิชาพื้นฐานเทคโนโลยีทางการศึกษา อันเป็นพื้นฐานในการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา มีผู้ให้ความสนใจในเรื่องนี้ไปต่าง ๆ นานา ทั้งในทางสนับสนุนและคัดค้าน จนไม่อาจสรุปคำตอบตายตัวลงไป แต่เท่าที่ปรากฏให้เห็นได้มีก็นำเอาเครื่องมือ เครื่องมือ อุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการและแนวคิดต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนอย่างมากมาย นับตั้งแต่สื่อใหญ่ ๆ ราคาสูง อย่างเช่น ภาพยนตร์ สไลด์ ไปจนถึงสื่อพื้น ๆ ราคาถูกอย่างเช่น หนังสือการ์ตูน หนังสือภาพ

หนังสือภาพสำหรับเด็ก (Picture Book) มีประวัติพัฒนาการตนเองมานานนับศตวรรษ นับตั้งแต่การเล่านิทานด้วยปากสืบต่อกันมา (ประทีป มหาจันทร์ 2523 : 303) จนกระทั่ง คอมินิอุส ได้สร้าง Orbis Pictus ขึ้น เป็นหนังสือภาพเล่มแรกของโลก (กฤษณจิตต์ พลายเวช 2525 : 45) และในที่สุดก็แตกตัวออกเป็นหนังสือสำหรับเด็กหลายรูปแบบ สำหรับประเทศไทย ได้มีการสำรวจความสนใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา เมื่อปี 2519 พบว่า หนังสือที่เด็กวัยนี้ชอบอ่านมากที่สุดคือหนังสือนิทานภาพ ซึ่งรายงานการวิจัยเรียกว่า การ์ตูน (ศึกษาธิการ 2520 : 35)

หนังสือนิทานภาพจึง เป็นสื่อที่มีคุณค่าในการปลูกฝังนิสัยและเพิ่มพูนทักษะทางการอ่านแก่เด็ก ... อันนับเป็นคุณค่าทางด้านปัญญา แตกต่างเหนือจากคุณค่าดังกล่าว หนังสือภาพยังมีคุณค่าทางจิตใจ ทำให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ และ

สนองความต้องการทางอารมณ์ (ประเพณี มหาชน 2523 : 13) เด็กจะซึมซับเอา
คุณธรรม ค่านิยมต่าง ๆ จากเนื้อเรื่องเข้าไปในจิตใจ (ชม ภูมิภาค ม.ป.ป.
143 - 144) เด็กทุกคนจะมีตัวเอกในนิทานเรื่องหนึ่ง เรื่องใดประทับอยู่ในความทรงจำ
และความประทับใจนั้นจะคงอยู่จนกระทั่งพ้นวัยมาเป็นผู้ใหญ่ (การ์ตูนเพื่อพัฒนาเด็ก
2523 : 1) ดังนั้นผลการวิจัยประเภทวิเคราะห์เนื้อหาและคุณธรรมในหนังสือสำหรับเด็ก
ปรากฏอยู่เนื่อง ๆ (สุนทรี มีพร้อม 2522 : 209, วิจิตรา สุภากร 2523 : 141)
และทำให้ทราบข้อความจริงที่น่าเป็นห่วงว่า หนังสือการ์ตูนที่พิมพ์จำหน่ายในประเทศไทย
โดยเฉพาะการ์ตูนเล่มละ 1 บาท มีคุณธรรมต่าง ๆ ปรากฏอยู่ในแง่การทำลายคุณธรรม
มากกว่าด้านส่งเสริมคุณธรรม (สุรางค์ รุ่งเรือง เบญจา บุญยสนธิกุล กรรณิการ์
ศรีเจริญ 2525)

ที่กล่าวมาเป็นการวิเคราะห์สารสื่อโดยใช้วิจารณญาณของผู้วิจัยเป็นหลัก จึงมีผู้นำ
หนังสือนิทานภาพไปให้เด็กอ่านแล้ววิเคราะห์ ผลที่เกิดขึ้นโดยตรงในตัวเด็ก ผลปรากฏว่า
การสอนด้วยหนังสือภาพสามารถยกระดับจริยธรรมของเด็กให้สูงขึ้นมากกว่าการสอนตามแผน
การสอนของกรมวิชาการ (สมเดช สีแสง 2524 : 59)

ถ้าจะถามถึงเหตุผลของเรื่องนี้ คำตอบที่น่าจะเป็นหลักการเขียนแบบจากตัวแบบ
อันเป็นหลักการสำคัญในทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Socialization) ทวงเคียน
พันซุนนาวิน กล่าวว่า การใช้ตัวแบบแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ผู้ถูกทดลองเห็นจะเป็นวิธีหนึ่ง
ที่ทำให้ผู้ถูกทดลองกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ตามตัวแบบได้ การจัดตัวแบบเป็นวิธีการให้ความรู้แก่ผู้
ถูกทดลองวิธีหนึ่งและเป็นวิธีการที่ถูกต้องศึกษา ค้นคว้ามาพอประมาณ เพราะเป็นวิธีที่เด็กจะ
เรียนรู้จากสังคมได้มากที่สุด และเป็นวิธีที่เด็กอาจทำได้โดยไม่รู้สึกรู้สว่าเขากำลังถูกชักจูง
(ทวงเคียน พันซุนนาวิน 2520 : 29) แผนดูรา ได้แบ่งตัวแบบออกเป็น 2 ชนิดคือ

1. ตัวแบบที่เป็นชีวิตจริง (Life Model)
2. ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model)

ทิวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ อาจจำแนกได้เป็นคำพูด เอกสาร โสตทัศนวัสดุต่าง ๆ

(Bandura. 1977 : 40 - 51)

ตัวละครที่ปรากฏในหนังสือเด็ก อาจแบ่งได้คร่าว ๆ เป็น 2 ประเภทคือ ตัวละครที่เป็นสัตว์ และตัวละครที่เป็นคน (ทั้งนี้รวมพวก เทวดา นางฟ้า ยักษ์ ภูมุนัขต่าง ๆ เข้าในประเภทหลังด้วย โดยพิจารณาอุปนิสัย) จากการสำรวจตลาดหนังสือการ์ตูนในอเมริกา เมื่อปี 1952 พบว่าครึ่งต่อครึ่งของหนังสือการ์ตูนที่ออกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง มีเนื้อหาเกี่ยวกับสัตว์ต่าง ๆ (Speigelman. 1952 : 37 - 57) ซึ่งถึงแม้ว่าจะเป็นข้อมูลเมื่อ 30 ปีมาแล้ว ก็ยังใกล้เคียงกับข้อสังเกตของผู้ประสมการณ์สูงในวงการหนังสือเด็กของไทย คือ วิริยะ ลีรสิงห์ ซึ่งพบว่า หนังสือภาพที่มียอดจำหน่ายสูงส่วนใหญ่จะมีชื่อเรื่อง เป็นชื่อสัตว์ต่าง ๆ โดยเฉพาะลูกสัตว์ (วิริยะ ลีรสิงห์ 2523 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

เกี่ยวกับความสนใจในการอ่านของเด็กแต่ละวัยนี้ หากผู้เชี่ยวชาญทางด้านหนังสือสำหรับเด็กเสนอไว้ในที่ต่าง ๆ พอสรุปได้ความตรงกันว่า เด็กเล็ก ๆ ชอบเรื่องสัตว์ และเรื่องนิทานเพื่อฝันต่าง ๆ เช่น สัตว์พูดได้ สัตว์กระทำพฤติกรรมได้อย่างมนุษย์ ส่วนเด็กโตเรื่องราวที่ชอบจะแบ่งไปตามเพศ เด็กชายจะชอบเรื่องผจญภัย เรื่องเกี่ยวกับวีรบุรุษ คนเก่ง และเรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ส่วนเด็กหญิงจะชอบนวนิยายกระจุ่มกระจิม ความรัก และเรื่องสะท้อนอารมณ์ (รัชณี ศรีไพรวรรณ 2508 : 533 - 534 ; วิทยวน อินทรกำแหง 2517 : 60 ; ญล รัตติก 2506 : 49 - 50 ; Huck. 1979 : 9 - 12)

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิดขึ้นว่า การใช้หนังสือภาพเป็นแบบอย่างในการปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมต่าง ๆ ในผู้อ่านต่างวัย ตัวละครที่เป็นคนกับตัวละครที่เป็นสัตว์น่าจะมีอำนาจชักจูงจิตใจให้เกิดการยอมรับคุณธรรมนั้น ๆ ได้ไม่เท่ากัน โดยมีทฤษฎีการสื่อสารของ ฮอฟแลนด์ (Hofland Model of Communication) ที่ว่า "มนุษย์ย่อมแตกต่างกันในด้านการรับการสื่อสาร" เป็นพื้นฐาน กล่าวคือ ทั้งสภาพของสิ่งเร้าในการสื่อสาร (Communicated Situation) และสิ่งที่มีอยู่ก่อนในตัวผู้รับสาร (Predispositional Factor) ต่างก็

มีอิทธิพลที่จะทำให้คุณภาพของการรับสารแตกต่างกันไป (Wiman and Meirhenry. 1969 : 62 - 65) ในกรณีนี้สภาพของสิ่งเร้าในการรับสารที่แตกต่างกันคือ ตัวละครที่เป็นคนกับที่เป็นสัตว์ ส่วนสิ่งที่มีอยู่ก่อนในตัวผู้รับก็คือความสนใจในการอ่านของ เด็กซึ่งแตกต่างกันไปตามวัย ทั้งสองประการนี้ ทฤษฎีการสื่อสารของฮอฟแลนด์ ถือว่ามีส่วนทำให้คุณภาพของการรับสารแตกต่างกัน

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงมีจุดมุ่งหมาย เพื่อ เปรียบเทียบคุณธรรมความเอื้อ เพื่อ เนื่องมาจากการใช้หนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นคน และหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์ ในผู้อ่านกลุ่มอายุ 3 - 5 ปี, 6 - 8 ปี ตามลำดับ

อนึ่ง ผลงานวิจัยทางด้านสื่อการสอนที่นำมา จะเป็นการศึกษาหาคำตอบเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อหรือวิธีใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อจุดประสงค์ด้านความรู้ความจำเสียเป็นส่วนใหญ่ การวิจัยที่มุ่งพัฒนาสื่อการสอน สำหรับจุดประสงค์ทางด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านจริยศึกษา (Affective Domain) นั้นแทบจะไม่มี (เปรื่อง กุญฑ 2519 : 11) จึงถือว่าการวิจัยครั้งนี้เป็นการตอบสนองความขาดแคลนของวงการ เทคโนโลยีทางการศึกษาอีกประการหนึ่งด้วย

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการอ่านหนังสือภาพ ที่มีตัวละคร เป็นคนและหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์ ต่อคุณธรรมความเอื้อเพื่อเนื่องมาภายในผู้อ่านแต่ละกลุ่มอายุ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการอ่านหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นคนและหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์ ต่อคุณธรรมความเอื้อเพื่อเนื่องมา ระหว่างผู้อ่านต่างกลุ่มอายุ
3. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ ระหว่างรูปแบบของตัวละครในหนังสือภาพกับกลุ่มอายุของผู้อ่านที่ส่งผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมความเอื้อ เพื่อเนื่องมา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถ

1. เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการสร้างตัวละครในหนังสือภาพสำหรับเด็กวัยต่าง ๆ
2. เป็นข้อสรุปถึงการใช้สารสื่อเพื่อสร้างทัศนคติโดยทั่วไปไม่เฉพาะแต่เรื่องความเอื้อเฟื้อ
3. ครอบคลุมไปถึงการผลิตสื่ออื่น ๆ ที่ต้องการเนื้อเรื่องและตัวละคร เป็นพื้นฐาน เช่น เทปนิทาน รายการโทรทัศน์ ละครวิทยุสำหรับเด็ก ภาพยนตร์ การ์ตูน หรือละครหุ่น

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ประชากรมี 2 กลุ่มคือ
 - 1.1 นักเรียนชายหญิงระดับอายุ 3 - 5 ปี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2525 ของโรงเรียนสรรพบุรี สังกัดการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดชัยนาท
 - 1.2 นักเรียนชายหญิงระดับอายุ 6 - 8 ปี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2525 ของโรงเรียนสรรพบุรี สังกัดการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดชัยนาท
2. กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - 2.1 นักเรียนชายหญิงระดับอายุ 3, 4 และ 5 ปี ในชั้นเด็กเล็ก สุ่มมา ระดับอายุละ 20 คน รวมเป็น 60 คน
 - 2.2 นักเรียนชายหญิงระดับอายุ 6, 7 และ 8 ปี ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ สุ่มมา ระดับอายุละ 20 คน รวมเป็น 60 คน
 รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 120 คน

3. ทัวแปร การศึกษาครั้งนี้แบ่งทัวแปรออกเป็น 2 ชนิด คือ

3.1 ทัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

3.1.1 หนังสือภาพซึ่งแบ่งออกเป็น

3.1.1.1 หนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นคน

3.1.1.2 หนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์

3.1.2 กลุ่มอายุของผู้อ่านจำแนกตามความสนใจเนื้อเรื่อง คือ

3.1.2.1 กลุ่มอายุ 3 - 5 ปี

3.1.2.2 กลุ่มอายุ 6 - 8 ปี

3.2 ทัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ คุณธรรมความ
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของผู้อ่าน วัดจากแบบสอบถาม 1 วันหลังจากอ่านหนังสือภาพครบทุกเรื่องแล้ว

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองคือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อันเป็นคุณธรรมหนึ่งใน
30 ประการ ที่หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ระบุให้นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 - 6
ต้องเรียน

5. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

5.1 หนังสือภาพที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ผ่านการ
พิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญด้านหนังสือสำหรับเด็กและด้านจริยธรรมมาแล้ว จำนวน 6 เรื่อง
แต่ละเรื่องแบ่งเป็น 2 ชุดคือ ชุดที่มีตัวละคร เป็นคน กับชุดที่มีตัวละคร เป็นสัตว์

5.2 แบบวัดคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่หลังจากอ่านหนังสือภาพ
ในข้อ 5.1 ครบ 6 เรื่องแล้ว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หนังสือภาพ (Picture Book) หมายถึงหนังสือที่มีภาพมากกว่าตัวอักษร
หรือไม่มีตัวอักษรเลย ภาพจะมีส่วนสร้างความมีชีวิตชีวาและมีส่วนร่วมในการดำเนินเรื่อง
หรืออีกนัยหนึ่ง เนื้อหาของเรื่องบรรจุอยู่ในภาพ เน้นให้เด็กอ่านภาพมากกว่าตัวอักษร
มีวิธีสร้างภาพได้หลายรูปแบบ ในที่นี้ใช้เฉพาะวิธีเขียนภาพการ์ตูนชาวคำเป็นหลัก

2. หนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นคน หมายถึง หนังสือภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อใช้ในการทดลอง โดยมีหลักการการสร้างดังต่อไปนี้

2.1 มีแกน (Theme) มุ่งปลูกฝังคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

2.2 โครงเรื่อง (Plot) ถูกใจให้นักเรียนระดับ 3 - 8 ขวบ เข้าเรียนเรื่องโดยตลอด น่าติดตาม

2.3 ตัวละคร (Characters) เป็นคนชายบ้าง หญิงบ้าง โดยเฉพาะตัวเอกที่เป็นตัวแบบแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้ผู้อ่านเห็น

3. หนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์ หมายถึง หนังสือภาพ ที่สร้างขึ้นเพื่อการวิจัย โดยหลักการเดียวกับหนังสือภาพ ที่มีตัวละคร เป็นคน ยกเว้นแต่มีตัวละคร เป็นสัตว์ที่พูดได้ และแสดงพฤติกรรมได้อย่างคน

4. การอ่านคือการแปลความหมาย สัญลักษณ์ ซึ่งในที่นี้คือภาพและถ้อยคำ

5. คุณธรรม หมายถึง ความรู้สึกนึกชอบชั่วดี อันเป็นเครื่องเหนี่ยวนำความประพฤติกรรม ที่แสดงออกเพื่อความปลอดภัย สามารถพิจารณาเห็นว่าอะไร เป็นสิ่งถูกต้องตามธรรมเนียมของคตองธรรม และพร้อมที่จะแสดงออกเมื่อมี เหตุการณ์มากระตุ้น

6. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือคุณธรรมที่สำคัญของมนุษย์ซึ่งอยู่ร่วมกัน เป็นหมู่คณะ ผู้มีผลกำลังความสามารถจะช่วยเหลือผู้อื่นมากกว่าโดยไม่หวังผลตอบแทน

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในที่นี้ วัดได้โดยแบบวัด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบวัดที่ให้ ผู้ตอบเลือกสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ว่า ถ้าตนอยู่ในสถานการณ์นั้นจะพอใจปฏิบัติตามสถานการณ์ใด สถานการณ์ที่กำหนดมาให้จะแสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของผู้ตอบมากน้อยตามลำดับ

7. กลุ่มอายุ หมายถึง อายุของเด็กในช่วงที่มีความชอบ ความสนใจในการอ่าน
ตรงกันตามผู้เชี่ยวชาญทางค่านววรรณกรรมเด็ก แบ่งไว้เป็นกลุ่ม ๆ โดยมีทฤษฎีทางจิตวิทยา
พัฒนาการ เป็นพื้นฐาน

8. ผู้อ่านกลุ่มอายุ 3 - 5 ปี หมายถึง นักเรียนชายหญิงที่มีอายุจริง 3 - 5 ปี
6 เดือน ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

9. ผู้อ่านกลุ่มอายุ 6 - 8 ปี หมายถึง นักเรียนชายหญิงที่มีอายุจริง 5 ปี 6 เดือน
ขึ้นไป ถึง 8 ปี 6 เดือน ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง.

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณค่าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมาเรียบเรียงไว้เป็นหมวดหมู่ดังนี้

1. เอกสาร

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือภาพ

1.1.1 ความหมายและลักษณะของหนังสือภาพ

ฮัค และคูน ได้ให้คำจำกัดความของหนังสือภาพว่า

หนังสือภาพเป็นหนังสือที่มีภาพอันจะแบ่งแยกออกจากคำบรรยายมิได้

ทั้งภาพและคำบรรยายนั้นหลอมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ ต่างจากหนังสือประเภทภาพ (Illustrated Book) ซึ่งรูปภาพเป็นส่วนประกอบเนื้อหาเท่านั้น ถึงแม้ว่าภาพจะเสริมการแปลความหมายแต่ไม่ใช่สิ่งจำเป็นในการเข้าใจเนื้อหาของหนังสือนั้นเหมือนหนังสือภาพ (Huck & Kuhn. 1973 : 110)

ซีออนโซโน ได้อธิบายว่า

"หนังสือภาพเป็นผลงานที่เกิดจากศิลปะการเขียนภาพและคำบรรยาย

ทั้งนี้เนื้อหาของจะสมบูรณ์และดึงดูดความสนใจได้มากขึ้นจากภาพในหนังสือเล่มนั้น" (Cianciolo. 1974 : n - p)

เอเวอร์ริธ ได้ให้ความหมายของหนังสือภาพว่า

"หนังสือภาพ คือ หนังสือสำหรับเด็ก ประเภทที่ภาพมีบทบาท

ในการสร้างความมีชีวิตชีวา และมีส่วนร่วมในการดำเนินเรื่องของหนังสือ (Averill. 1957 : 307)

จากความหมายที่ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวรรณกรรมสำหรับเด็กให้ไว้พอจะทำให้เห็นภาพรวมของหนังสือภาพไควว่า มีความหมายเข้มข้นทางก้นหลายระดับ นับตั้งแต่ภาพเป็นเนื้อเรื่องล้วน ๆ ไปจนถึงภาพมีส่วนสร้างความสนใจและช่วยดำเนินเรื่อง

การจำแนกหนังสือภาพออกจากหนังสือสำหรับเด็กประเภทอื่น ยังเป็นเรื่องสับสนอยู่มากในหมู่นักวิจัยของแม้แต่ในต่างประเทศ (Uri Shulevitz. 1980 : 99) ทั้งนี้เพราะหนังสือสำหรับเด็กส่วนใหญ่จะมีภาพประกอบอยู่ด้วย ชูเลวิทซ์ ได้ให้ข้อสังเกตลักษณะของหนังสือภาพไว้ดังนี้

1. คำบรรยายในหนังสือภาพจะไม่เป็นที่เข้าใจได้ถ้าปราศจากภาพ อย่างเช่น คำบรรยายว่า "Hay Diddle Diddle" จะไม่เป็นที่เข้าใจเลยว่าเนื้อเรื่องกล่าวถึงอะไร ถ้าปราศจากภาพประกอบ คำบรรยายว่า "One Monday Morning" ถ้าไม่มีภาพให้เห็นผู้อ่านจะมีภาพไปได้อย่างไร นานา อาจจะเป็นเช้าวันจันทร์ที่แสงแดดจจ้าในหมู่บ้านชนบท หรือเช้าวันจันทร์ที่ฝนตกพรำ ๆ ในเมืองหลวงที่มีตึกกรมไอ้อ่ากได้

2. คำบรรยายในหนังสือภาพอาจจะบอกในสิ่งที่ภาพไม่สามารถบอกได้ เช่น บอกถึงอาการกลอกถึงเคลื่อนไหวในดวงตาของสัตว์ร้าย แต่นั่นย่อมไม่ใช่การอธิบายภาพหรือเล่าเรื่องเสริมภาพ

3. หนังสือภาพที่แท้จริงจะนำมาอ่านให้ฟังทางวิทยุโดยผู้ฟังไม่มีหนังสืออยู่ในมือไม่ได้จะไม่มีเด็กคนใดเข้าใจเรื่องด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้วคือ "เรื่องอยู่ในภาพ ไม่ใช่คำบรรยาย" (Uri Shulevitz. 1980 : 99 - 101)

1.1.2 ประเภทของหนังสือภาพ

หนังสือในตระกูลหนังสือภาพสำหรับเด็ก แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท (กลอนจิตต์ พลายเวช 2525 : 134 - 137)

1. หนังสือภาพที่ไม่มีคำบรรยาย (Books without Words หรือ Wordless Picture Books) เป็นหนังสือภาพที่มีแต่ภาพล้วน ๆ ไม่มีคำบรรยาย มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมความพร้อมในการอ่าน วิช้เพื่อการอ่านโดยตรง เด็กจะสนุกจากการจับต้องและ "อ่าน" เรื่องจากภาพ หนังสือประเภทนี้จะส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาทั้งทักษะในการตีความ การใช้จินตนาการและการเล่าเรื่อง นักวรรณกรรมเด็กบางท่านเรียกหนังสือภาพประเภทนี้ว่า Pure Picture Book (Arbutnot. 1977 : 41)

2. หนังสือนิทานประกอบภาพ (Picture Story Books) ยังแบ่งออกเป็น

- หนังสือสำหรับเด็กเริ่มอ่าน (Books for Beginning Readers) หรือ Easy to-read Books) เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นสำหรับเด็กเล็ก ๆ ที่ยังอ่านหนังสือไม่ออก อยู่ในวัยเริ่มหัดอ่าน บรรจุอยู่อย่างง่าย ๆ ประโยคสั้น ๆ ไม่เกิน 2 - 3 บรรทัด ในแต่ละหน้า
- หนังสือนิทานประกอบภาพ (Picture Story Books) ส่วนใหญ่สร้างขึ้นเพื่อนำมาเล่าหรืออ่านดัง ๆ ให้เด็กฟังพร้อม ๆ กับเปิดดูภาพ ภาพจึงต้องมีขนาดใหญ่ ชัดเจน ตรงตามเนื้อเรื่องและอยู่หน้าเดียวกับภาพ

จากความหมายและลักษณะของหนังสือภาพตามที่ได้อธิบายมาจากการนิยามของนักวรรณกรรมเด็ก หลายคนนำไปสู่ข้อสรุปได้ว่าหนังสือภาพล้วน ๆ นั้นในเมืองไทยยังไม่มี เท่าที่พิมพ์จำหน่ายกันอยู่จะเป็นหนังสือภาพประเภทนิทานประกอบภาพ ตามนิยามที่เอเวอร์รีด ให้ไว้ว่า "ภาพมีบทบาทในการสร้างความมีชีวิตชีวา และมีส่วนร่วมในการดำเนินเรื่อง" เลียนเป็นส่วนใหญ่

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดเจตนานิยามของเอเวอร์รีด เป็นหลักในการสร้างหนังสือภาพเพื่อใช้ในการทดลอง

1.1.3 การอ่านหนังสือภาพของเด็ก

การอ่าน หมายถึง "กระบวนการในการแปลความหมายของสัญลักษณ์" มีลักษณะที่แท้จริงคือการเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่าน และจะพิจารณากันให้กว้างขวางแล้ว

การอ่านมิได้จำกัดอยู่แค่การอ่านตัวอักษรเท่านั้น หากรวมไปถึงการอ่านกิริยาท่าทาง ความคิด
ของผู้อื่น แผนที่ แผนที่ กราฟ การอ่านภาพ อ่านสถานการณ์ และสัญญาณไฟ อ่าน
โน้ตดนตรี อ่านชั้นเชิงต่อสู้" (ประเทิน มหาชนธิ 2523 : 4 - 18)

ถ้าพิจารณากันตามนัยนี้ การฟังและการดูภาพในหนังสือภาพของเด็กก็จัดว่า
เป็น "การอ่าน" ด้วย ความคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดการค้นคว้าเกี่ยวกับการอ่านของแบดเจอร์
ซึ่งกล่าวว่า "เด็กที่อ่านหนังสือไม่ออกก็สามารถอ่านหนังสือภาพได้ เด็กจะเพลิดเพลินกับภาพ
และเรียนจากภาพนั้นเอง ความจริงผู้ใหญ่ที่อ่านหนังสือไม่ออกก็อาศัยอ่านภาพเช่นเดียวกัน
(Bader. 1976 : 2)

ฮัค และคุห์น ได้กล่าวถึงคุณค่าของหนังสือภาพต่อเด็กว่า "หนังสือภาพเป็น
สิ่งสำคัญสำหรับเด็ก เพราะเหมาะสมกับระดับความสามารถและความสนใจของเด็ก
ภาพไม่เพียงแต่ทำให้หนังสือสนุกสนานขึ้นเท่านั้น แต่ยังสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้
เช่นเดียวกันกับการอ่านหนังสือ เด็กอ่านภาพก็เหมือนผู้ใหญ่อ่านข้อความนั้นเอง เรื่องและ
ภาพจะเป็นทำนองเดียวกันจนกระทั่งเด็กสามารถดูแค่ภาพก็เข้าใจได้ (Huck & Kuhn.
1966 : 108)

1.1.4 หลักเกณฑ์การสร้างหนังสือภาพสำหรับเด็ก

ในการสื่อสารใด ๆ ก็ตาม สิ่งแรกที่ผู้สื่อสารจะต้องทราบก็คือจะส่ง
"สาร" ไปให้ใคร การสร้างหนังสือสำหรับเด็กก็เช่นเดียวกัน ผู้แต่งจะต้องทราบเสียก่อนว่า
ผู้อ่านคือใคร มีลักษณะนิสัย ความสนใจ และกิจกรรมอะไรบ้าง ผู้เขียนหา
ทางวรรณกรรมสำหรับเด็กได้สรุปความสนใจในการอ่านของเด็กไว้ดังนี้

1. ก่อนวัยเรียน อายุ 4 - 5 ขวบ ชอบดูรูปในหนังสือ ถ้าใครอ่าน
ให้ฟังก็ชอบฟังและดูรูปไปด้วย ชอบฟังนิทานง่าย ๆ กลอนสั้น ๆ เพลงและชายชอบเรื่องไม่ต่างกัน

2. เด็กชั้นประถมศึกษาที่มีอายุประมาณ 6 - 8 ขวบ ชอบอ่านหนังสือ นิทานเกี่ยวกับเรื่องสัตว์ต่าง ๆ เทพนิยาย ตัวน่าน คำกลอนง่าย ๆ เรื่องจริงที่เล่าอย่างง่าย ๆ เรื่องจริงที่เด็กเคยพบในชีวิตประจำวัน

3. เด็กประถมศึกษา อายุประมาณ 9 - 12 ปี เด็กวัยนี้ยังชอบเรื่องนิทานเกี่ยวกับสัตว์ต่าง ๆ อยู่แต่ชอบเรื่องสัตว์จริง ๆ มากกว่าที่จะให้สัตว์มาพูดได้อย่างมนุษย์ ชอบเรื่องผจญภัย วีรบุรุษ วีรสตรี เด็กหญิงเริ่มสนใจเรื่องชีวิตประจำวันและชีวิตในบ้าน ในตอนปลายของวัยนี้เด็กหญิงจะเริ่มอ่านนวนิยาย

4. เด็กในชั้นมัธยมศึกษา อายุ 13 - 15 ปี ความสนใจในการอ่านจะแตกต่างกันไปตามเพศอย่างเห็นได้ชัดและเริ่มมีรสนิยมในการอ่านเป็นของตนเอง ทั้งหญิงและชาย ชอบอ่านนวนิยายและนิยายสารมาก (ฉลุ รัตติกาล 2506 : 48 - 57)

ความสนใจในการอ่านของเด็กวัยต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา เป็นแนวทางให้ผู้ประสมการทางด้านหนังสือสำหรับเด็กหลายท่าน จำแนกผู้อ่านออกเป็นกลุ่มโดยยึดเอาความสนใจใกล้เคียงกันเป็นกลุ่มเดียวกัน เพื่อความสะดวกและเหมาะสมในการสร้างหนังสือให้แก่อ่านแต่ละวัย ดังนี้

1. ผู้อ่านกลุ่มอายุ 0 - 3 ปี
2. ผู้อ่านกลุ่มอายุ 3 - 6 ปี
3. ผู้อ่านกลุ่มอายุ 6 - 11 ปี
4. ผู้อ่านกลุ่มอายุ 11 - 14 ปี
5. ผู้อ่านกลุ่มอายุ 14 - 18 ปี (วิริยะ สิริสิงห์ 2524 : 9)

ในผู้อ่านกลุ่มอายุ 6 - 11 ปี ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหนังสือสำหรับเด็กบางท่านยังแบ่งย่อยออกไปอีกเป็น 2 กลุ่ม ดังวิธีแบ่งของ ฉลุ รัตติกาล คือดังนี้

1. กลุ่มก่อนวัยเรียน 4 - 5 ปี
2. กลุ่มประถมต้น 6 - 8 ปี

3. กลุ่มประชนปลายและมัธยมต้น 12 - 14 ปี และวัยรุ่น (จุล
รัตการ 2506 : 52 - 53)

การแบ่งผู้อ่านออกเป็นกลุ่มตามวัยและความสนใจได้แก่ดังนี้ ในผู้อ่านหลาย ๆ
ท่านอาจมีความแตกต่างกันบ้างในรายละเอียด เช่น ช่วงอายุที่คาบเกี่ยวกัน แต่พอจะสรุป
ได้ความตรงกันว่า เด็กเล็ก ๆ จะชอบเรื่องใกล้ตัว เรื่องเพื่อน อย่างเช่นสัตว์เลี้ยง
ของเล่นพวกไคว 9 - 10 ปีขึ้นไป จะเริ่มลดความสนใจ เรื่องนิทานเพื่อนต่าง ๆ หันมาสนใจ
เรื่องจริงมากขึ้น และลักษณะเช่นนี้จะถือเป็นเด็กขาดเมื่ออายุ 12 ปี เด็กจะไม่สนใจนิทาน
เพื่อนประเภทสัตว์พูดได้อีกต่อไป ฉะนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงเลือกศึกษาทัศนคติของผู้อ่านก่อนอายุ 12 ปี
2 กลุ่ม คือกลุ่ม 3 - 5 ปี และกลุ่ม 6 - 8 ปี ซึ่งตามข้อสรุปกล่าวว่ามี ความสนใจในเรื่อง
สัตว์มาก

1.2.3 หลักเกณฑ์และเทคนิคในการเขียนเรื่องสำหรับเด็ก

ประการแรก ผู้เขียนจะต้องทราบว่าตนเขียนเรื่องนั้นเพื่ออ่านให้เด็กฟัง
หรือเพื่อให้เด็กอ่านเอง มีเทคนิคการเขียนต่างกันอยู่ คือ

1. การเขียนเพื่ออ่านให้เด็กฟังนั้นอาศัยเทคนิคการเล่าเรื่อง (Story
Telling) โดยไม่คำนึงถึงปัญหาว่าเด็กจะอ่านออกหรือไม่ เด็กที่ฟังอาจเป็นเด็กเล็ก (5 - 6 ขวบ)
เล็กกว่านั้น หรือโตกว่านั้น (8 - 9 ขวบ) ไม่ว่าจะเป็นนิทานเรื่องสัตว์ เรื่องทงกวางต่าง ๆ
นิยาย ฯลฯ ใช้คำไ้มาก ใช้คำยาว ๆ สะกดยาก ๆ ก็ได้ แต่ควรเป็นคำที่เด็กชอบและเด็ก
เข้าใจได้ ผู้เขียนยังควรคำนึงถึงความเหมาะสมของเรื่องในการจัดรูปเล่มหนังสือประเภทนี้ด้วย
เพื่อเร้าความสนใจ

2. การเขียนเรื่องให้เด็กอ่านเองนั้นต้องคำนึงถึงกลุ่มผู้อ่าน การใช้
คำง่าย คำยาก ข้อความสั้นยาว กำหนดเรื่องง่ายหรือสลับซับซ้อน มีตัวละครที่มีอุปนิสัยง่าย
หรือยาก ให้เป็นไปตามความสามารถของผู้อ่าน (รายงานการสัมมนาเรื่องหนังสืออ่านสำหรับเด็ก
กลุ่มอายุ 11 - 16 ปี 2516 : 145)

* ฮัค ชาร์ลอตต์ (Huck Charlotte) ได้ให้หลักพิจารณาหนังสือที่จะนำมาให้เด็กอ่านว่าควรจะได้รับพิจารณาในหัวข้อสำคัญต่อไปนี้

1. ก่อนอ่านต้องดูว่าเป็นหนังสือประเภทใด ใครเขียน เรื่องและภาพเหมาะสมกับเด็กที่เราจะให้อ่านหรือไม่
2. โครงเรื่อง (Plot) ต้องพิจารณาจากการดำเนินเรื่องตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปจนถึงการดำเนินเรื่อง คือไปจนถึงจุดจบของเรื่อง เรื่องราวของหนังสือจะต้องถูกเรื่องให้ชวนติดตามตลอดไป
3. ฉากและสถานที่เกิดของเรื่อง (Setting) ผู้เขียนกล่าวว่าเรื่องที่เกิดที่ใด เวลาใด การดำเนินเรื่องต้องสอดคล้องกับเวลาและสถานที่ ที่กล่าวถึงจุดเริ่มต้นด้วย
4. แก่นเรื่อง (Theme) เรื่องที่จะนำมาให้เด็กอ่านต้องมีแก่นของเรื่องอันเป็นคุณค่าที่เราต้องการจะปลูกฝังให้เกิดในตัวเด็ก หลังจากอ่านหนังสือนั้นจบลงแล้ว
5. ตัวละคร (Characterization) ตัวละครในหนังสือสำหรับเด็กจะเป็นเหมือนตัวแทนของผู้อ่าน ดังนั้นตัวละครควรมีวัยใกล้เคียงกับผู้อ่าน ตัวละครจะเป็นตัวแทนในการรับความรู้สึกความอบอุ่น ความรู้ ตลอดจนปลูกฝังลักษณะนิสัยต่าง ๆ ที่ผู้อ่านจะได้รับ
6. สติกาการเขียน (Style) ภาษาและเรื่องราวจะต้องเป็นเรื่องที่เด็กเข้าใจได้ง่าย เพื่อเด็กจะได้จับแก่นของเรื่องได้ การเขียนเพื่อแนะนำตัวละคร การเขียนเพื่อสั่งสอนตัวละคร ตลอดจนการบรรยายลักษณะของตัวละคร เป็นสิ่งที่ต้องระมัดระวังในการใช้ภาษาเป็นอย่างยิ่ง
7. รูปแบบ (Format) ขนาดรูปเล่ม ขนาดรูปภาพ และขนาดตัวหนังสือ ตลอดจนคุณภาพของกระดาษและการเย็บเล่ม เป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน
8. อื่น ๆ (Other Consideration) นอกจากสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมายังต้องมีสิ่งที่ควรคำนึงถึงอีก เช่น การนำหนังสือไปเปรียบเทียบกับหนังสือประเภทเดียวกัน เพื่อให้ได้หนังสือที่มีคุณค่าจริง ๆ มาสอนเด็ก (Huck. 1979 : 16 - 17)

จากหลักการ เกี่ยวกับการ เขียน เรื่องสำหรับเด็กและการพิจารณาคุณค่าของ
หนังสือเด็กที่ได้อ่านมาแล้ว ผู้วิจัย ได้นำมาประยุต์เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก
โดยมีคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เป็นแกน (Theme) ของเรื่อง ก็จะได้อ่านละเอียด
ในการสร้างเครื่องมือต่อไป

1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

1.2.1 ความคิดรวบยอดของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ความเอื้อเฟื้อ หมายถึง ความรู้สึกอย่างหนึ่งในตัวบุคคลที่ไวต่อความ
ต้องการช่วยเหลือของบุคคลอื่น เมื่อได้พบสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกดังกล่าว บุคคลจะ
แสดงพฤติกรรมไปในทางที่ดี โดยการเสียสละกำลังกาย สิ่งของ เวลา หรือความสุขส่วนตัว
เพื่อช่วยเหลือและทำประโยชน์ให้ผู้อื่นได้รับความสุขและพ้นจากความลำบาก หรือให้ในสิ่งที่เขา
ต้องการ (นิภา บุญศรีสวัสดิ์ 2517 : 32)

จรรยา สุวรรณทัต และคนอื่น ๆ (จรรยา สุวรรณทัต และคนอื่น ๆ
2521 : 32) ได้ให้คำจำกัดความของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ว่าเป็นคุณธรรมที่สำคัญของมนุษย์
ซึ่งอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ผู้มีพลกำลัง ความสามารถย่อมจะช่วยเหลือผู้อื่นมากกว่า และอาจหมายถึง
การแบ่งปันสิ่งของให้แก่ผู้ยากไร้ การเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่นมากกว่าของตนเอง
นอกจากนี้อาจหมายถึงการทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน

โรเซนแมน แบ่งความเอื้อเฟื้อออกเป็นสองประเภทคือ

1. Normative Altruism เป็นความเอื้อเฟื้อที่ผู้กระทำต้องการ
ผลตอบแทน เป็นการทำความดีมาตรฐานของสังคม ผู้กระทำต้องการรางวัลทางสังคม เช่น

คำชมเชย และโดยทั่วไป ผู้กระทำมักจะไม่ต้องเสี่ยงภัย และอาจจะได้รับความลำบากจากการกระทำก็น้อยมาก

2. *Autonomous Altruism* เป็นความเอื้อเฟื้อที่กระทำโดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นการกระทำเพราะความเห็นใจ ทำด้วยความเต็มใจ เพื่อความดีในแง่ของจริยธรรมโดยแท้จริง แม้ว่าผู้กระทำจะต้องเสี่ยงภัยอันตราย หรือได้รับความลำบากจากการช่วยเหลือผู้อื่น

(Macaulay and Berrowitz. 1970 : 252 - 254)

การแสดงความเอื้อเฟื้อเพื่อผู้อื่นจะเริ่มจากบุคคลที่ใกล้ชิดสนิทสนม แล้วแผ่ออกไปถึงบุคคลที่ห่างออกไปทุกทีจนถึงสังคม บ้านเมือง ประเทศชาติ สิ่งที่ควรพิจารณาในการแสดงความเอื้อเฟื้อเพื่อผู้อื่นอาจทำได้ดังนี้

1. กำนัดกาย ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นทั้งกายกานัด ในการช่วยทำธุรกรรมงาน ให้การสงเคราะห์เท่าที่กานัดจะช่วยได้ ด้วยความเต็มใจ
2. ทางวาจา ได้แก่ การช่วยเหลือให้คำแนะนำ ช่วยเจรจาเอาเป็นธุระให้สำเร็จประโยชน์ ช่วยพูดปลอบใจยามเพื่อนทุกข์ร้อน
3. ทางกานัดสติปัญญา ได้แก่ ช่วยแก้ปัญหาความเดือดร้อน ช่วยหาแนวทางที่ถูกที่ชอบ และช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้ผู้อื่น ตามกานัดสติปัญญาของตน
4. กานัดทรัพย์ ได้แก่ การบริจาคเงินทอง เครื่องอุปโภคให้ผู้อื่น เพื่อความสุขของมนุษย์และสัตว์ ตลอดจนแจกจ่ายไปตามความจำเป็นของสังคม ประเทศชาติ และเพื่อความมั่นคงของพระศาสนา
5. ทางใจ ควรฝึกจิตใจของตนให้รู้จักเห็นใจผู้อื่น ให้อยู่ในความนิพพานของผู้อื่น (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ม.ป.ป. : 187 - 188)

1.2.2 การสอนและการพัฒนาคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

เนื่องจากความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เป็นเนื้อหาประการหนึ่งของวิชาจริยธรรม ผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงการสอนและการพัฒนาจริยธรรมโดยรวม และเพื่อให้เห็นขอบข่ายอ้างอิง (Frame of Reference) และภูมิหลังของการสอนจริยธรรมชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยขอกล่าวถึงความหมายและลักษณะของจริยธรรมโดยสังเขป ดังนี้

จริยธรรม คือ แนวทางในการประพฤติ เพื่ออยู่ร่วมกันได้ด้วยความร่มเย็น (สาโรช บัวศรี 2522 : 18)

บราวน์ (Brown) ผู้เชี่ยวชาญด้านจริยธรรม มีความเห็นว่าจริยธรรมแบ่งออกได้เป็น 3 มิติคือ ความรู้ ความรู้สึก และการกระทำ (ทองเคื่อน พันธุนาวิน 2524 : 54)

ทองเคื่อน พันธุนาวิน เรียกความรู้ ความรู้สึก และการกระทำเหล่านี้ว่าความรู้เชิงจริยธรรม ทักษะคิดเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ตามลำดับ และยังเห็นอีกมิติหนึ่งของจริยธรรม นอกจากที่กล่าวมาแล้วคือ ส่วนของการให้เหตุผล ในการที่จะทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเรียกว่าเหตุผลเชิงจริยธรรม ทั้งรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ การกระทำที่ควรหรือไม่ควร ค่านิยมของสังคม ความรู้เชิงจริยธรรมขึ้นอยู่กับ อายุ การศึกษา และสติปัญญา
2. ทักษะคิดเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบลักษณะพฤติกรรมต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปตามความรู้เชิงจริยธรรม
3. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาตามที่สังคมนิยมชมชอบ เช่น การเสียสละ การให้ทาน หรือทวงถามไม่แสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ เช่น โกหก ขโมย

4. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การยกเหตุผลมาอ้างในการตัดสินใจ ในการกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง และเป็นเครื่องชี้ว่าพัฒนาการด้านจริยธรรมของ บุคคลนั้น ๆ อยู่ขั้นใด

ความรู้เชิงจริยธรรม ทักษะคิดเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม จักว่าเป็นลักษณะของจริยธรรมในค่านี้อีกหา ส่วนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นการมองใน ด้านโครงสร้าง (ทวง เกื่อน พันธุนาวิน 2524 : 4)

สำหรับการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาจริยธรรมควรกระทำทั้งในค่านความรู้ ทักษะคิด และการให้เหตุผลควบคู่กันไปตลอดเวลา เพื่อผลในค่านสุดท้าย คือ พฤติกรรมเชิงจริยธรรม (ทวง เกื่อน พันธุนาวิน 2524 : 59 - 62)

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษารายละเอียดของสื่อที่เหมาะสมที่สุดในการปลูกฝังให้เกิด ความนิยมชมชอบ ในความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในเด็ก 3 - 8 ขวบ จักว่าเป็นการพัฒนาจริยธรรม ในส่วนของทักษะคิดเชิงจริยธรรม

วิธีการสร้างทักษะคิดเชิงจริยธรรม กระทำได้โดยกระบวนการสร้างทักษะคิดโดย ก้าว ๆ ไป ซึ่งมีทฤษฎีสำคัญ ๆ อยู่หลายทฤษฎี แต่อาจแบ่งออกตามกระบวนการทางจิตได้ 3 วิธี คือ การเชื่อมโยง การเสริมแรง และการให้การเรียนรู้แบบ (ทวง เกื่อน พันธุนาวิน 2524 : 61)

1. การเชื่อมโยง (Association) คือการพบสิ่งเร้าตั้งแต่สองตัวขึ้นไป พร้อม ๆ กัน แล้วนำมาสัมพันธ์กัน จนก่อตัวเป็นทักษะคิดขึ้น เช่น ไม่ยอมกินข้าว เพราะเห็น เป็นตัวหนอน หรือคนที่มีอารมณ์เพศกับลูกชั้นในสตรี

2. การให้แรงเสริม (Reinforcement) ถือว่าบุคคลจะเกิดทักษะคิด อย่างใดอย่างหนึ่ง ด้วยการให้รางวัลหรือชมเชย บุคคลจะกระทำพฤติกรรมนั้นเรื่อย ๆ ทำให้ทักษะคิดอยู่ต่อไป

3. การเลียนแบบจากตัวแบบ (Imitation a Model) คือ การมีทัศนคติและพฤติกรรม เป็นไปตาม "ตัวแบบ" ที่พบเห็น เช่น พ่อแม่ กลุ่มเพื่อน (ไวรัช เจียมบรรจง 2523 : 139 - 140)

การใช้หนังสือภาพเพื่อปลูกฝังคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในครั้งนี้ มีกระบวนการให้การเลียนแบบจากตัวแบบเป็นหลักการพื้นฐาน

1.3 หลักการและทฤษฎีที่เป็นแนวคิดเบื้องหลังการใช้ตัวละครรูปแบบต่าง ๆ ในหนังสือภาพเพื่อปลูกฝังคุณธรรม

1.3.1 หลักการให้การเลียนแบบจากตัวแบบ

การเลียนแบบ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกตพฤติกรรมหรือลักษณะของบุคคลอื่น และพฤติกรรมหรือลักษณะนี้สามารถเร้าหรือชี้นำทัศนคติหรือพฤติกรรมของผู้สังเกตได้ (Marratt. 1975 : 117)

มนุษย์มักจะเลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลอื่นอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม อาจกล่าวได้ว่า มนุษย์มีความต้องการที่จะเลียนแบบอยู่ในตัวเอง และความต้องการนี้ช่วยปรับพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ (Devis. 1969 : 21 citing McDougall. 1908 : 32)

สำหรับนักจิตวิทยาสังคมของไทย ดวงเดือน พันธุพานาวิน ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่าการใช้ตัวแบบแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ผู้ถูกทดลองเห็น เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้ถูกทดลองมีพฤติกรรมนั้น ๆ ตามตัวแบบได้ การจักษุตัวแบบเพื่อให้เกิดการเลียนแบบนี้เป็นวิธีที่มีการศึกษาค้นคว้ามากพอประมาณ เพราะเป็นวิธีที่นักจิตวิทยาเชื่อว่าจะทำให้เกิดการเรียนรู้ทางสังคมได้มากที่สุด และเป็นวิธีที่เดียวที่เด็กอาจจะกระทำตามโดยไม่รู้สึกตัวว่ากำลังถูกชักจูง ลักษณะของการเลียนแบบนี้เป็นลักษณะหนึ่งที่เป็นไปตามทฤษฎีอิทธิพลของสังคม เป็นวิธีหนึ่งที่มนุษย์ใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ลักษณะของการเลียนแบบ (Imitation)

ก็คือ การเทียบเคียง (Identification) ก็คือ ด้านเป็นวิธีที่ต้องอาศัยตัวแบบ ลักษณะ และความเหมาะสมสำหรับตัวแบบเป็นสิ่งสำคัญมาก สำหรับวิธีนี้ เพราะตัวแบบต้องมีลักษณะ ถึงจุดและรัศวงใหญ่ขึ้นสังเกต เกิดความเชื่อถือและคล้อยตามได้ ตัวแบบที่มีอิทธิพลให้เด็ก คล้อยตามได้มาก ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ใหญ่ และเพื่อน ลักษณะอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการ เคารพยำเกรงคือ ความเหมาะสมของตัวแบบ การเชื่อในเรื่องความรู้ความสามารถของ ตัวแบบในเรื่องความรู้ความสามารถของตัวแบบในเรื่องที่เขาจะแสดงออก จะทำให้ผู้สังเกต คล้อยตามได้มาก ลักษณะภายในของผู้เรียนแบบเองก็เป็นตัวแปรสำคัญที่จะก่อให้เกิดการ เคารพยำเกรงได้เช่นกัน (ทองเคื่อน พันธุนานวัน 2522 : 46 - 48)

แบบดูว่า กล่าวได้ว่า กระบวนการเรียนแบบจากตัวแบบย่อมประกอบไปด้วยองค์ ประกอบ 4 ประการคือ

1. ความสนใจ (Attentional Process) เป็นกระบวนการรับรู้ลักษณะ สำคัญ ๆ ของแม่แบบไว้อย่างละเอียดโดยการสังเกต และสามารถสรุปรวบรวมสิ่งที่รับรู้มาได้อย่าง เป็นขั้นตอน สิ่งที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการของความสนใจในการ เรียนรู้ด้วยการสังเกตมี มากมาย เช่น ลักษณะของผู้สังเกตในด้านการรับรู้ การรวบรวม และการแปลความหมาย จากสิ่งที่ได้เห็นลักษณะหรือการแสดงออกของแม่แบบ

2. การเก็บจำ (Retention Process) เป็นกระบวนการของความจำ ซึ่ง เป็นการรวบรวมพฤติกรรมของแม่แบบที่ได้สังเกตเห็นไว้ทุกครั้ง การเก็บจำนี้จะทำในรูปของ สัญญลักษณ์ซึ่งไขกันอยู่ทั่วไป กระบวนการสร้างสัญญลักษณ์นี้จะช่วยให้จำพฤติกรรมของแม่แบบ ได้แม่นยำเห็นแม่แบบในช่วงระยะเวลาสั้น

3. การแสดงออก (Motor Reproduction Process) เป็นกระบวนการ คัดแปลงสัญญลักษณ์ซึ่งเป็นแม่แบบแห่งพฤติกรรมให้เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม กระบวนการนี้ เกี่ยวข้องกับระบบร่างกายและจิตใจ การเกิดพฤติกรรมขึ้นอยู่กับปริมาณการเรียนรู้จากการสังเกต และองค์ประกอบที่ใช้เป็นประโยชน์ได้ การเรียนรู้พฤติกรรมจึง เป็นไปตามกระบวนการของแม่แบบ ซึ่งผู้เรียนจะค่อย ๆ ปรับพฤติกรรมของตนตามแบบที่ได้พบเห็น

4. การจูงใจ (Motivational Process) เป็นกระบวนการที่แสดงให้เห็นถึงความรู้ที่ได้รับกับการแสดงออก มนุษย์ไม่สามารถจะแสดงออกได้ตามที่รับรู้มาทั้งหมด จึงมักเลือกพฤติกรรมของแม่แบบซึ่งก่อให้เกิดผลดีตอบแทนมากกว่าพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลเสีย ผู้สังเกตจะประเมินคุณค่าของพฤติกรรมแม่แบบโดยการรับเอาสิ่งที่คุณพอใจได้และไม่ยอมรับสิ่งที่ตนไม่เห็นด้วย (Bandura. 1977 : 22 - 29)

กระบวนการจูงใจมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ด้วยการสังเกตแบบที่ใดสักอย่าง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งซ้ำแล้วซ้ำอีก จะก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบในผู้สังเกตการณ์กระทำนั้น ฉะนั้นการที่จะให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากแม่แบบ จึงอาจสร้างแม่แบบได้

ตามทฤษฎีของแบนดูรา (Bandura) แบ่งแม่แบบไว้สองชนิดคือ ตัวแบบที่เป็นชีวิตจริง (Life Model) กับตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model) เด็กอาจจะเรียนรู้จากตัวแบบที่เป็นจริงจากสังคมหรือชีวิตประจำวัน พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างนี้มีอิทธิพลต่อผู้พบเห็นมาก ฉะนั้นการให้ตัวแบบโดยใช้สัญลักษณ์ซึ่งอาจเป็นคำพูด เอกสาร หรือใช้สื่อทัศนวัสดุ เช่น วิดีโอเทป หรือวีดีโอเทป อาจเป็นสิ่งเร้าให้เด็กเกิดความสนใจที่จะจำ แสดงออก และมีแรงจูงใจที่จะยอมรับพฤติกรรมนั้น ๆ มาปรับปรุงบุคลิกภาพของตน (Bandura. 1977 : 40 - 51)

จากรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนแบบที่ได้อ่านมาจะเห็นว่า สิ่งสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนแบบก็คือ ตัวแบบจะต้องมีลักษณะดึงดูด ชักชวนให้เกิดความเชื่อถือและคล้อยตามได้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบลักษณะของตัวแบบว่า ระหว่างตัวแบบที่เป็นคนกับตัวแบบที่เป็นสัตว์ อย่างใดจะสามารถดึงดูดชักชวนให้เกิดความเชื่อถือ คล้อยตามได้มากกว่ากันในแต่ละวัน

1.3.2 ทฤษฎีการสื่อสารของฮอฟแลนด์ (Hofland Model of Communication)

คาร์ล ฮอฟแลนด์ (Carl Hofland) นักจิตวิทยาทดลอง มีความสนใจอย่างยิ่งในเรื่องการสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ได้ทำการวิจัยแบบทดลองอันทำให้เกิดทฤษฎีการสื่อสารขึ้นมา ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า มนุษย์มีแตกต่างกันในการรับการสื่อสาร ทั้งสภาพของสิ่งเร้าในการสื่อสารและทัศนคติภายในตัวผู้รับ ทั้งยังมีอิทธิพลต่อความแตกต่างในการรับการสื่อสาร การสื่อความหมายหรือการสื่อสาร ตามทฤษฎีของ ฮอฟแลนด์ จะเป็นไปตามลำดับขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 สภาพของสิ่งเร้าในการสื่อสาร (Communication Situation) ขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหา (Content Characteristic) ผู้สื่อ (Communicator) สื่อ (Media) และสภาพการณ์ในขณะสื่อสาร

สิ่งที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ก็คือ ลักษณะของเนื้อหา (Content Characteristic) โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นตัวละครในเรื่องคือ ตัวละครที่เป็นคน กับตัวละครที่เป็นสัตว์ ส่วนสภาพของผู้สื่อ และสภาพการณ์ในขณะสื่อสารกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจะได้รับเหมือนกัน

ขั้นที่ 2 สิ่งที่มีอยู่ก่อนในตัวผู้รับ (Predispositional factor) สิ่งที่อิทธิพลต่อการสื่อสาร ตามความหมายของฮอฟแลนด์อีกอย่างหนึ่งก็คือ ลักษณะที่มีอยู่ก่อนในตัวผู้รับ เช่น ผู้รับมีแนวโน้มผูกพันอยู่กับการสื่อความหมายนั้น ๆ ในด้านเนื้อหา (Content Bound) หมายความว่าชอบหรือไม่ชอบเนื้อหานั้น ๆ หรืออาจจะผูกพันอยู่กับผู้สื่อความหมาย (Communicator Bound) เช่น ชอบผู้สื่อความหมายที่เป็นพระ คนหนุ่ม คนแก่ เป็นต้น หรืออาจจะผูกพันอยู่กับสื่อ (Media Bound) เช่น บางคนชอบสื่อที่เป็นภาพหรือภาพยนตร์ เป็นต้น อีกประการหนึ่งอาจผูกพันอยู่กับสิ่งแวดล้อม เช่น บางคนชอบรับความรู้ในสภาพที่ไม่มีสิ่งรบกวน บางคนต้องใช้เวลานานในการตัดสินใจ เป็นต้น

การวิจัยครั้งนี้ถือว่าผู้รับสาร (ผู้อ่าน) ต่างวัยกันจะผูกพันอยู่กับผู้สื่อความหมาย (Communicator Bound) ต่างกัน เด็กเล็ก ๆ จะผูกพันผู้สื่อความหมายที่เป็นสัตว์ (ตามที่ทางวรรณกรรมสำหรับเด็กยอมรับ)

ขั้นที่ 3 การชักจูงทั่ว ๆ ไป (General Persuadability) เมื่อสื่อผ่านตัวผู้รับ ผลที่ออกมาจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับสภาวะภายในอีกชั้นหนึ่งคือ สภาวะภายในที่เกี่ยวข้องกับการไตร่ตรองขณะนั้น (Internal Mediating Factor) ได้แก่

1. ความตั้งใจ
2. ความเข้าใจ
3. การยอมรับ

ขั้นที่ 4 การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitude Change) เมื่อมีองค์ประกอบทั้ง 3 อย่างในขั้นที่ 3 แล้ว ก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงทั้งสองประการนี้จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ อย่างเกิดขึ้น อันเป็นลักษณะที่แสดงว่ามีการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติและพฤติกรรม คือ

1. มีความคิดเปลี่ยนแปลงไป
2. การรับรู้เปลี่ยนแปลงไป
3. ความรู้สึกเปลี่ยนแปลงไป
4. การกระทำเปลี่ยนแปลงไป (Wiman and Meierhenry. 1969 :

62 - 65)

เมื่อถึงตอนนี้จะเกิดเป็นสารสื่อสารประเภทหนึ่งที่เรียกว่า การชักจูงใจ อันเป็นการสื่อสารรูปหนึ่ง เพราะเป็นความพยายามโดยตั้งใจของบุคคลหนึ่งที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของอีกบุคคลหนึ่ง ด้วยวิธีการส่งข่าวสาร (ชม ภูมิภาค 2524 : 351)

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับหนังสือภาพ

2.1.1 การวิเคราะห์คุณค่าของหนังสือภาพ

- เกี่ยวกับรูปแบบของหนังสือ

สุปรียา โคจรสวัสดิ์ ได้ศึกษารูปแบบของหนังสือภาพที่เหมาะสมสำหรับเด็กอนุบาล ผลการศึกษาพบว่าหนังสือภาพที่เหมาะสมและน่าสนใจในทัศนะของเด็กอนุบาลก็คือหนังสือที่มีเรื่องสนุก ตลกเป็นเรื่องเกี่ยวกับคน สัตว์และสิ่งแวดลอมใกล้ตัวเด็ก ภาพประกอบที่นักเรียนชอบเป็นภาพขนาดใหญ่ ฉายเส้นชัดเจน ไม่มีรายละเอียดมาก ชัดเจน เป็นภาพ 2 มิติ ใช้น้ำสีและที่สำคัญภาพจะต้องเหมาะสมและมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง เพื่อสะดวกต่อความเข้าใจและลำดับเนื้อหา (สุปรียา โคจรสวัสดิ์ 2522 : 69 - 70)

ประเทศไทย นอกจากสุปรียา โคจรสวัสดิ์ แล้วยังไม่พบงานวิจัยของผู้อื่นที่ศึกษาดัชนีของหนังสือภาพโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตามมีงานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบของหนังสือสำหรับเด็กบางเรื่องที่สามารถครอบคลุมถึงหนังสือภาพอยู่บ้าง สมควรนำมาพิจารณาในที่นี้คือ

ฉลองชัย สุรวัฒนบุรณ ได้ทำการวิจัยเรื่องแบบและสีของภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก โดยสร้างภาพขนาดเต็มหน้า 3 ประเภทคือ ภาพถ่าย ภาพเหมือนจริง และภาพประติมากรรม ลักษณะง่าย ๆ ภาพแต่ละประเภทมีทั้ง ขาว ดำ สีหลายสี และสี 1 สี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชอบภาพประติมากรรมและภาพหลายสีมากที่สุด มีอิทธิพลต่อการเลือกภาพมากกว่าแบบของภาพ (ฉลองชัย สุรวัฒนบุรณ 2515 : 100)

ปัทมา สมพงษ์ ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น ที่มีต่อหนังสือสำหรับเด็กที่ผลิตออกมาในประเทศไทยในช่วง 2520 - 2522 โดยเน้นหนักไปในด้านรูปแบบของหนังสือมากกว่าด้านเนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

ลักษณะรูปเล่มของหนังสือที่นักเรียนชอบที่สุด เป็นหนังสือปกแข็ง ขนาด 13 x 18 เซนติเมตร หนาประมาณ 22 - 38 หน้า ใช้กระดาษขาวชนิดหนา น้ำหนัก 150 แกรมขึ้นไป ตัวอักษรใหญ่ ขนาด 32 พอยท์ ภาพประกอบอยู่ด้านบนของเนื้อเรื่อง เป็นภาพประติมากรรม ขนาดเต็มหน้า สีสดใส เป็นสีตามธรรมชาติ และชอบให้มีภาพประกอบมากกว่าเนื้อเรื่อง สำหรับเนื้อเรื่องที่นักเรียนชอบมากที่สุดคือ เป็นประเภทนิทาน เทพนิยาย นิทานพื้นบ้าน ที่มีตัวเอกเป็นคน ใช้คำประพันธ์ประเภทร้อยแก้ว ประโยคสั้น ๆ มีบทสนทนา มาก ๆ และย่อหน้าขนาดสั้นประมาณ 3 - 5 บรรทัด นักเรียนส่วนใหญ่เลือกโดยพิจารณาจาก ภาพประกอบ และองค์ประกอบของหนังสือที่นักเรียนไม่ชอบมากที่สุดคือไม่มีภาพประกอบ (ปัทมา สงพงษ์ 2522 : บทคัดย่อ)

ต่างประเทศ

ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Children's Preferences in Picture Story Book Variable" เพื่อศึกษาว่าเด็กอายุ 3 - 5 ปี สนใจหนังสือประเภทใดมากที่สุด ภาพ และเรื่องที่เด็กชอบมีลักษณะอย่างไร ผลการวิจัยปรากฏว่า

- เด็กมักเลือกภาพที่มีผู้ชายมากกว่าผู้หญิง
- ภาพสีเดียวได้รับความสนใจมากกว่าภาพสองสี สามสี และขาวดำ
- ภาพลายขาวดำได้รับความสนใจมากกว่าภาพลายเส้นขาวดำ
- ภาพเขียนง่าย ๆ ที่สร้างจินตนาการ ได้รับความสนใจมากกว่าภาพถ่ายและ

ภาพเหมือนจริง

- การทดสอบครั้งนี้ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องเพศ สภาพเศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนความสามารถในการอ่านของกลุ่มประชากร (Ruth. 1960 : 309 - 312)

เกอร์ทรูด ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Appraisal of the Interest Appeal of Illustration" กับเด็กชายหญิงอายุ 8 - 11 ปี โดยวิจัยจากหนังสือสำหรับเด็ก 6 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า

- ภาพประกอบที่มีอาการคล้ายจะเคลื่อนไหวมีชีวิตชีวาได้รับความสนใจสูง
- จุดสนใจในภาพต้องสะดุดตา มีความหมาย ง่ายต่อการเข้าใจ

ไม่มีรายละเอียดยุ่งยากซับซ้อน

- ภาพหลายสีได้รับความสนใจมากกว่าภาพขาวดำ ภาพที่มีสีอีกสีหนึ่ง
- เพิ่มจากภาพขาวดำได้รับความสนใจมากกว่าภาพสีธรรมชาติและภาพสามสี สีสี
- ภาพขนาดใหญ่ได้รับความสนใจมากกว่าภาพขนาดเล็ก
- หนังสือที่มีภาพประกอบมากจะเป็นหนังสือที่ได้เนื้อหามากกว่าหนังสือที่มี

ภาพประกอบน้อย

- รูปภาพที่มีเนื้อหาตรงกับหัวข้อเรื่องได้รับความสนใจมากกว่ารูปภาพที่ไม่ตรงกับเนื้อเรื่อง (Gertrude. 1953 : 262 - 269)

งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับรูปแบบของหนังสือภาพโดยตรงนี้ มีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะศึกษาเรื่องของภาพหรือตัวอักษร ที่ปรากฏในสื่อทั่ว ๆ ไป อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่กล่าวมา นำไปสู่ข้อสรุปได้ว่า เด็กเล็ก ๆ ชอบภาพขนาดใหญ่ลายเส้นง่าย ๆ แบบการ์ตูน เป็นภาพสีสดใส บอกเรื่องราวหรือการกระทำใด ซึ่งก็ตรงกับนิยามของหนังสือภาพนั่นเอง

ส่วนงานวิจัยประเภทวิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กส่วนใหญ่จะเป็นการวิเคราะห์ในด้านรูปเล่มมากกว่าด้านเนื้อหา โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับองค์ประกอบในเนื้อหา เช่น ฉาก ตัวละคร พล็อต

เกี่ยวกับเนื้อหา

- คุณธรรมในเนื้อหา

สุนทรียะ มีพร้อม ได้วิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือสำหรับเด็กที่ชนะการประกวด

ในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติระหว่างปี 2515 - 2519 เป็นสารคดีสีเล่ม บันเทิงคดี 13 เล่ม

ผลการวิเคราะห์พบว่า สารคดีส่งเสริมเด็กทางด้านสติปัญญา ส่วนหนังสือประเภทบันเทิงคดี มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมด้านต่าง ๆ เช่น ความเมตตา กรุณา ความสามัคคี การรู้จักให้อภัย ความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ความกตัญญู ความรับผิดชอบ ความอดทน ฯลฯ (สุนทรี มีพร้อม 2522 : 209)

วิจิตร สุกกร ได้ศึกษาประเภทของคุณธรรมที่อยู่ในหนังสือเด็ก ที่พิมพ์อยู่ใน ปี 2520 - 2522 จำนวน 103 เล่ม แบ่งเป็นนิทานชาวบ้าน 38 เล่ม วรรณกรรมปัจจุบัน 40 เล่ม และร้อยกรอง 25 เล่ม ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรมด้านมารยาท นิยมนำมาบอกกล่าว ความเมตตา กรุณา และหลักธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นคุณธรรมที่ปรากฏอยู่ในหนังสือสามประเภทนี้ มากที่สุด ส่วนคุณธรรมที่ปรากฏอยู่น้อยที่สุดคือ คุณธรรมด้านความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ คุณธรรมแต่ละด้านที่ปรากฏอยู่ในหนังสือแต่ละประเภท ขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือ (วิจิตร สุกกร 2523 : 141)

กรณีการ ศรีเจริญ, เบญจา บุญสนธิกุล และสุรางค์ รุ่งเรือง ได้วิเคราะห์ คุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูน ราคาต่าง ๆ ที่พิมพ์จำหน่ายในประเทศไทย คือราคาเล่มละหนึ่งบาท เล่มละ 3 - 10 บาท และเล่มละ 3 - 10 บาท ที่มีเค้าโครงมาจากต่างประเทศ พบว่า หนังสือการ์ตูนที่มีเค้าโครงจากต่างประเทศมีคุณธรรมต่าง ๆ ปรากฏอยู่ในด้านส่งเสริมมากกว่าด้านทำลาย ส่วนหนังสือการ์ตูนเล่มละหนึ่งบาท และเล่มละ 3 - 10 บาท ปรากฏคุณธรรมด้านทำลายมากกว่าด้านส่งเสริมคุณธรรม ... และที่น่าสนใจคือ ในเล่มที่มีคุณธรรม ปรากฏในด้านส่งเสริม รายละเอียดในภาพและคำคม เป็นสิ่งที่ไม่ได้นำมาแสดงในหนังสือสำหรับเด็ก เช่น เรื่องผี เรื่องเพศ และอาชญากรรม

การวิเคราะห์คุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือเหล่านี้ใช้วิธีการตามของผู้วิจัย เป็นสำคัญ ซึ่งเปรียบเสมือนการเฝ้ามองวัตถุจากจุดเดียว ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำหนังสือภาพไปใช้กับเด็กโดยตรง แล้วศึกษาคุณธรรมที่จะเกิดขึ้นในตัวเด็ก เป็นการมองจากจุดอื่นบ้าง

ตัวละครในเรื่อง

สำหรับองค์ประกอบอื่น ๆ ภายในเนื้อเรื่องของหนังสือสำหรับเด็กนี้ เท่าที่ผู้วิจัยค้นคว้ายังไม่พบว่ามีการศึกษาทบทวนมาก่อน โดยเฉพาะเกี่ยวกับตัวละคร อย่างไรก็ตาม สิริยะ สิริสิงห เจ้าของสำนักพิมพ์มรรคนิคมได้ตั้งข้อสังเกตว่าหนังสือนิทานภาพที่มีออกจำหน่ายสูงจะมีชื่อเรื่องและตัวละครเป็นสัตว์ต่าง ๆ โดยเฉพาะลูกสัตว์ (สิริยะ สิริสิงห 2523 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) และเมื่อพิจารณางานวิจัยของสุปรียา โคจรสวัสดิ์ พบว่า หนังสือสำหรับเด็กอนุบาลเลือกส่วนใหญ่มีตัวเอกเป็นสัตว์ต่าง ๆ (สุปรียา โคจรสวัสดิ์ 2522 : 70) แต่เมื่อพิจารณา สมพงษ์ ศึกษาเรื่องเดียวกันนี้กับเด็กชั้นประถมศึกษาตอนต้น กลับพบว่าเด็กชอบเรื่องที่มีตัวเอกเป็นคน (ปัทมา สมพงษ์ 2522 : บทคัดย่อ)

สำหรับในต่างประเทศ สปีเกลแมน เคยสำรวจหนังสือการ์ตูนทั้งหมดที่พิมพ์จำหน่ายอยู่ในอเมริกา พบว่าครึ่งต่อครึ่งของหนังสือการ์ตูนเหล่านี้เป็นสัตว์ประเภทต่าง ๆ (1952 : 37 - 57) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเวอร์นอนที่ศึกษาความชอบภาพคนและภาพสัตว์ของเด็ก พบว่า เด็กเล็ก ๆ ชอบภาพสัตว์มากกว่าภาพคนแต่ภาพคนเมื่อมีอิทธิพลต่อเด็กมากกว่าภาพสัตว์ (Vernon. 1960 : 23)

จากผลการวิจัยและข้อสังเกตเกี่ยวกับตัวละครในหนังสือ เด็กตั้งที่คำถามยืนยันได้ว่า เด็กได้ชอบเรื่องสัตว์ จึงน่าจะมีการศึกษาต่อไปว่า ตัวแบบที่เด็กชอบต่างกันจะมีผลต่อการยอมรับและปฏิบัติตามได้ต่างกันหรือไม่ และผลจากความชอบนี้จะคงอยู่จนถึงช่วงอายุเท่าไร

2.1.2 การใช้หนังสือและนิทานประกอบการสอนด้านจริยศึกษา

สมเดช สีแสง ได้ใช้หนังสือนิทานประกอบภาพ 24 เรื่อง ประกอบการสอนจริยธรรมกับกลุ่มตัวอย่างชายหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมซึ่งสอนตามแผนของกรมวิชาการ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สอนโดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพประกอบการสอนมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นกว่าเดิม และสูงกว่ากลุ่มที่สอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการอย่างมีนัยสำคัญ (สมเดช สีแสง 2524 : 57 - 60)

สุขสมร ประพัฒน์ทอง ได้ทำการทดลองกับนักเรียนอายุ 7 - 10 ปี โดยการ
เล่นนิทานที่มีเนื้อเรื่องกระตุ้นแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ 10 เรื่อง แล้ววัดพฤติกรรมไม่สัมฤทธิ์
ของเด็กโดยให้เล่นเกมที่ยากสามชิ้น พบว่า เด็กที่ได้อ่านนิทานตัวแบบที่มีความเพียรพยายาม
ฝ่าอุปสรรคบรรลุผลสำเร็จ จะมีพฤติกรรมไม่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กที่ได้อ่านนิทานไม่มีคุณค่า
และยังพบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเองเร็ว จะมีพฤติกรรมไม่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็ก
ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเองช้า (สุขสมร ประพัฒน์ทอง 2521 : 68 - 73)

อรทัย จันทวิชานวงษ์ ได้ศึกษารูปแบบของหนังสือนิทานที่ส่งผลต่อการรับผิดชอบของเด็ก
และผลของการฟังนิทานที่มีต่อความรับผิดชอบจากเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้พึ่งตนเอง
และเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการพึ่งตนเอง โดยใช้วิธีเล่นนิทานสามรูปแบบ คือ
นิทานเปรียบเทียบ นิทานเรื่องสัตว์ และนิทานท้องถิ่น ผลการทดลองพบว่า รูปแบบของนิทาน
ส่งผลต่อความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกัน และไม่พบความแตกต่างสำหรับ
ความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน (อรทัย จันทวิชานวงษ์
2523 : 49 - 52)

ในต่างประเทศ

ซูคาโร ได้ใช้หนังสือเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 บัวขาว
ที่มีต่อชาวนิโกร โดยให้อ่านหนังสือเรื่องราวเกี่ยวกับชาวอเมริกันนิโกร โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง
ที่มีการอภิปรายเนื้อหาของหนังสือกลุ่มหนึ่ง อีกกลุ่มหนึ่งอ่านหนังสือเช่นเดียวกันแต่ไม่อภิปราย
เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม ผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มที่อ่านหนังสือแล้วอภิปรายมีการ
เปลี่ยนแปลงทัศนคติสูงสุด กลุ่มที่อ่านอย่างเดียว เปลี่ยนรองลงมา ส่วนกลุ่มควบคุมไม่มีการ
เปลี่ยนแปลง (Zuerro. 1972 : 1304)

ดิกสัน จอห์นสัน และชอธ ได้ศึกษาวิจัยกับเด็กอนุบาล อายุ 3 - 4.5 ปี
ที่โรงเรียนในเมืองคิทรอยด์ เด็กในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 146 คน แบ่งออกเป็นสี่กลุ่ม

กลุ่มแรก เล่านิทานให้ฟัง แล้วให้เด็กแสดงบทบาทประกอบการเรื่อง กลุ่มที่สอง เล่านิทานให้ฟังพร้อมกับพาไปดูของจริงนอกสถานที่ เช่น ไปซื้อของ ไปสวนสัตว์ กลุ่มที่สาม สนทนากับเด็กเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่เล่าให้ฟัง กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุม ผลการทดลองปรากฏว่าเด็กได้แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละครในเรื่อง ไปด้วยจะพัฒนาจิตลักษณะต่าง ๆ ได้ดีที่สุด แสดงว่า เมื่อเด็กฟังนิทานแล้วเด็กย่อมมีความต้องการที่จะเลียนแบบตัวละครที่ชื่นชอบ หรือตัวละครที่ได้รับความสำเร็จจากพฤติกรรมนั้น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่าเนื้อหานิทานถ้าเป็นเรื่องใกล้ความจริง เช่น เทพนิยาย จะก่อให้เกิดจิตลักษณะของเด็กดีกว่านิทานที่มีเนื้อหาไกลตัวเด็กจริง ๆ (Dixon, Johnson and Salts. 1977 : 267 - 379)

งานวิจัยเกี่ยวกับการนำหนังสือและนิทานไปประกอบการสอนด้านจริยศึกษา (Affective Domain) ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่นำมากล่าวในตอนนี้ ส่วนแต่มีส่วนใกล้เคียงกับงานวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น กล่าวคือทั้งหมดเป็นการใช้ตัวแบบประเภทสัญลักษณ์ เพื่อพัฒนาจิตลักษณะด้านต่าง ๆ งานวิจัยที่ใกล้เคียงกับงานวิจัยครั้งนี้มากที่สุดคือ งานวิจัยของสมเดช สีแสง ซึ่งใช้หนังสือนิทานประกอบภาพมาเป็นสื่อการสอนเช่นเดียวกัน แตกต่างกันตรงที่สมเดช สีแสง มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับการใช้หรือไม่ใช้หนังสือ ในขณะที่การวิจัยครั้งนี้ต้องการคำตอบถึงลง ไปอีกขั้นหนึ่งว่าจะใช้หนังสือรูปแบบใด กับกลุ่มตัวอย่างลักษณะใดจึงจะเหมาะสม ข้อแตกต่างอีกประการหนึ่งก็คือ สมเดช สีแสง ใช้หนังสือมาเปรียบเทียบกับเหตุผลเชิงจริยธรรมอันเป็นการพัฒนาจริยธรรมด้านโครงสร้าง ส่วนการวิจัยครั้งนี้มุ่งปลูกฝังคุณธรรมความเอื้อเฟื้อ อันเป็นการพัฒนาจริยธรรมในแก่นเนื้อหา

สำหรับงานวิจัยของ สุขสมร ประพัฒน์ทอง และอรทัย จันทรวินาญณ์ ได้เลือกเอาวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กมาเป็นตัวแปรอิสระที่จะศึกษาอีกตัวแปรหนึ่ง ที่น่าสังเกตคือนิทานปร่าปร่า นิทานทองถิ่น และนิทานสัตว์ที่ อรทัย จันทรวินาญณ์ นำมาเปรียบเทียบกันนั้น มีเนื้อเรื่องที่แตกต่างกันออกไป อันจะทำให้ขั้นตอนการเล่าและสื่อประกอบการเล่าและรายละเอียดอื่น ๆ ต้องแตกต่างกันไปด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ผลการวิจัยที่ออกมาว่านิทานทั้ง 3 ประเภทส่งผลต่อ

ความรับผิดชอบไม่ต่างกันจะเป็นที่เชื่อมั่นได้หรือไม่ และถ้าผู้ชอทั้งข้านี้ด้วย คำตอบว่า "นั่นคือตัวแปรที่จะศึกษา" ก็น่าจะเกิดคำถามขึ้นว่าอีกข้อหนึ่งว่างานวิจัยชิ้นนี้เปรียบเทียบในสิ่งที่เปรียบเทียบกันได้จริงหรือไม่

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเอื้อเพื่อเนื้อแม่

2.2.1 ความสัมพันธ์ของความเอื้อเพื่อกับตัวแปรต่าง ๆ

- บุคลิกภาพ

นิภา บุญศรีสวัสดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่องความมีน้ำใจของครู ความอยากรู้อยากเห็น ความเอื้อเพื่อ และเพศชายของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 วิทยาลัยครูนครปฐม ผลการวิจัยพบว่าความเอื้อเพื่อมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีน้ำใจ และมีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะเพศชาย นอกจากนี้ยังสรุปบุคคลที่มีความเอื้อเพื่อสูงขึ้น เมื่อมีประสบการณ์สูงขึ้น (นิภา บุญศรีสวัสดิ์ 2517 : 50)

แคลเทด และฮาโรวิทซ์ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความเอื้อเพื่อกับบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตในมหาวิทยาลัย 60 คน โดยใช้แบบสอบถามลักษณะทางบุคลิกภาพ พบว่าลักษณะแสดงตัวมีความสัมพันธ์สูงกับความเอื้อเพื่อ (Oatlel. 1952 : 103 - 107)

ริบอด ได้ทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตชายหญิงสองมหาวิทยาลัย จำนวน 194 คน พบว่าความเอื้อเพื่อเนื้อแม่สัมพันธ์ทางบวกกับความอดทนและความต้องการอยู่รวมกลุ่ม หรือความมีไมตรี (Need for Affiliation) และสัมพันธ์ทางลบกับความต้องการแสดงฤทธิ์ (Need for Achievement) กับการแสดงอำนาจ (Dominance) นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนโตจะเอื้อเพื่อมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นพี่น้องอันดับรองลงมา (Ribal. 1963 : 311 - 321)

- เพศ

โรเซนแชน และไวท์ ได้ศึกษาความเอื้อเฟื้อของเด็กรุ่นประถมศึกษา เกรด 5 - 6 จำนวน 130 คน โดยนับจำนวนของเด็กที่เก็บบริจาคหังจากคูแบบ (Model) ที่มีผู้แสดงการบริจาคให้ดู พบว่าเด็กหญิงบริจาคมากกว่าเพศชาย ผลการวิจัยที่สนับสนุนการวิจัยของโรเซนแชน และไวท์ คือ ผลการวิจัยของ ฟรอยด์ (Froyd. 1964 : unpagged) ซึ่งศึกษากับเด็กเกรด 1 - 3 (อายุ 6 - 9 ปี) พบว่าเด็กหญิงมีความเอื้อเฟื้อมากกว่าเด็กชาย (Rosenhan and White. 1967 : 421 - 431)

- การอบรมเลี้ยงดู

วารินทร์ ม่วงสุวรรณ ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของเด็กที่ได้รับความรักต่างกัน พบว่าเด็กที่ได้รับความรักมากจะมีความเอื้อเฟื้อสูงกว่าเด็กที่ได้รับความรักน้อย (วารินทร์ ม่วงสุวรรณ 2517 : 89)

ฮอฟแมน ได้ศึกษาเกี่ยวกับการฝึกให้บุคคลเห็นแก่ความต้องการของผู้อื่น ต้องการให้การอบรมเลี้ยงดูสามแบบคือ แบบให้เหตุผล (Induction) การยับยั้งความรัก (Love Withdrawal) และการวางอำนาจ (Power Assertion) หรือการลงโทษทางกาย ผลการศึกษาพบว่า การที่พ่อแม่ให้เหตุผลจะทำให้เด็กมีเหตุผล มีพัฒนาการทางสมองสูง และมีความเอื้อเฟื้อสูงโดยไม่หวังผลตอบแทน ส่วนการยับยั้งความรักมีแนวทางอ้อมคือความเอื้อเฟื้อกล่าวคือ เด็กจะทำดีหรือให้ความเอื้อเฟื้อเพื่อแลกเปลี่ยนกับความรักและการยอมรับของพ่อแม่ อันเป็นความเอื้อเฟื้อเพื่อผลตอบแทน ส่วนการลงโทษทางกายไม่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางศีลธรรมของเด็ก เพียงแต่ช่วยยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมชั่วคราว (Hoffman. 1970 : 984)

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วารินทร์ ม่วงสุวรรณ

แผนงานวิจัยที่กล่าวมาในขณะนี้ สรุปได้ว่าความเอื้อเพื่อมีความสัมพันธ์สูงกับลักษณะ
แสดงทั้ง ความอดทนและความต้องการอยู่รวมกลุ่มหรือความเข้าไมตรี ในเด็กเล็ก ๆ เพศชาย
จะมีความเอื้อเพื่อนน้อยกว่าเด็กหญิง ลำดับการเกิดในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูเป็นตัวแปร
สำคัญที่มีผลต่อความเอื้อเพื่อนของเด็ก

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้มุ่งศึกษาตัวแปรเพศ ลำดับการเกิด และการอบรมเลี้ยงดู
โดยใช้วิธีการสุ่มคะแนนความเอื้อเพื่อนเหล่านี้

2.2.2 เกี่ยวกับความเอื้อเพื่อนเพื่อนในสถานการณ์ต่าง ๆ

ริชาร์ด และเบอร์โควิทซ์ ได้ทำการทดลองกับนิสิตในมหาวิทยาลัย เพื่อทดสอบ
สมมติฐานว่า บุคคลที่เคยได้รับความช่วยเหลือมาก่อน จะเต็มใจช่วยเหลือตอบแทนมากกว่าบุคคล
ที่ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือมาก่อน ผลการทดลองปรากฏว่ากลุ่มที่ได้รับการช่วยเหลือมาก่อนควย
ความเต็มใจของช่วยเหลือจะแสดงพฤติกรรมเอื้อเพื่อนมากกว่ากลุ่มที่เคยได้รับความช่วยเหลืออย่าง
ไม่เต็มใจ และกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือมาก่อน ถ้าพบว่าเป็นทางที่ดีแล้วจะเป็นแรงเสริม
ให้บุคคลผู้นั้นแสดงพฤติกรรมตอบแทน (Richard and Berkowitz. 1966 : 227 - 232)

กรีนเบิร์ก ได้ศึกษาสถานการณ์ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมแบบ เอื้อเพื่อนโดยการทดลอง
กับนักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 130 คน การทดลองใช้วิธีขอร้องเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความรู้สึก
สามอย่างคือ ให้ความสำคัญของ การตอบแทนซึ่งกันและกัน (Reciprocity) ความรู้สึกที่
ต้องรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) และการกระทำดีแบบอย่างที่ดี
(Beneficent Model) ผลการทดลองพบว่า การขอร้องที่ทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมจะ
ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมแบบเอื้อเพื่อนมากที่สุด (Greenberg. 1969 : 1960-A)

วอลเทอร์ส ได้ขอร้องให้นิสิตแสดงการช่วยเหลือบุคคลต่างชาติ พบว่าค่าใช้จ่าย
ของการช่วยเหลือที่เพิ่มขึ้นจะทำให้พฤติกรรมแบบเอื้อเพื่อนของบุคคลลดลง นอกจากนี้ วอลเทอร์ส

ยังพบอีกว่า ถ้าเป็นการช่วยเหลือในสถานการณ์ที่เสียสละน้อยแล้ว บุคคลจะแสดงพฤติกรรมแบบเอื้อเฟื้อโดยไม่หวังผลตอบแทนมากกว่าการแสดงความเอื้อเฟื้อโดยไม่หวังผลตอบแทนจากการกระทำนั้น ซึ่งในที่นี้ก็คือ ความสนใจและการชมเชยจากอาจารย์ที่สอนนิสิตนั้นเอง (Walters. 1971 : 6761- A)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความเอื้อเฟื้อที่กล่าวมาทั้งหมด แสดงว่าความเอื้อเฟื้อของบุคคลนอกจากจะขึ้นอยู่กับอารมณ์ได้งอยู่แล้ว ยังขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือเงื่อนไขในขณะนั้น ๆ ด้วย เช่น ค่าใช้จ่าย หรือแรงงานที่จะต้องช่วยเหลือ หรือประสบการณ์เดิมของผู้ให้ความช่วยเหลือ แม้ที่กล่าวถึง เกือบว่าการวิจัยเกี่ยวกับความเอื้อเฟื้อทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเอื้อเฟื้อกับตัวแปร หรือสถานการณ์ต่าง ๆ แต่งานวิจัยเกี่ยวกับการยกระดับความเอื้อเฟื้อของเด็กโดยตรงนั้นยังมีน้อยมาก

2.2.3 การใช้ตัวแบบเพื่อพัฒนาความเอื้อเฟื้อเมื่อแก่

มิดลาร์สกี และคนอื่น ๆ ได้ศึกษายของตัวแบบ และรางวัลต่อการฝึกฝนให้เกิดพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ (Altruistic Behavior) โดยศึกษาเด็กหญิงชั้น 6 จำนวน 72 คน ให้เห็นตัวแบบสามชนิด ได้แก่ ตัวแบบที่เอื้อเฟื้อ ตัวแบบที่เป็นกลาง และตัวแบบที่ละโมภ ผู้วิจัยได้สร้างสถานการณ์ให้เด็กทดสอบ เช่น เกมอย่างหนึ่ง เมื่อเล่นจนจะได้รับรางวัลเป็นสิ่งของ ซึ่งมีค่าเท่ากับเงิน 4 เซนต์หลายชิ้น พฤติกรรมเอื้อเฟื้อวัดได้จากการที่เด็กเหล่านั้นได้เห็น พฤติกรรมเอื้อเฟื้อของตัวแบบมาก่อนแล้ว เมื่อเด็กมีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อตามที่ต้องการ ผู้ทดลองก็จะให้รางวัลเป็นคำพูดยกย่อง ผลการทดลองปรากฏว่า ตัวแบบและรางวัลที่เป็นคำพูดยกย่อง มีผลอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังให้เด็กเกิดพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ (Midlarsky. 1973 : 321-328)

ในประเทศไทย ส่วิกา กาญจนะ ได้ทำการทดลองใช้หนังสือที่วิเคราะห์เนื้อหา แล้วว่าส่งเสริมให้ผู้อ่านยอมรับตนเอง ลดความวิตกกังวลและส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเมื่อแก่ไปใช้

ในการนำพฤติกรรมของ เด็กโดยการศึกษารายกรณี ผลการทดลองพบว่าการใช้หนังสือนี้
สามารถทำให้ผู้อ่านเปลี่ยนพฤติกรรมทั้งสามไปในทางที่ดี (สาวิกา กาญจนะ 2518 :
110 - 115)

ศูนย์ ชินศักดิ์ชัย ได้ทดลองใช้หนังสือคู่มือเป็นแม่แบบในการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม
ด้วยความเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลปรากฏว่านักเรียนที่คู่ละครุ่นใช้คู่มือพัฒนา
เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านนี้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญและสูงกว่ากลุ่มควบคุม (ศูนย์ ชินศักดิ์ชัย
2524 : 41)

ผลการวิจัยของ มิคดาสกี สาวิกา กาญจนะ และศูนย์ ชินศักดิ์ชัย ยืนยัน
ได้ว่ากระบวนการเขียนแบบจากตัวแบบเป็นวิธีที่ใช้ได้ผลในการปลูกฝังความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อใช้ควบคู่ไปกับการเสริมแรง (ให้รางวัล) ข้อสรุปนี้สอดคล้องกับทฤษฎี
การปลูกฝังทัศนคติ โดยกระบวนการทางจิตที่กล่าวมาแล้ว (ในข้อ 1.3.2) นั้นเอง

การวิจัยครั้งนี้ได้นำข้อค้นพบของ มิคดาสกีมาเป็นหลักในการสร้างหนังสือภาพที่ใช้ใน
การทดลอง กล่าวคือเมื่อตัวละครเอกในหนังสือภาพทุกเรื่อง แสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
เป็น "แบบ" แก่ผู้อ่าน แล้วจะได้รับการช่วยเหลือ รางวัล หรือความสุขใจเป็นการ "เสริมแรง"
อันเป็นวิธีการที่มิคดาสกีพบว่าใช้ควบคู่กันโดยตลอดพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มากที่สุด บิดกันเพียงแต่ว่ามิคดาสกี
ใช้ตัวแบบที่เป็นตัวจริง ในขณะที่การวิจัยครั้งนี้ใช้ตัวแบบประเภทสัญลักษณ์ว่าด้วยทอดค่านิยมเกี่ยวกับ
ความเอื้อเฟื้อ

กล่าวโดยสรุป เอกสารและงานวิจัยที่นำมากล่าวไว้ทั้งหมด ย่อมเป็นเครื่องยืนยัน
และสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ว่า สมควรอย่างยิ่งที่จะได้รื้อการศึกษาองค์ประกอบภายใน "สื่อ" หรือ
"ตัวแบบ" กันในหลาย ๆ แง่มุม เพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายทุก ๆ ด้านของการศึกษา และเชื่อมั่น
ได้ว่า การวิจัยครั้งนี้จะได้ออกมาเป็นแนวทางในการผลิตสื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้อง
จุดมุ่งหมายของการวิจัยจริง ๆ

สมมติฐานในการศึกษา

1. คุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากการอ่านหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นคนและหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์ ของผู้อ่านภายในแต่ละกลุ่มอายุแตกต่างกัน
2. คุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากการอ่านหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นคนและหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์ ระหว่างผู้อ่านกลุ่มอายุต่าง ๆ แตกต่างกัน
3. รูปแบบของตัวละครกับกลุ่มอายุของผู้อ่านมีความสัมพันธ์กันต่อคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของผู้อ่าน

เหตุผลจากหลักการเขียนแบบของแมนคูรา และจากทฤษฎีการสื่อสารของฮอฟสแตดท์ กล่าวสอดคล้องกันว่า คุณลักษณะเฉพาะตัวของ "ตัวแบบ" หรือ "สื่อ" ตลอดจนสิ่งที่มีอยู่เดิมในตัวผู้สังเกต หรือผู้รับสาร ต่างก็มีอิทธิพลทำให้เกิดการเขียนแบบหรือการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้แตกต่างกัน.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประชากรคือ

1.1 นักเรียนชายหญิง อายุ 3 - 5 ปี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2525
ของโรงเรียนสรรพบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชัยนาท

1.2 นักเรียนชายหญิง อายุ 6 - 8 ปี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2525
ของโรงเรียนสรรพบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชัยนาท

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 นักเรียนชายหญิง อายุ 3, 4 และ 5 ปี ในชั้นเด็กเล็ก อย่างละ
20 คน รวมเป็น 60 คน

2.2 นักเรียนชายหญิง อายุ 6, 7 และ 8 ปี ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2
และ 3 ตามลำดับ อย่างละ 20 คน รวมเป็น 60 คน

รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 120 คน

กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ได้มาจากประชากร โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) (อนันต์ ศรีโสภณ 2520 : 185) โดยมีขั้นตอนการสุ่มเข้ากลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

กลุ่มอายุ 3 - 5 ปี

1. นักเรียนชายหญิงที่มีอายุจริง 3 ปี ถึง 3 ปี 6 เดือน ในชั้นเด็กเล็ก สุ่มมา
20 คน เข้ากลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน

2. นักเรียนชายหญิงที่มีอายุจริง 3 ปี 6 เดือนขึ้นไป ถึง 4 ปี 6 เดือน
 ในชั้นเด็กเล็ก สุ่มมา 20 คน เข้ากลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน
3. นักเรียนชายหญิงที่มีอายุจริง 4 ปี 6 เดือนขึ้นไป ถึง 5 ปี 6 เดือน ใน
 ชั้นเด็กเล็ก สุ่มมา 20 คน เข้ากลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน
- รวม เป็นกลุ่มทดลองละ 30 คน 2 กลุ่ม

ตาราง 1 แสดงการแบ่งกลุ่มตัวอย่างอายุ 3 - 5 เข้ากลุ่มทดลอง

ระดับอายุ	ตัวละครคน	ตัวละครสัตว์	รวม
3	10	10	20
4	10	10	20
5	10	10	20
รวม	30	30	60

กลุ่มอายุ 6 - 8 ปี

1. นักเรียนชายหญิงที่มีอายุจริง 5 ปี 6 เดือน ขึ้นไป ถึง 6 ปี 6 เดือน เฉพาะ
 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สุ่มมา 20 คน เข้ากลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน
2. นักเรียนชายหญิงที่มีอายุจริง 6 ปี 6 เดือน ขึ้นไป ถึง 7 ปี 6 เดือน เฉพาะ
 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สุ่มมา 20 คน เข้ากลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน

3. นักเรียนชายหญิงที่มีอายุจริง 7 ปี 6 เดือนขึ้นไป ถึง 8 ปี 6 เดือน เฉพาะ
 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สุ่มมา 20 คน เข้ากลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน
 รวมเป็นกลุ่มทดลองละ 30 คน 2 กลุ่ม

ตาราง 2 แสดงการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง 6 - 8 ปี เข้ากลุ่มทดลอง

ระดับอายุ	ตัวละครคน	ตัวละครสัตว์	รวม
6	10	10	20
7	10	10	20
8	10	10	20
รวม	30	30	60

ตาราง 3 แสดงการแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามระดับกลุ่มอายุเข้ากลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม

ระดับกลุ่มอายุ	ตัวละครคน	ตัวละครสัตว์	รวม
3 - 5	30	30	60
5 - 6	30	30	60
รวม	60	60	120

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 เครื่องมือวัดความเชื่อเพื่อพ่อแม่ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวัดตัวแปรตามแบบโกธพิศุติกรรม (Behavioriod Measures) โดยการสร้างแบบวัดความเชื่อเพื่อพ่อแม่เป็นเหตุการณ์สมมติให้กลุ่มตัวอย่างเลือกว่า ถ้าตนอยู่ในเหตุการณ์นั้นจะปฏิบัติอย่างไร แล้วนำไปให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยการถามรายบุคคล มีขั้นตอนการสร้างแบบวัดดังนี้

2.1.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบทางจิตวิทยาและคุณธรรมความเชื่อ เพื่อพ่อแม่เพื่อนำมาเขียนนิยามปฏิบัติการ

2.1.2 นำผลการศึกษามาสร้างตารางวิเคราะห์ข้อทดสอบ

2.1.3 สร้างแบบวัดความเชื่อเพื่อพ่อแม่โดยเสนอเหตุการณ์ทางจริยธรรมก้านนี้ให้เหมาะสมวัยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเฉพาะเหตุการณ์ทั่ว ๆ ไปที่นักเรียนพอจะมีโอกาสพบในชีวิตประจำวัน และไม่เกินเลยความจริง จนนักเรียนไม่มีโอกาสจะกระทำจริง

ประมาณ 20 เหตุการณ์ แต่ละเหตุการณ์จะมีคำตอบให้นักเรียนเลือก 3 คำตอบ ซึ่งเป็นตัวแทนความรู้สึกของนักเรียนผู้ตอบต่อเหตุการณ์นั้น ๆ ว่า เขาต้องการปฏิบัติอย่างไร

คำตอบแต่ละคำตอบจะแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ถึงแก่ผู้อื่นมากที่สุด คือ

3 คะแนน รองลงมาคือ 2 คะแนน และน้อยที่สุดคือ 1 คะแนน ตามลำดับ

2.1.4 นำเหตุการณ์และคำตอบตัวเลือกมาสร้างเป็นภาพการ์ตูนขาวดำ ขนาด 4" x 6" จำนวน 4 ภาพ เรียกว่า ภาพเร้า และภาพเลือกที่ 1 ภาพเลือกที่ 2 ภาพเลือกที่ 3 ตามลำดับ

2.1.5 นำภาพแบบวัดที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และทางจิตวิทยา พิจารณาความเที่ยงตรงแบบ Face Validity เพื่อปรับปรุงคุณภาพก่อนนำแบบสอบถามไปทดสอบใช้

ในกรณีนี้ผู้เชี่ยวชาญ คือ

รองศาสตราจารย์ ดร.ทองเกื้อน พันธุมนาวัน

รองศาสตราจารย์ ดร.เป็รื่อง ภูมิท

2.1.6 นำแบบวัดไปทดสอบกับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน

2.1.6 นำแบบวัดไปทดสอบกับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน

2.1.7 นำคะแนนที่ได้มาเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ เพื่อหาอ่านาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ แล้วนำมาวิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อของทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อเลือกข้อที่มีค่า ๕ สูง ๆ ไว้ใช้จริง (2-5 โดยประมาณ)

2.1.8 นำแบบวัดที่คัดเลือกได้ไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับก่อนนำไปใช้จริง โดยคำนวณจากสูตร α - Coefficient ของ Cronbach (ชูศรี วงศ์รัตนะ 2523 : 99 - 100) ปรากฏว่าข้อสอบทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น ๐.52

2.1.9 ขั้นตอนการใช้แบบวัดความเอื้อเพื่อพ่อแม่

- เรียกนักเรียนมาพบครูทำการทดสอบทีละคน
- ผู้ทดสอบบรรยายภาพเราและภาพเด็กให้นักเรียนเข้าใจตรงกัน
- ทดสอบว่านักเรียนจำและเข้าใจเรื่องที่เห็นและภาพเด็กถูกต้องหรือไม่ เพียงใด โดยเสนอภาพเราให้นักเรียนบรรยายเหตุการณ์ และต่อมาให้นักเรียนภาพเด็กทั้ง 3 ภาพ ตามลำดับที่เสนอในครั้งแรก

- ถ้านักเรียนยังจำไม่ได้ ผู้วิจัยจะทบทวนจนแน่ใจว่าเด็กเข้าใจภาพเราและภาพเด็กโดยตลอด

- บรรยายภาพเราและตั้งคำถามให้นักเรียนเลือกตอบในขณะที่ลดภาพเด็ก ด้วยการสับภาพแล้ววางลงใหม่ โดยให้เวลานักเรียนใช้ความคิดสักครู่ ก่อนรับภาพเพื่อให้นักเรียนใช้ความคิดมากกว่าเดาสุ่ม

2.2 หนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นคนและสัตว์ เป็นหนังสือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีเกณฑ์ที่ประยุกต์มาจากเกณฑ์สร้างหนังสือสำหรับเด็กของ ฮัค ชาร์ลอตต์ (Huck, Chalotte) ดังต่อไปนี้

2.2.1 มีแกนของเรื่อง (Theme) ที่จะสอนให้เด็กเกิดทัศนคติที่ดีต่อคุณธรรมด้านความเอื้อเพื่อพ่อแม่

2.2.2 มีโครงเรื่อง (Plot) มีตัวละครเป็นรูปคนและสัตว์ ซึ่งผู้แต่งได้ผูกไว้ให้เด็กระดัมาอายุ 3 - 8 ปีสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องได้ตลอดและน่าติดตาม เราใจเด็ก

2.2.3 ตัวละคร (Character) มีตัวละครเป็นคนและสัตว์ โดยตัวละครจะแสดงพฤติกรรมเป็นแบบอย่างต่อความเอื้อเพื่อพ่อแม่ เมื่อศึกษาเกณฑ์การพิจารณาการเขียนหนังสือสำหรับเด็กแล้วจะดำเนินการสร้างตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.2.3.1 คัดสถานที่ที่เป็นการเอื้อเพื่อพ่อแม่ไว้ 6 สถานการณ์

2.2.3.2 นำสถานการณ์มาจัดทำเป็นโครงเรื่อง

2.2.3.3 จัดทำบทสนทนาของตัวละคร

2.2.3.4 จัดทำรูปภาพใส่บทสนทนา

2.2.3.5 จัดรูปเล่มให้สวยงาม

2.2.3.6 นำหนังสือที่เขียนแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจริยธรรม

และกานหนังสือสำหรับ เด็กพิจารณาความ เหมาะสมของหนังสือ คือ

รองศาสตราจารย์ ดร. เปื้อง ภูมิ

อาจารย์ วิริยะ สิริสิงห

2.2.3.7 นำหนังสือไปทดลองสอนกับ เด็กกลุ่มที่มีสภาพใกล้เคียงกับ
กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เพื่อตรวจดูความสนใจและความ เหมาะสมกับ เด็ก

2.2.3.8 นำหนังสือมาปรับปรุงอีกครั้ง ก่อนนำไปสอนจริง
หนังสือภาพที่จะใช้วิจัยครั้งนี้จัดทำทั้งหมด 6 เรื่อง แต่ละเรื่องทำไว้ 2 ชุดคือ ชุดแรกมี
ตัวละคร เป็นคน ชุดที่สองมีตัวละคร เป็นสัตว์

2.2.3.9 ขั้นตอนการใช้หนังสือในการทดลอง

- แจกหนังสือภาพให้นักเรียนทุกคน คนละ 1 เล่ม
- บอกจุดมุ่งหมายในการอ่านให้นักเรียนทราบว่า เมื่ออ่าน
จบแล้วนักเรียนจะสามารถตอบได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และผลประการใด
- ให้นักเรียนเปิดหนังสือที่ละหน้า ผู้วิจัยอ่านให้นักเรียนฟัง
พร้อมทั้งชี้รูปไปที่ละหน้า
- ผู้วิจัยทบทวนเนื้อหา ตั้งคำถามให้นักเรียนตอบว่าในเรื่อง
ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร มีผลประการใด
- ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงความ เอื้อ เพื่อ เอื้อแม่
- ให้อ่านนักเรียนอีก 5 นาที เพื่อฝึกดูหน้าทีชอบหรือ

ถามข้อสงสัยแล้ว เรียกเก็บหนังสือคืน

3. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับรูปแบบของตัวละครในหนังสือภาพ อันจะมีผลต่อทัศนคติในตัวของผู้อ่าน 2 ระดับอายุ โดยเลือกใช้แบบแผนการวิจัยแบบ 2×2 Factorial Design (อนันต์ ศรีโสภณ 2520 : 124) ดังปรากฏในตาราง

ตาราง 4 แบบแผนการวิจัย

ตัวแปร		a	
		a_1	a_2
A	A_1	$A_1 a_1$	$A_1 a_2$
	A_2	$A_2 a_1$	$A_2 a_2$

- A แทน กลุ่มผู้อ่านจำแนกตามระดับอายุ
 A_1 แทน กลุ่มผู้อ่านระดับอายุ 3 - 5 ปี
 A_2 แทน กลุ่มผู้อ่านระดับอายุ 6 - 8 ปี
a แทน รูปแบบของตัวละครในหนังสือภาพ
 a_1 แทน ตัวละครคน
 a_2 แทน ตัวละครสัตว์

4. การดำเนินการทดลอง

4.1 สร้างเครื่องมือตามรายละเอียดในข้อ 2

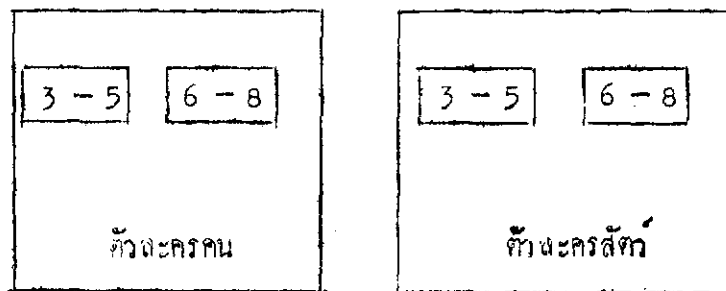
4.2 แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามวิธีที่กำหนดในข้อ 1

4.3 เพื่อประหยัดเวลาและแรงงานในการทดลอง จึงนำกลุ่มตัวอย่างที่จัดไว้ในข้อ 4.2 มาจัดเป็นกลุ่มใหม่อีกครั้ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่ม ก. นักเรียนอายุ 3 - 5 ปี และ 6 - 8 ปี กลุ่มละ 30 คน
ฟังครูอ่านหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นคน พร้อมกัน

กลุ่ม ข. นักเรียนอายุ 3 - 5 ปี และ 6 - 8 ปี กลุ่มละ 30 คน
ฟังครูอ่านหนังสือภาพ ที่มีตัวละคร เป็นสัตว์ พร้อมกัน

ทั้งหมดนี้ทดลองที่จะกลุ่มในห้องเดียวกัน คือ ห้องสมุดของโรงเรียนสรรพบุรี
มีครูผู้ช่วย 2 คน

ภาพประกอบ 2 แผนผังแสดงการจัดกลุ่มทดลอง

4.4 เวลาในการทดลอง ใช้เวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 2 คาบ รวม 60 นาที ตั้งแต่เวลา 9.00 น. - 10.00 น. ของแต่ละวัน โดยแต่ละคาบสอน 1 กลุ่มทดลอง ตามที่จัดไว้ในข้อ 4.3 ทุกกลุ่มอ่านหนังสือภาพวันละ 1 เรื่อง

เพื่อให้ทุกกลุ่มมีเวลาบริการจัดการทำในระยะเวลาเท่าเทียมกัน
ผู้วิจัยจึงจัดทำรายการทดลองต่อไปนี้

ตาราง 5 แสดงระยะเวลาในการทดลอง

เรื่องที่	วันที่	เวลา	
		9.00 - 9.30	9.30 - 10.00
	1	ก	ข
	2	ข	ก
	3	ก	ข
	4	ข	ก
	5	ก	ข
	6	ข	ก

4.5 ดำเนินการทดลอง 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 อ่านหนังสือภาพ โดยผู้วิจัยเป็นผู้อ่านให้นักเรียนฟัง พร้อมทั้ง
ครูผู้ช่วย 2 คน ใช้เวลา 2 สัปดาห์

ขั้นที่ 2 เมื่ออ่านหนังสือภาพครบทุกเรื่องแล้ว วันรุ่งขึ้นนำแบบวัดคุณธรรม
ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มาวัดผล ผู้วัดคือ ผู้วิจัยและครูอีก 5 คน ที่ได้รับการฝึกวิธีใช้แบบวัด
ทั้งรายละเอียดในข้อ 2.1.9 มาแล้ว

4.6 นำคำตอบของนักเรียนแต่ละคนมาตรวจให้คะแนน

4.7 รวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

5.1.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความเชื่อเพื่อประเมิน คำนวณจาก

สูตร Coefficient ของ Cronbach จากสูตร (ชูศรี วงศ์รักษะ 2523 : 99 - 100)

$$r = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

r แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

s_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

5.1.2 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความเชื่อเพื่อประเมิน เป็นรายข้อ

คำนวณจากสูตร (วิเชียร เกตุสิงห์ 2523 : 137 - 138)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2 + s_L^2}{n}}}$$

เมื่อ	$\bar{X}_H$	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
	$\bar{X}_L$	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
	s_H^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
	s_L^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
	n	แทน จำนวนคนที่ตอบแบบสอบถามในแต่ละกลุ่ม
df	$= \frac{\left[\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2} \right]^2}{\frac{\left[\frac{s_1^2}{n_1} \right]^2}{n_1 - 1} + \frac{\left[\frac{s_2^2}{n_2} \right]^2}{n_2 - 1}}$	

5.2 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.1 ค่าเฉลี่ยของแต่ละตัวแปรในการทดลอง คำนวณจากสูตร

(Ferguson, 1971 : 45)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

5.2.2 ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละระดับตัวแปรในการทดลอง

คำนวณจากสูตร (Ferguson, 1971 : 61)

$$s = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}}$$

5.2.3 ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละระดับตัวแปรการทดลอง

คำนวณจากสูตร (Ferguson. 1971 : 62)

$$s^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

5.2.4 เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับ

ตัวแปรการทดลอง ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทิศประกอบ (Two-way Analysis of Variance) คำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2525 : 185)

$$F = \frac{MSR}{MSE} \quad (\text{การทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรทางแถว})$$

$$F = \frac{MSC}{MSE} \quad (\text{การทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรทางคอลัมน์})$$

$$F = \frac{MS(RC)}{MSE} \quad (\text{การทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรทางแถว และคอลัมน์})$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการทดลอง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน แล้วนำผลการวิเคราะห์มาเสนอตามลำดับดังนี้

1. คาสถิติพื้นฐาน

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความแตกต่างระหว่างการใช้หนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นคนกับหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์ที่ส่งผลกระทบต่ออารมณ์ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในผู้อ่าน 2 กลุ่มอายุ โดยเปรียบเทียบกันทุกกลุ่ม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสององค์ประกอบ

เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล และเพื่อให้การแปลความหมายของผลการวิเคราะห์เป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ไว้ดังนี้

N	แทน	จำนวนผู้อ่าน ในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
n	แทน	จำนวนผู้อ่าน ในกลุ่มย่อย
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทุกตัว
s	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
s^2	แทน	ความแปรปรวน
SS	แทน	Sum of Square
MS	แทน	Mean of Square
F	แทน	คาสถิติจากการวาง F - distribution
df	แทน	Degree of Freedom
α	แทน	ระดับนัยสำคัญ
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

a แทน องค์ประกอบด้านหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นคนและ
หนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์

A แทน องค์ประกอบด้านระดับอายุของผู้อ่าน 2 ระดับ คือ 3 - 5 ปี
กับ 6 - 8 ปี

รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลความถี่เพื่อเนื้อแม่ในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม

ดังปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากการอ่านหนังสือภาพ
ที่มีตัวละคร เป็นคนกับหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์ในผู้อ่าน 2 กลุ่มอายุ

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มอายุ	ค่าสถิติ	หนังสือภาพ		รวม
		ตัวละครคน	ตัวละครสัตว์	
3 - 5 ปี	N	30	30	60
	$\bar{X}$	21.46	21.63	21.55
	S^2	23.75	25.02	23
	S	4.87	5.001	4.79
6 - 8 ปี	N	30	30	60
	$\bar{X}$	25.16	25.00	25.08
	S^2	22.01	21.82	19.0096
	S	4.69	4.67	4.36
รวม	N	60	60	120
	$\bar{X}$	23.31	23.48	23.4
	S^2	22	22.002	21.92
	S	4.6904	4.6907	4.6826

จากตาราง 6 จะเห็นว่าค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
ในผู้อ่านหนังสือภาพ ที่มีทักษะการเป็นคนและหนังสือภาพที่มีทักษะการเป็นสัตว์ ใกล้เคียงกัน
โดย

ก. ค่าเฉลี่ยของผู้อ่านกลุ่มอายุ 3 - 5 ปี ที่อ่านหนังสือภาพที่มีทักษะการ
เป็นคนและหนังสือภาพที่อ่านหนังสือภาพที่มีทักษะการเป็นสัตว์ ใกล้เคียงกัน (21.46,
21.63)

ข. ค่าเฉลี่ยของผู้อ่านกลุ่มอายุ 6 - 8 ปี ที่อ่านหนังสือภาพที่มีทักษะการ
เป็นคนและหนังสือภาพที่มีทักษะการเป็นสัตว์ ใกล้เคียงกัน (25.16, 25.00)

ส่วนค่าเฉลี่ยรวมระหว่างผู้อ่านทั้งกลุ่มอายุที่อ่านหนังสือภาพที่มีทักษะการรูปแบบเดียวกัน
ปรากฏว่าแตกต่างกัน โดย

ก. ค่าเฉลี่ยของผู้อ่านกลุ่มอายุ 3 - 5 ปี และ 6 - 8 ปี ที่อ่านหนังสือภาพ
ที่มีทักษะการเป็นคน แตกต่างกัน (21.46, 25.16)

ข. ค่าเฉลี่ยของผู้อ่านกลุ่มอายุ 3 - 5 ปี และ 6 - 8 ปี ที่อ่านหนังสือภาพ
ที่มีทักษะการเป็นสัตว์ แตกต่างกัน (21.63, 25.00)

2. เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยตามที่ตั้งว่าจะเป็นอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบสมมุติฐาน โดยกระบวนการวิเคราะห์
ความแปรปรวนแบบสององค์ประกอบ ปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์คุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากการอ่านหนังสือภาพที่มีตัวละคร
เป็นคนและหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์ วิเคราะห์แต่ละกลุ่มอายุ เปรียบเทียบกันทุกกลุ่ม
โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 องค์ประกอบ

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
รูปแบบของตัวละคร (a)	1	.83	.83	0.087
กลุ่มอายุของผู้อ่าน (A)	1	340.033	340.033	35.6428 **
ปฏิสัมพันธ์ (aA)	1	3.367	3.367	0.353
ความคลาดเคลื่อน	116	1106.4	9.54	
รวม	119	1450.63		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแยกเป็น 3 หัวข้อตามลำดับ
ดังนี้

2.1 จากองค์ประกอบ a ในตารางแสดงว่า คุณธรรมความเอื้อเฟื้อ
เผื่อแผ่ จากการอ่านหนังสือภาพที่วิฑูรย์เป็นคนกับหนังสือภาพที่วิฑูรย์เป็นสัตว์ ของ
ผู้อ่านภายในแต่ละกลุ่มอายุแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

$(F_{.05} (1,116) = 5.115) \quad F_a = 0.087$ เป็นการปฏิเสธ
สมมติฐานข้อที่ 1

2.2 จากองค์ประกอบ A ในตาราง แสดงว่าระดับอายุของผู้อ่านมีผล
ทำให้คะแนนคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของผู้อ่านหนังสือภาพที่วิฑูรย์เป็นคนเดียวกันแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 $(F_A = 35.6428) \quad F_{.01} (1,116) = 6.85$
เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

2.3 จากองค์ประกอบ aA แสดงว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของ
วิฑูรย์ในหนังสือกับกลุ่มอายุของผู้อ่าน เป็นการปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 3

$(F_{.05} (1,116) = 5.15) \quad F_{aA} = 0.353$ นั่นคือความแตกต่าง
ของคะแนนความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เป็นผลมาจากตัวแปรด้านอายุแต่ประการเดียว

บทย่อ สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการ เลือกสรร องค์ประกอบตัวหนึ่ง ในสื่อประเภทหนังสือให้เหมาะสมที่สุดที่จะเกิดการยอมรับสารได้ ในผู้รับสารสองระดับอายุ (3 - 5 ปี และ 6 - 8 ปี) องค์ประกอบตัวที่เลือกศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือตัวละคร อันเป็นองค์ประกอบทางด้านเนื้อเรื่อง ส่วนสารที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ คุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ขั้นตอนการดำเนินงานและผลการศึกษาค้นคว้า พอสมควรกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายทางการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการอ่านหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นคนและหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์ ต่อคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ภายในผู้อ่านแต่ละกลุ่มอายุ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการอ่านหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นคนและหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์ต่อคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ระหว่างผู้อ่านต่างกลุ่มอายุ
3. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ ระหว่างรูปแบบของตัวละครในหนังสือภาพกับกลุ่มอายุของผู้อ่าน ที่มีต่อการปลูกฝังคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. คุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากการอ่านหนังสือ ภาพที่มีตัวละคร เป็นคน และหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์ แตกต่างกัน
2. คุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากการอ่านหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นคน และหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์ ระหว่างผู้อ่านต่างกลุ่มอายุ แตกต่างกัน

3. รูปแบบของตัวละครกับกลุ่มอายุของผู้อ่าน มีผลร่วมกันต่อคุณธรรมความเชื่อเพื่อ
 เนื้อหาของผู้อ่าน

การดำเนินการทดลอง

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ นักเรียนชายหญิงอายุ 3 - 5 ปี
 ในชั้นเด็กเล็กถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2525 โรงเรียนสรรพบุรี
 จังหวัดชัยนาท จำนวน 120 คน สุ่มจากประชากร โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified
 sampling) ระยะเวลาอายุละ 60 คน แต่ละระยะเวลาอายุแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มทดลอง
 กลุ่มทดลองละ 30 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 120 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เครื่องมือวัดความเชื่อเพื่อเนื้อเรื่อง ใช้วิธีการวัดตามแบบโกสัฒนพิธีกรรม
 (Behavioriod Measure) โดยการสร้างแบบวัดความเชื่อเพื่อเนื้อเรื่อง เป็นเหตุการณ์สมมุติ
 ให้กลุ่มตัวอย่างเลือกว่า ถ้าอยู่ในเหตุการณ์นั้นจะปฏิบัติอย่างไร แล้วนำไปวัดนักเรียนกลุ่ม
 ตัวอย่างโดยวิธีให้ตอบเป็นรายบุคคล แบบทดสอบนี้มีค่าเชื่อมั่น .52 และมีค่าอำนาจจำแนก
 รายข้อ ระหว่าง 2 - 5

2.2 หนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นคนและหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์
 ผ่านการวิเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญแล้วว่า มีแก่นของเรื่อง (Theme) ที่จะสอนให้เด็กเกิด
 ทัศนคติที่มีต่อคุณธรรมด้านความเชื่อเพื่อเนื้อเรื่อง มีโครงเรื่องซึ่งดำเนินโดยตัวละคร เป็นคน
 และตัวละคร เป็นสัตว์ ผู้แต่งได้ถูกไว้ให้เหมาะสมกับเด็กระดับอายุ 3 - 8 ปี

3. การทดลอง กระทำในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2525

3.1 แบ่งกลุ่มตัวอย่างที่จัดไว้เพื่อเข้ารับการทดลอง เป็น 2 กลุ่มโดย

กลุ่ม ก. เป็นนักเรียนอายุ 3 - 5 ปี และ 6 - 8 ปี กลุ่มละ 30 คน
ที่เรียนจากหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นคน

กลุ่ม ข. เป็นนักเรียนอายุ 3 - 5 ปี และ 6 - 8 ปี กลุ่มละ 30 คน
ที่เรียนจากหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองทั้งสองกลุ่ม โดยใช้หนังสือภาพกลุ่มละ 6 ครั้ง
ครั้งละ 1 เรื่อง เวลาทดลองครั้งละ 2 คาบ

3.3 เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง ใช้แบบวัดความเข้าใจเพื่อประเมินผลการวิจัย
ครั้งนี้ทดสอบนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มโดยการถามทีละคน

3.4 นำคะแนนคุณธรรมความเข้าใจเพื่อประเมินที่ได้มาทดสอบความแตกต่าง
โดยวิธีการทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับตัวแปรการทดลอง
โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ตัวประกอบ (Two-way analysis of variance)

สรุปผลการทดลอง

1. คะแนนคุณธรรมความเข้าใจเพื่อประเมินจากการอ่านหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นคน
กับหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์ของผู้อ่านภายในแต่ละกลุ่มอายุ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

2. คะแนนคุณธรรมความเข้าใจเพื่อประเมินจากการอ่านหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นคน
กับหนังสือภาพที่มีตัวละคร เป็นสัตว์ ระหว่างผู้อ่านกลุ่มอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01

3. ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของตัวละคร กับกลุ่มอายุของผู้อ่านอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสององค์ประกอบพบว่าตัวละครในหนังสือภาพไม่ว่าจะเป็นชนหรือสัตว์ ส่งผลต่อคุณธรรมความเอื้อเฟื้อของผู้อ่านภายในแต่ละกลุ่มอายุไม่แตกต่างกัน ทั้งในกลุ่มอายุ 3 - 5 ปี และ 6 - 8 ปี ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 และใกล้เคียงกับผลการวิจัยของอรทัย จันทวิชานางษ์ ที่พบว่านิทานท้องถิ่น นิทานแปรรูป และนิทานเรื่องสัตว์ ส่งผลต่อความรับผิดชอบของผู้ฟังไม่แตกต่างกัน (อรทัย จันทวิชานางษ์ 2523 : 49 - 52)

การที่ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะตัวละครที่เป็นสัตว์ในการวิจัย บางครั้งมีอากัปกิริยา ตลอดจนการคิด และการพูดได้อย่างคน ทั้งนี้เพื่อควบคุมผลแทรกซ้อนจากเนื้อเรื่อง ทำให้หนังสือภาพที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการทดลอง มีตัวละครที่คล้ายคลึงกันมากเกินไปจนเฉพาะส่วนหัว แขน และขา ของตัวละครกับตรงที่ครูอ่านให้ฟังว่าเป็นสัตว์เท่านั้น แต่โดยสภาพความเป็นจริงในทางวรรณกรรมเด็ก ตัวละครที่เป็นสัตว์ยังมีลักษณะที่แตกต่างกันไปอีกสองประเภทคือ สัตว์ที่มีการกระทำความเป็นอยู่อย่างสัตว์จริง ๆ แต่คิดและพูดได้อย่างคนกับสัตว์ที่มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างสัตว์ และพูดไม่ได้อย่างสัตว์จริง ๆ (กษมจิตต์ พลายเวช 2525 : 206)

จึงอาจนำทฤษฎีการสื่อสารของฮอฟแตนด์มาอธิบายได้ว่า ตัวละครหรือสิ่งเร้าที่ใช้ในการศึกษานี้มีความแตกต่างกันน้อยเกินกว่าที่จะทำให้ผลการสื่อสารแตกต่างกันไปได้

ฉะนั้นนักเขียนเรื่องสำหรับเด็ก จึงสามารถสร้างตัวละครได้อย่างอิสระ จะเป็นสัตว์หรือคนก็ได้ ข้อสำคัญต้องให้บทบาท บุคลิกของตัวละคร เป็นที่ประทับใจผู้อ่านจนเกิดการเขียนแบบ และยอมรับค่านิยมที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอด

และเรื่อบว่าตัวละครไม่ว่าจะเป็นคนหรือสัตว์ส่งผลต่อการยอมรับของค่านิยมของผู้อ่านไม่แตกต่างกัน เป้าหมายต่อไปที่ผู้สนใจด้านวรรณกรรมเด็กน่าจะหันมาศึกษาก็คือ ตัวละครอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งทางวรรณกรรมเด็กยอมรับว่าเป็นที่ชื่นชอบของผู้อ่านวัย 3 - 8 ปีมาก นั่นคือ

ตัวละครที่เป็นสิ่งมีชีวิต และเป็นสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว เด็ก ตัวละครรูปแบบนี้แม้จะมีปรากฏ
ไม่มากเท่าตัวละครที่เป็นสัตว์หรือคน แต่เมื่อถูกสร้างขึ้นมาครั้งใดก็มักจะเป็นที่นิยมอย่างสูง
จากผู้อ่าน สิ่งของหรือสิ่งมีชีวิตซึ่งเป็นตัวดำเนินเรื่องเหล่านี้ วิถีประเภทที่มีการกระทำ
และผูกใจต่อกับคนในเรื่อง อย่างเช่น พินอคคิโอ (The Adventures of
Pinocchio) และประเภทที่พบภาพพจน์เฉพาะกับตัวเองหรือสิ่งของด้วยกัน อย่างเช่น
บ้านน้อย (Little House) ตุ๊กตาทหารดีบุก (The Steadfast Tin Soldier)

จึงสมควรนำตัวละครรูปแบบนี้มาศึกษาต่อ เพื่อให้ได้คำตอบเกี่ยวกับองค์
ประกอบด้านตัวละครทางขว้างยิ่งขึ้น

2. การที่ผู้อ่านกลุ่มอายุ 6 - 8 ปี วิเคราะห์คุณสมบัติความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สูงกว่า
ผู้อ่านกลุ่มอายุ 3 - 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ 2 และค่อนข้าง
สนับสนุน ผลการวิจัยของทิพย์สุภา นิสลินทพ และโคลเบอร์ก ที่ได้คำตอบตรงกันว่าพัฒนาการ
ทางจริยธรรมด้านต่าง ๆ ของบุคคลจะพัฒนาขึ้นตามระดับอายุโดย ทิพย์สุภา นิสลินทพ ศึกษา
กับเด็กอายุ 4 - 6 ปี ส่วนโคลเบอร์ก ศึกษาเกี่ยวกับเด็กอเมริกัน อายุ 7 - 16 ปี (ทิพย์สุภา
นิสลินทพ 2522 : 97, Kohlberg. 1974 : 383 - 382).

สาเหตุที่ผลการวิจัยปรากฏตรงตามสมมุติฐานเช่นนี้ อาจจะอธิบายได้ด้วยทฤษฎี
พัฒนาการทางด้านการรู้การคิดของ เปียเจต์ (Piaget's Cognitive Development Theory)
กล่าวคือ ผู้อ่านกลุ่มอายุ 6 - 8 ปี (โดยเฉพาะช่วงปลายของกลุ่ม) มีระดับการรู้การคิด
อยู่ในขั้นปฏิบัติการคานรูปธรรม (Concrete Operational Stage) ซึ่งเป็นระดับที่สามารถ
ใช้เหตุผลทางตรรกศาสตร์แก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรมได้บางส่วน ส่วนผู้อ่านกลุ่มอายุ 3 - 5 ปีนั้น
พัฒนาการทางการรู้การคิด เพิ่งจะอยู่ในขั้นก่อนปฏิบัติการ (Preoperational Thought)
ซึ่งการคิดยังติดอยู่กับการรับรู้ และไม่สามารถให้เหตุผลทางตรรกศาสตร์ได้เลย (Baldwin.
1968 : 190 - 193) ดังนั้นการใช้เหตุผลพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ทางจริยธรรมของผู้อ่าน
กลุ่มนี้ย่อมทำได้ดีเท่ากับกลุ่มอายุ 6 - 8 ปี อย่างแน่นอน ดังที่ปาปาเลีย กล่าวว่าพัฒนาการ

ทางทัศนคติหรือค่านิยมทางจริยธรรมเป็นชนวนการใช้เหตุผลในทางจริยธรรม ซึ่งต้องอาศัย
ความสามารถตัดสินเกี่ยวกับเรื่องจริยธรรมได้ดียังไม่บรรลุนิติภาวะในด้านการรับรู้
(Papalia. 1978 : 199) และการที่บุคคลจะรับรู้หรือเข้าใจในสถานการณ์ใดก็ตาม
คานาสกล่าวไว้ว่า บุคคลต้องใช้สติปัญญาอย่างสูง (Kanal. 1956 : 171)

ในการทดสอบสอนความถูกต้องของวิธีและความแตกต่างทางความคิดวิธีกลุ่มสัมพันธ์แก่เด็ก
ที่มีระดับพัฒนาการทางการรู้การคิดต่างกันของวัยเยาว์ วิทยาลัย และสมาชิก ผู้พิมพ์
ก็ได้ผลสอดคล้องกับแนวคิดนี้ และใกล้เคียงกับผลการวิจัยครั้งนี้ คือคะแนนทัศนคติต่อคุณธรรม
ทั้งสองประการดังกล่าวสูงขึ้นตามขั้นพัฒนาการทางการรู้การคิด (วัยเยาว์ วิทยาลัย
2525 : 57, สมาชิก ผู้พิมพ์ 2525 : 109)

แต่ด้วยเหตุที่การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ทำการทดสอบก่อนจัดกระทำ (Pretest) การ
สรุปผลการวิจัยจึงอาจกล่าวได้เพียงว่าตัวละคร ไม่ว่าจะเป็นคนหรือสัตว์ก็มีความสามารถในการปลูกฝัง
ค่านิยมแก่ผู้อ่านภายในแต่ละกลุ่มอายุได้ไม่แตกต่างกัน แต่ไม่อาจสรุปได้จนถึงขั้นที่ว่าผู้อ่าน
กลุ่มอายุ 6 - 8 ปี มีอัตราการพัฒนา (Growth) จากการอ่านหนังสือภาพมากกว่ากลุ่มอายุ
3 - 5 ปี หรือแม้แต่ได้มีการพัฒนาขึ้นหรือไม่ในกลุ่มผู้อ่าน ซึ่งข้อความจริงอาจเป็นไปได้
ประการใดประการหนึ่งว่า

ตัวละครที่ใช้เป็นตัวแทนในการทดสอบไม่ได้ส่งผลใด ๆ ต่อคุณธรรม ความเอื้อเฟื้อ
เผื่อแผ่ของผู้อ่านเลย ผลการวิจัยดังที่ปรากฏมีมาก่อนจัดกระทำ
หรือ

ตัวละครที่ใช้เป็นตัวแทนในการทดสอบส่งผลต่อคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของผู้อ่าน
ทั้งสองกลุ่มอายุ โดยอัตราการพัฒนาขึ้นเท่า ๆ กันทำให้ดูเหมือนว่าความแตกต่างในผลการวิจัย
ข้อสอง เป็นผลมาจากอิทธิพลด้านอายุแต่ละประการเดียว และเป็นมาก่อนจัดกระทำ

สาเหตุเดียวกันนี้เกี่ยวพันไปถึงการสรุปผลการวิจัยข้อ 3 ด้วย กล่าวคือเมื่อพบว่า
ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบตัวละครกับกลุ่มอายุของผู้อ่าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวละครทั้งสองรูปแบบ

ไม่ได้มีรูปแบบใดเหมาะสมกับผู้อ่านกลุ่มอายุใดกลุ่มอายุหนึ่งเป็นพิเศษ ก็อาจจะสรุปต่อไปได้ว่า ผลดังกล่าวมาจากตัวแปรด้านตัวละครหรืออายุเพียงอย่างเดียว ท้ายเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้วว่า อาจมี (หรือไม่มี) การพัฒนาขึ้นในผู้อ่านทั้งสองกลุ่มอายุในอัตราเท่า ๆ กัน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือผลการวิจัยที่ปรากฏอาจมาจากตัวแปรด้านอายุแต่ประการเดียว หรือมาจากตัวแปรด้านอายุร่วมกับด้านรูปแบบของตัวละครก็ได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือจากจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ แต่ผู้สนใจจะศึกษาต่ออาจหาคำตอบได้โดยเลือกใช้แบบแผนการวิจัยที่มีการทดสอบก่อนจัดกระทำ (Pretest)

อนึ่ง เมื่อพิจารณาตารางค่าเฉลี่ย (ตาราง 6) พบว่าผู้อ่านกลุ่มอายุ 3 - 5 ปี ที่อ่านหนังสือภาพที่ตัวละครเป็นสัตว์ วิเคราะห์ได้ว่า วิเคราะห์คุณธรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สูงกว่ากลุ่มที่อ่านหนังสือภาพที่ตัวละครเป็นคนอยู่เล็กน้อย และผลเป็นไปในทางตรงกันข้ามในผู้อ่านกลุ่มอายุ 6 - 8 ปี ข้อสังเกตก็นำไปสู่ข้อสันนิษฐานต่อไปว่า ช่วงวัยที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ อาจเป็นช่วงที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการเลือกรับสารของผู้อ่านวัยต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว ในบทที่ว่าท้ายเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องว่าผู้อ่านวัย 12 ปีขึ้นไปจะไม่สนใจเรื่องจินตนาการเกี่ยวกับสัตว์พูดได้อีกต่อไป และผู้อ่านวัยรุ่นจะเริ่มพิจารณาในการอ่านเป็นของตนเอง ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับเพศ ความสำเร็จ

ฉะนั้น จึงควรทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบของตัวละคร คน สัตว์อีกครั้งในผู้อ่านกลุ่มอายุสูง ๆ ขึ้นไป เพื่อให้ได้เห็นภาพรวมเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านตัวละครกว้างขวางยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและข้อจำกัดของการวิจัยเท่าที่อภิปรายมา อาจนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไปได้ ดังนี้

1. เกี่ยวกับองค์ประกอบด้านรูปแบบของตัวละคร

1.1 การวิเคราะห์ตัวละครรูปแบบอื่น นอกจากคนและสัตว์ เช่น
ตัวละครที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต

1.2 การวิเคราะห์การใช้ตัวละคร คน สัตว์ ในผู้อ่านกลุ่มอายุ
สูง ๆ ขึ้นไป

1.3 การได้มาซึ่งการศึกษารูปแบบของตัวละคร คน สัตว์ นี้อีกครั้งโดยเลือกใช้
แบบการวิจัยที่มีการทดสอบก่อนจัดกระทำ (Pretest)

2. สำหรับสื่อประเภทหนังสือ องค์ประกอบอื่นทางด้านเนื้อหา ไม่ว่าจะเป็นฉาก สำนวนภาษา วิธีการเสนอตัวละคร หรือการจบเรื่อง ยังวิญญูเห็นว่าศึกษาอีกมาก เพื่อให้ ได้หลักการของสื่อประเภทนี้ต่อไปเช่น

2.1 ฉากที่จริงในชีวิตประจำวัน และฉากจินตนาการที่ผู้อ่านไม่เคยพบเห็น
ในชีวิตประจำวัน

2.2 การถ่ายทอดเรื่องแบบ Direct Speech และ Indirect Speech

2.3 การจบเรื่องแบบที่ให้อ่านสรุปแนวคิดเอาของเรื่องเองและการจบเรื่อง
แบบ "นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ..."

3. ผลการวิจัยครั้งนี้จะครอบคลุมไปถึงสื่ออื่น ๆ ที่นิทานเป็นแกนหรือไม่เช่น ละครหุ่น เทปนิทาน ภาพยนตร์ การวิเคราะห์องค์ประกอบด้านนี้อีกครั้งในสื่อประเภท กึ่งกวี.

גדל הנהגות דנו

บรรณานุกรม

กรรณิการ์ ศรีเจริญ วิเคราะห์อุดมการณ์ในหนังสือการ์ตูนเล่มละบาท ปริชญานีพันธ์ ศส.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 145 หน้า อักสำเนา

กล่อมจิตต์ พลายเวช หนังสือสำหรับเด็ก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารประกอบการสอน 2524, 256 หน้า อักสำเนา

คุรุศาสตร์, คณะ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน่วยการสอนศีลธรรม ม.ป.ป., 331 หน้า

จรรยา สุวรรณทัต กวงเกื้อบน พัทธมนานัน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์ พฤติกรรมศาสตร์

เล่ม 1 พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา ไทยวัฒนาพานิช 2521, 110 หน้า

ฉลองชัย สุวัฒน์บุรณ แบบและภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กอนุบาล วิทยานิพนธ์ ค.ม.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515, 100 หน้า อักสำเนา

หม ภูมิภาค เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์ประสานมิตร

ม.ป.ป., 334 หน้า

ชูศรี วงศ์วัธนะ การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เอกสารประกอบการสอน 2523, 123 หน้า อักสำเนา

_____ สถิติเพื่อการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 252 หน้า

กวงเกื้อบน ล.พัชรพูนานัน หลักและวิธีวิจัยในจิตวิทยาสังคม กุศลภาดากพร้าว 2519,

132 หน้า

กวงเกื้อบน พัทธมนานัน พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 จิตวิทยาวิจัยธรรมและจิตวิทยาภาษา

กรุงเทพฯ บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2524, 129 หน้า

กวงเกื้อบน พัทธมนานัน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์ วิจัยธรรมของเขาวงกตไทย รายงานการวิจัย

ฉบับที่ 21 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พิมพ์ครั้งแรก 2519, พิมพ์ครั้งที่สอง 2520

- ทิพย์สุภา นิลสินธุ์ ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
ก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์ ม.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2521, 119 หน้า อักษรสาเนา
- นิภา บุญศรีสวัสดิ์ การศึกษาความเข้าใจของครู ความอยากรู้ อยากเห็น ความเอื้อเฟื้อ
และเพิกเฉยของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 - 4 วิทยาลัยครูนครปฐม ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์ ม.
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 71 หน้า อักษรสาเนา
- เบญจา บุญสนธิกุล วิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนที่ได้เข้าโครงการจากต่างประเทศ
ราคาเล่มละ 3 - 10 บาท ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์ ม.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2524, 134 หน้า อักษรสาเนา
- ปัทมา สมพงษ์ ความคิดเห็นของแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นที่มีต่อหนังสือสำหรับเด็ก
ที่ผลิตออกมาในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2520 - 2522 วิทยานิพนธ์ อ.ม.
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522 อักษรสาเนา
- ประคอง กาญจนการุณ การเปรียบเทียบความสนใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดบุรีรัมย์ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 อักษรสาเนา
- ประเพิน มหาจันทร์ การสอนอ่านเบื้องต้น คณะศึกษาศาสตร์ ม.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 บางแสน เอกสารประกอบการสอน 2523, 326 หน้า อักษรสาเนา
- เปื้อง ฤๅ การวิจัยสื่อและแนวกรรมการสอน ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
 ม.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 141 หน้า อักษรสาเนา
- รัชนี ศรีไพรวรรณ "การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก" ประชาศึกษา (16) 9 : 533 - 534
 เมษายน 2520
- รัชจวน อินทรกำแหง วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์ดวงกมล
 2517, 167 หน้า

ลมูล รัตติกาล "การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก" ห้องสมุด 7(1) : 48 - 57

มกราคม - กุมภาพันธ์ 2506

วารินทร์ ม่วงสุวรรณ ความสัมพันธ์ระหว่างการเลี้ยงดูแบบให้ความรักและแบบควบคุม
ความเชื่อเพื่อและวินัยสังคม ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสาธนิตร 2517, 189 หน้า อักสาเนา

วิจิตรา สุภากร วิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็กในคานคณธรรมเฉพาะที่พิมพ์เป็นภาษาไทย

ระหว่างปี 2520 - 2522 ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาธนิตร
2522, 141 หน้า อักสาเนา

วิเชียร เกตุสิงห์ สถิติวิเคราะห์การวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 6 สำนักพิมพ์คณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ 2523, 181 หน้า

วิเชียร ทองบุษ เปรียบเทียบการฝึกและการให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษและการให้เหตุผล
เชิงจริยธรรมของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูและปฏิบัติหลังทางสังคมต่างกัน ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาธนิตร 2521, 119 หน้า อักสาเนา

วิริยาภรณ์ ชัยชลทวีชัย การทดลองสอนความแตกต่างของเด็กที่แก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญา
ต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. 2525, 85 หน้า อักสาเนา

วิริยะ สิริสิงห์ การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก อนุกรมเล็ก กรุงเทพฯ 2524, 118 หน้า

ไวรัช เจียมบรรจง จิตวิทยาสังคม ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูพระนคร
2520, 118 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง รายงานการสัมมนาเรื่องหนังสืออ่านสำหรับเด็กอายุ 11 - 16 ปี
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2510, 295 หน้า

..... รายงานการสำรวจความสนใจและรสนิยมในการอ่านของเด็กและเยาวชน
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2520, 43 หน้า

สมชาย พูลพิณ การทดลองสอนความแตกต่างของเด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญา
แตกต่างกัน โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสาธนิตร 2525, 166 หน้า อักสาเนา

สมเดช สีแสง การทดลองสอนการบกระทับเหตุดึงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปริญญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 111 หน้า

อัครา

สาโรช บัวศรี "จริยธรรมในสังคมไทย" รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2522, 251 หน้า

สาวิกา กาญจนะ การนำมัลติมีเดียมาใช้ในการศึกษาเด็กเป็นรายกรณีในนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 7 ปริญญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 124 หน้า

อัครา

สุเมย์ ชินศักดิ์ชัย การทดลองใช้หุ่นเชิดมือเป็นแม่แบบเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเด็ก

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปริญญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525,

61 หน้า อัครา

สุปรียา โคจรสวัสดิ์ หนังสือภาพที่เหมาะสมสำหรับเด็กในระดัมนุบาล วิทยานิพนธ์ ค.ม.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 81 หน้า อัครา

สุรางค์ รุ่งเรือง วิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยเล่มละ 3 - 10 บาท ปริญญาณพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 146 หน้า อัครา

สุขสมร ประพัฒน์ทอง อิทธิพลของการใช้โทรทัศน์สำหรับเด็กและการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อพฤติกรรม

ของเด็กไทย วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 124 หน้า อัครา

สุนทรี มีพร้อม การวิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กกับกระบวนการประกวด ปริญญาณพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 219 หน้า อัครา

อนันต์ ศรีโสภณ การวัดและการประเมินผลการศึกษา ไทยวัฒนาพานิช 2520, 251 หน้า

อรทัย จันทวิชานุกุลย์ รูปแบบของนิทานที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ปริญญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 105 หน้า อัครา

- Arbuthnot, May Hill. Children and Books. 5th. ed., Glenview, Ill : Scott, Foresman, 1977.
- Averrill Ester, "What is a Picture Book," in Caldecott Medal Book. 1938 - 1957, Ed. Bertha Mahony Miller and Elinor Whitney Field (Boston : Horn Book, 1957), p. 307.
- Bader, Harbara. American Picture Books from Noah's Ark to the Beast Within. New York : Macmillan Publishing Co., 1976.
- Bandura, Albert. Social Learning Theory. New Jersey, Prentice Hall, Inc., 1977. 247 p.
- Baldwin, Alfred L. Theories of Child Development. New York, John Wiley & Sons, Inc., 1968. 618 p.
- Cattal, R. and J. Harowitz. "Objective Personality Test Investigating the Structure of Altruism in Relation to Source Traits," Journal of Personality. 21 : 103 - 117, 1952.
- Cianciolo Patricia, ed. Picture Books for Children's. 2 d. ed., (Chicago : American Library Association, 1974)
- Dixon, David, James Johnson and Elisaltz. "Traomomg Disadvantage Preschoslers on Various Fantasy Activities : Effecton Cognitive Functioning and Impulse Control," Child Development. 2 : 267 - 379. June, 1977.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 4th. ed., New York, McGraw-Hill Book Company, 1976. 529 p.
- Gertrude, Whipple. "Appraisal of the Interest Appeal of the Instruction," The Elementary School Journal. 53 : 262 - 269, January, 1953.
- Greenberg, Martin S. "Situational Determinants of Altruistic Behaviors," Dissertation Abstracts. 29 : 1960-A, December, 1969.
- Hoffman, Martin L. "Moral Development," in Garmichael's Manual of Child Psychology. pp. 261 - 360, Wiley and Sons Inc., New York, 1970.
- Huck, Charlotte S. & Kuhn Doris Young. Children's Literature in the Elementary School. New York, Holt Rine Hart and Winston, Inc., 1977. 756 p.

- Kanal, P.V. Altruism. Moga, Punjab, India, Panchal Press, 1956.
752 p.
- Kohlberg, Lawrence. "The Cognitive Development Approach to Morality :
The State of Art," Cited in Rest, Counseling and Values 18 (1974).
- Midlarsky E. Bryan, J.H. Brickman and P. Aversive. "Approval :
Interactive Effects of Modeling Reinforcement on Altruistic
Behavior," Child Development. 1973. p. 44, 321 - 328.
- Papalia, Diane E. and Sally Wendkos Olds. Human Development. New York,
McGraw - Hill Book Company, 1978. 518 p.
- Ribal, J.E. "Social Character and Meaning of Selfishness and Altruism,"
Sociology and Social Research. 47 : 311 - 322, 1963.
- Richard E., Garrmsor and Berkowitz, Leonard. "Reciprocity and
Responsibility Reaction to Prior Help," Journal of Personality
and Social Psychology. 3(2) : 227 - 232, 1966.
- Rosenhan, D. and G.M. White. "Observation and Rehearsal as Degerminants
of Prosocial Behavior," Journal of Personality and Social Psychology.
5 : 424 - 432, 1967.
- Ruth, Anesden Helen. "Children's Preferences in Picture Story Book
Variable," Journal Educational Research. 53 (April 1960) :
309 - 312 pp.
- Shulevitz Uri. "What is Picture Books," Wilson Library Bulletin. 55 :
99 - 101, October 1980.
- Spiegleman, Marvin. "Terwilliger Carl and Fearing Franklin the
Content of Comic Strips," The Journal of Social Psychology. 1952.
35, 37 - 57 p.
- Vernon, Magdolen, D. "The Value of Pictorial Illustration," British
Journal of Educational Psychology. 23 : 8, November 1960.
- Walters, Timothy Lee. "An Experimental Study of Altruific and Selfish
Appeals," Dissertation Abstract. 31 (12) : 6761-A, June 1971.
- Wigan, R.V. and W.C. Meierhenry. Educational Media : Theory into
Practice. Charles E. Merrill Publishing Co., 1969. 283 p.
- Zucaro, Blase John. "The Use of Bibliotherapy Among Sixth Grades to
Affect Attitude Change Toward American Nigroes," Dissertation
Absrtacts. 33 : 1340-A, 1972.

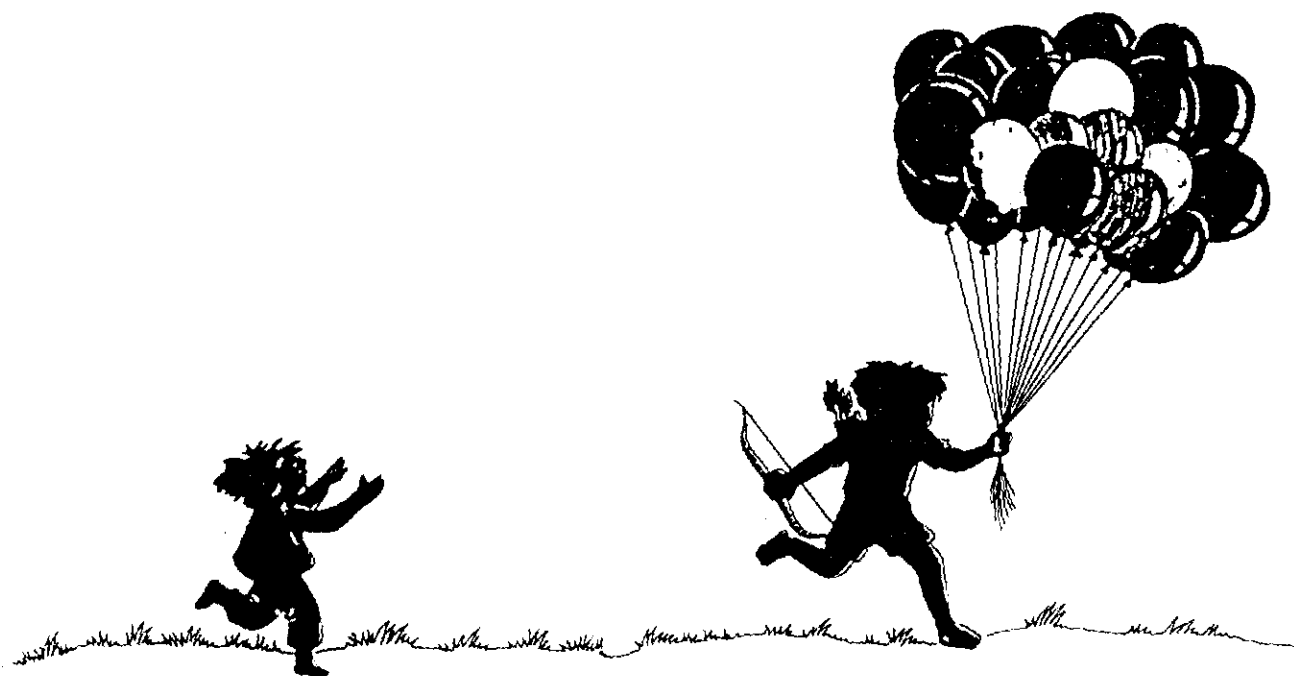
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

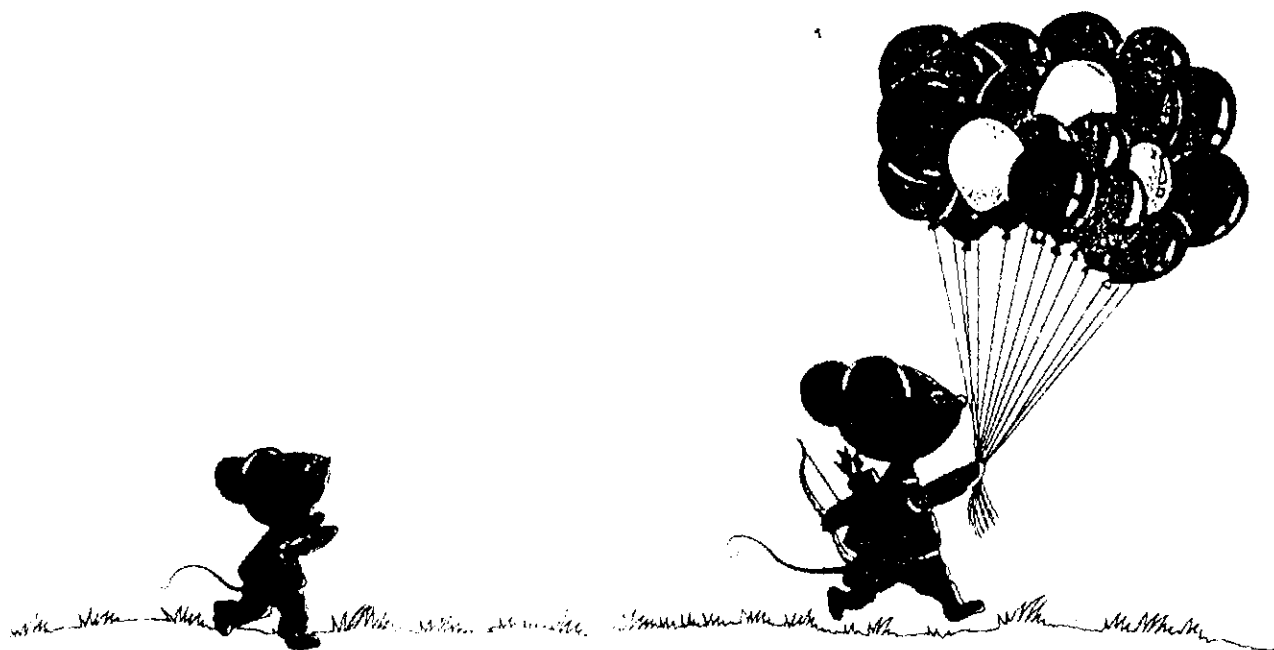
ตัวอย่างหนังสือที่ใช้ในการทดลอง

ลูกโป่งแสนสวย	ขนาดย่อ	$\frac{1}{4}$	จากต้นฉบับ
แม่เข่าผู้ใจดี	ขนาดย่อ	$\frac{1}{2}$	จากต้นฉบับ

ลูกโป่งแสนสวย

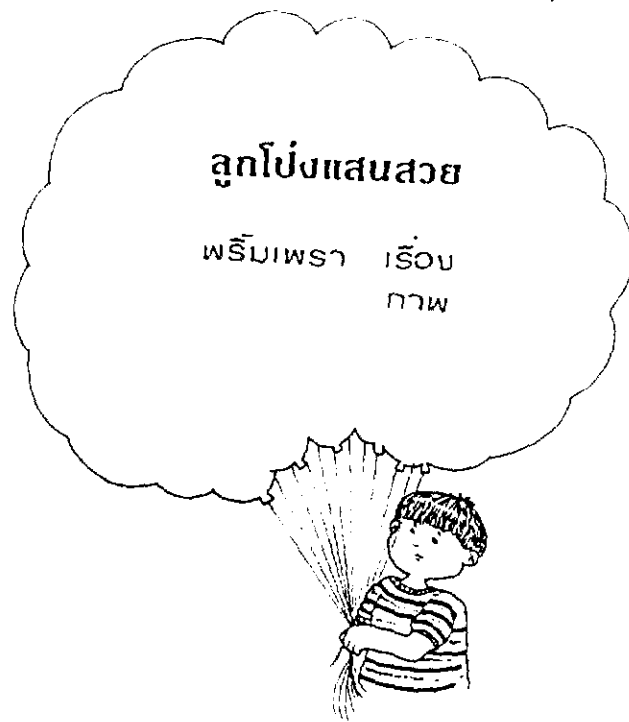

ลูกโป่งแสนสวย

ลูกโป่งแสนสวย

พริ้มเพรา เรือบ
กาพ

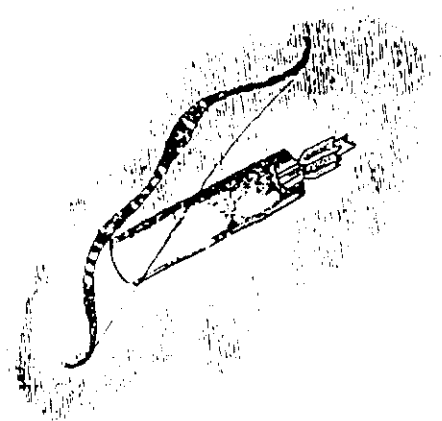
ลูกโป่งแสนสวย

พริ้มเพรา เรือบ
กาพ

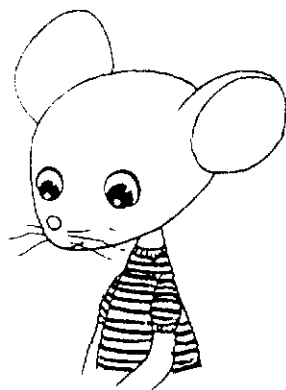

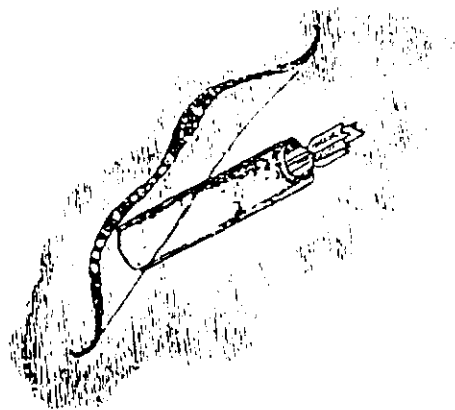
นี่ หนูแดง

และนี่คือธนูที่ไม่เคยพลาดเป้าของหนูแดง

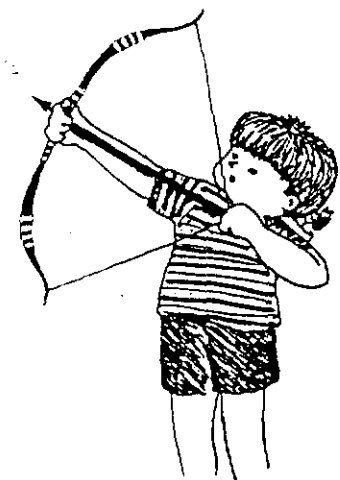

นี่ หนูแดง

และนี่คือธนูที่ไม่เคยพลาดเป้าของหนูแดง

แต่เป็นอนุวิเศษ

เจ้าของอนุคุณนี้จะยิงทุกสิ่งที่ต้องการได้อย่างแม่นยำ
ไม่มีพลาดเลยสักครั้ง

เก่งพ่ใจดีได้เนรมิตอนุคุณนี้ให้หนูแดง
ตั้งแต่เขายังเป็นเด็กเล็ก-

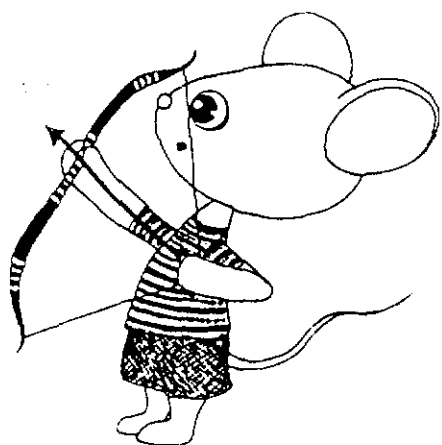

เพื่อเป็นรางวัลที่หนูแดงเป็นเด็กดี

หนูแดงจะถืออนุคุณนี้ไปไหนมาไหนด้วยเสมอ

มันไม่ใช่อนุกรรมดา...

แต่เป็นอนุวิเศษ

เจ้าของอนุคุณนี้จะยิงทุกสิ่งที่ต้องการได้อย่างแม่นยำ
ไม่มีพลาดเลยสักครั้ง

เก่งพ่ใจดีได้เนรมิตอนุคุณนี้ให้หนูแดง
ตั้งแต่เขายังเป็นเด็กเล็ก-

เพื่อเป็นรางวัลที่หนูแดงเป็นเด็กดี

หนูแดงจะถืออนุคุณนี้ไปไหนมาไหนด้วยเสมอ

หนูแดงของเราเป็นเด็กดีจริง ๆ เลียบด้วย

มีพ่อแม่ออกไปทำงานนอกบ้านหนูแดงก็ช่วย

กวาดบ้าน หุงข้าว

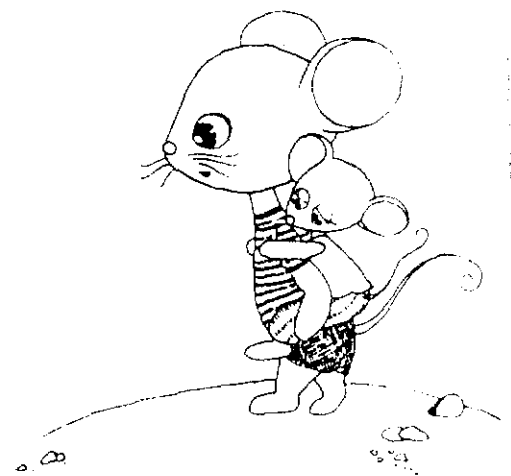
และช่วยแม่เลี้ยงไก่ของดาว

หนูแดงของเราเป็นเด็กดีจริง ๆ เลียบด้วย

มีพ่อแม่ไปทำงานนอกบ้านหนูแดงก็ช่วย

กวาดบ้าน หุงข้าว

และช่วยแม่เลี้ยงน้องดาว

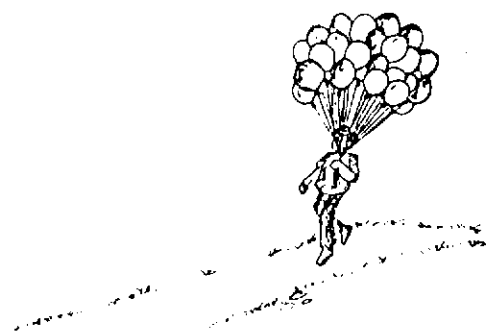
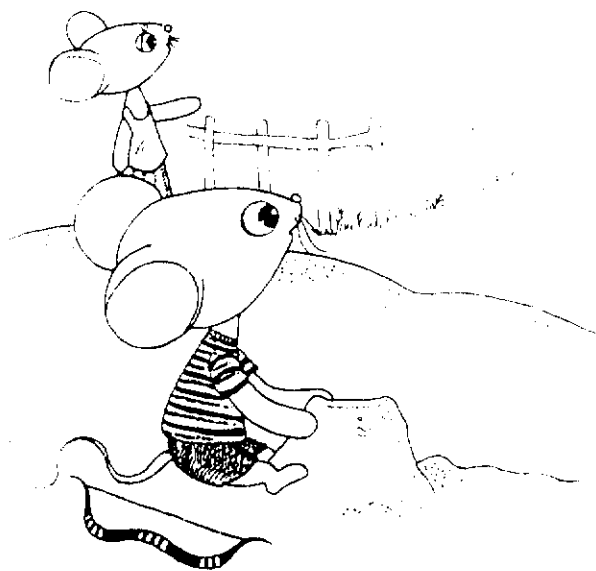
วันหนึ่ง

หนูแดงพาน้องไปเล่นที่กองทรายใกล้บ้าน

วันหนึ่ง

หนูแดงพาน้องไปเล่นที่กองทรายใกล้บ้าน

จุดอะไร ลอยมาลิบๆ

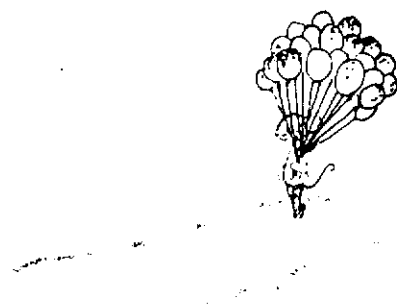
สีแดง สีเขียว สีชมพู โดดเสียดา

สวยเหลือเกิน เหมือน เหมือนอะไรนะ

อ้อ เหมือนลูกกวาดในขวดโหลสีนํ้า

เมื่อจุดนั้นลอยเข้ามาใกล้

หนูแดงจึงรู้ว่าเป็นคนขายลูกโป่ง

จุดอะไร ลอยมาลิบๆ

สีแดง สีเขียว สีชมพู โดดเสียดา

สวยเหลือเกิน เหมือน เหมือนอะไรนะ

อ้อ เหมือนลูกกวาดในขวดโหลสีนํ้า

เมื่อจุดนั้นลอยเข้ามาใกล้

หนูแดงจึงรู้ว่าเป็นคนขายลูกโป่ง

แม่กลับมาพอดี

เห็นลูกมองตามคนขายลูกโป่งตาไม่กระพริบ

แม่จึงซื้อลูกโป่งให้หนูแดง 1 ลูก

"ขอบคุณครับ" หนูแดงกล่าว

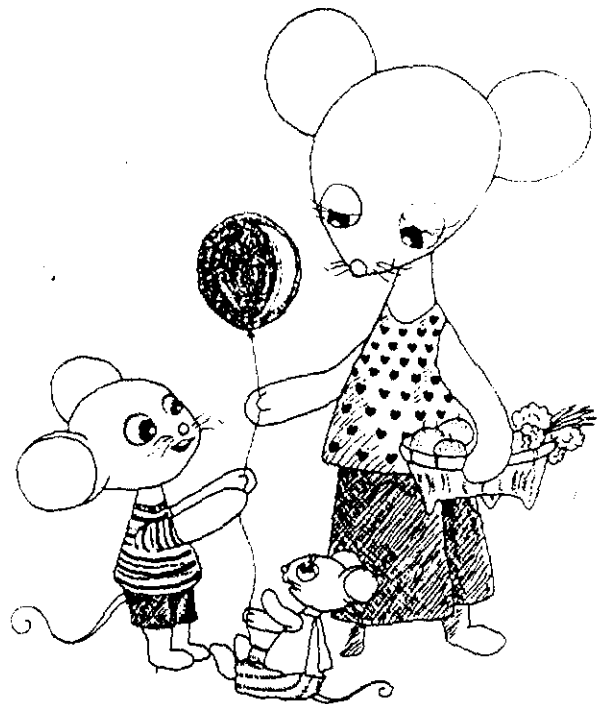

แม่กลับมาพอดี

เห็นลูกมองตามคนขายลูกโป่งตาไม่กระพริบ

แม่จึงซื้อลูกโป่งให้หนูแดง 1 ลูก

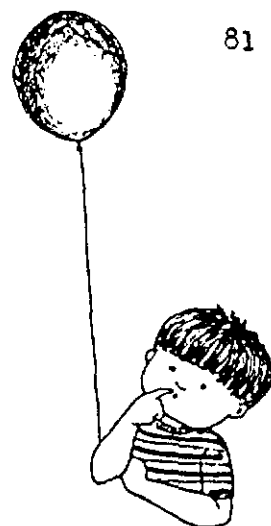
"ขอบคุณครับ" หนูแดงกล่าว

แต่แล้วหนูแดงก็เริ่มแปลกใจ

ลูกโป่งลูกเดียวไม่เห็นสวยจับตา

เหมือนเมื่ออยู่รวมกันหลายๆลูกเลย

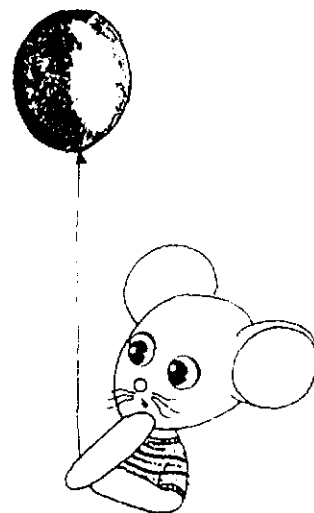
หนูแดงอยากได้ลูกโป่งทั้งพวง

ไม่ใช่ลูกโป่งลูกเดียว

แต่แล้วหนูแดงก็เริ่มแปลกใจ

ลูกโป่งลูกเดียวไม่เห็นสวยจับตา

เหมือนเมื่ออยู่รวมกันหลายๆลูกเลย

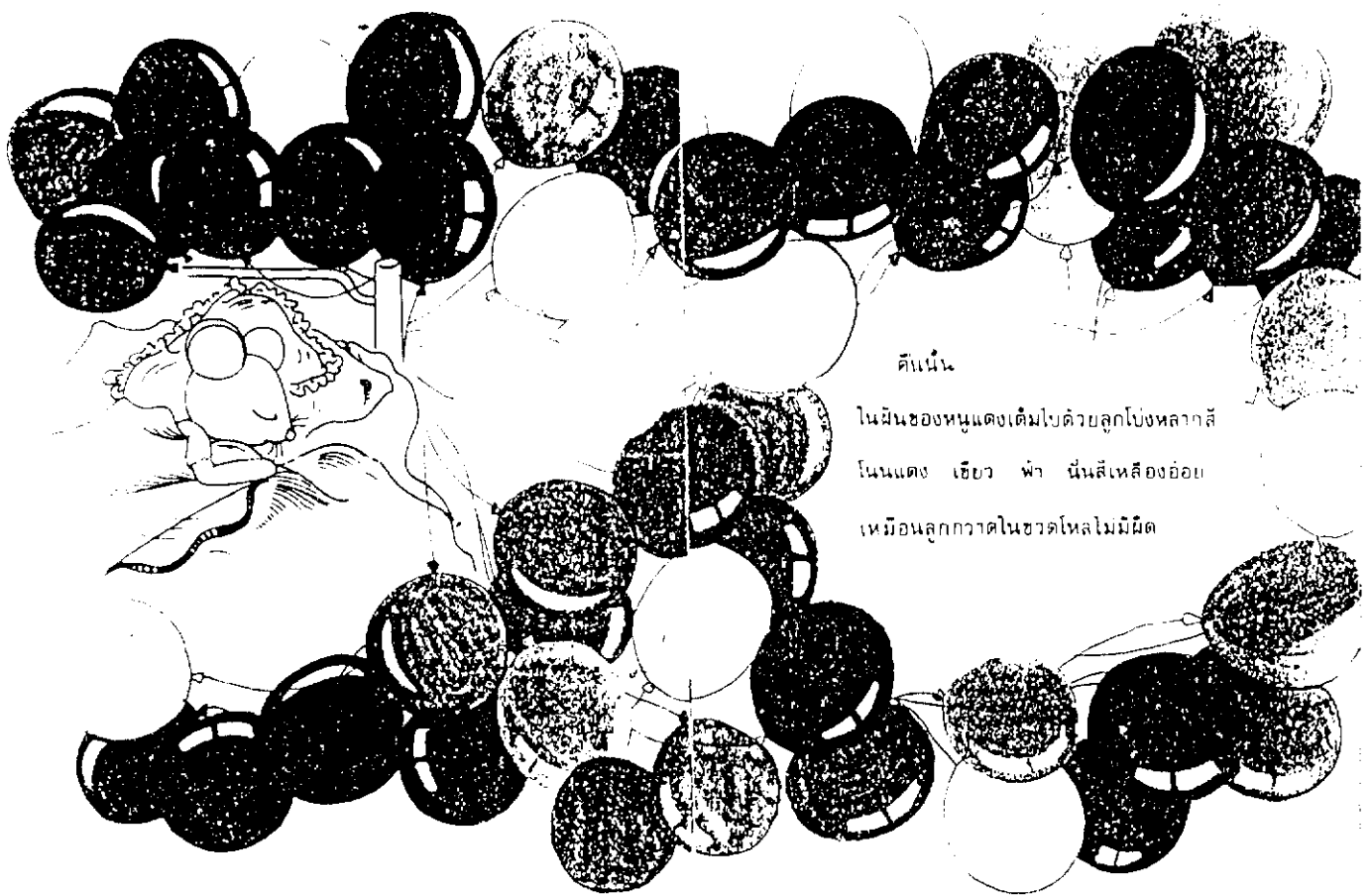
หนูแดงอยากได้ลูกโป่งทั้งพวง

ไม่ใช่ลูกโป่งลูกเดียว

คืนนั้น

ในฝันของหนูแดงเต็มไปด้วยลูกโป่งหลากสี
โนนแดง เขียว ฟ้า นีนสีเหลืองอ้อบ
เหมือนลูกกวาดในขวดโหลไม่มีขีด

คืนนั้น

ในฝันของหนูแดงเต็มไปด้วยลูกโป่งหลากสี
โนนแดง เขียว ฟ้า นีนสีเหลืองอ้อบ
เหมือนลูกกวาดในขวดโหลไม่มีขีด

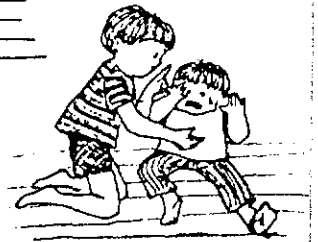
แต่ด้วยความเป็นคนดีและรู้จักพอ
หนูแดงจึงไม่รบเร้าพ่อแม่เลย
เขาได้แต่เก็บความอยากได้ไว้ในใจ
และช่วยพ่อแม่ทำงานไปตามเดิม

หนูแดงกวาดดูบ้าน

หนูแดงซ่อนไข่

หนูแดงเลี้ยงน้อง

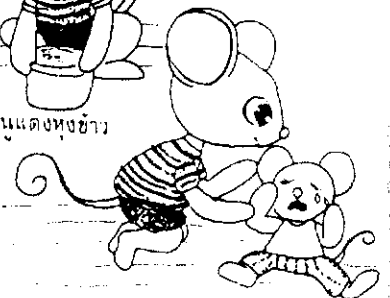
แต่ด้วยความเป็นคนดีและรู้จักพอ
หนูแดงจึงไม่รบเร้าพ่อแม่เลย
เขาได้แต่เก็บความอยากได้ไว้ในใจ
และช่วยพ่อแม่ทำงานไปตามเดิม

หนูแดงกวาดดูบ้าน

หนูแดงซ่อนข้าว

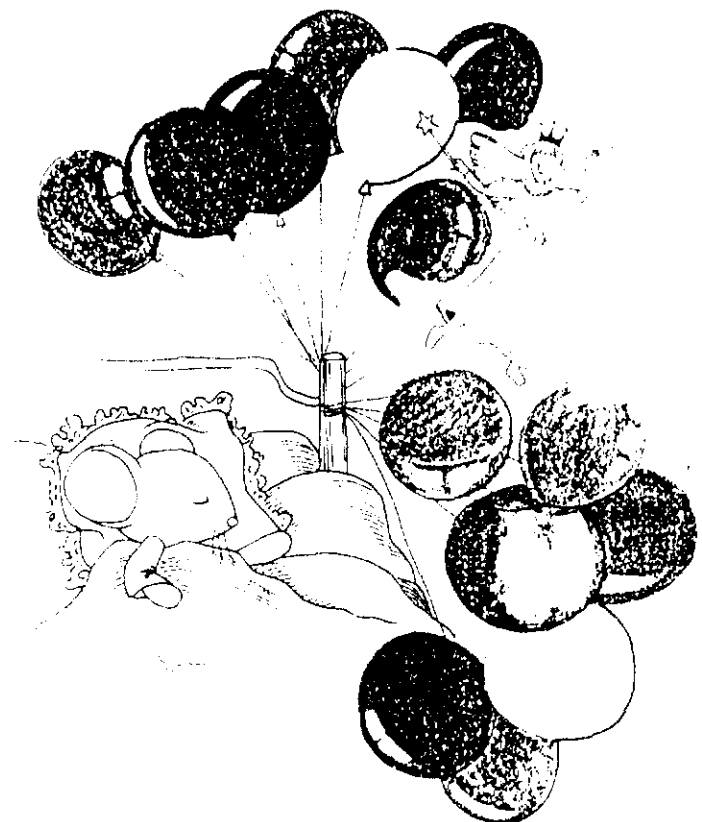

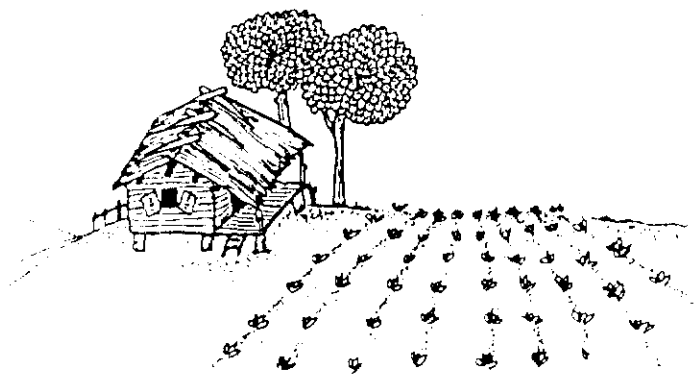
หนูแดงเลี้ยงน้อง

นางฟ้าผู้มีหน้าที่ดูแลเด็ก สงสารหนูแดงมาก
 เห็นเด็กน้อยขงหนูแดงต้องทุกข์ใจ
 เพราะอยากได้ลูกโป่งต่อไปไม่ไหว
 ครั้นนี้ นางฟ้าจึงเนรมิตลูกโป่งทองคำให้
 สีสวยที่สุด นำไปผูกไว้ที่หัวเตียงของหนูแดง
 แล้ว จะนิยระเบียบนางฟ้าอยู่ข้าง
 ที่โถรงโลกเด็กดีเกินกว่าครึ่งหนึ่งในชีวิต

นางฟ้าผู้มีหน้าที่ดูแลเด็ก สงสารหนูแดงมาก
 เห็นเด็กน้อยขงหนูแดงต้องทุกข์ใจ
 เพราะอยากได้ลูกโป่งต่อไปไม่ไหว
 ครั้นนี้ นางฟ้าจึงเนรมิตลูกโป่งทองคำให้
 สีสวยที่สุด นำไปผูกไว้ที่หัวเตียงของหนูแดง
 แล้ว จะนิยระเบียบนางฟ้าอยู่ข้าง
 ที่โถรงโลกเด็กดีเกินกว่าครึ่งหนึ่งในชีวิต

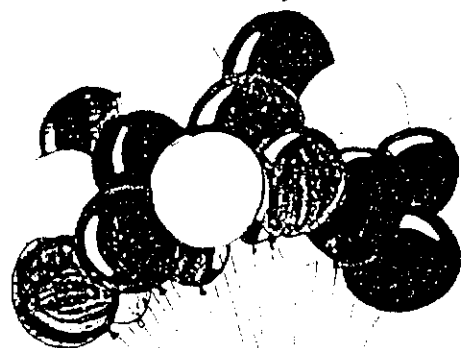

หนูแดงคิดเห็นมาพบลูกโป่งก็ดีใจมาก

รีบทำงานบ้านให้เสร็จ

แล้วพาน้องดาวขึ้นไปเล่นบนเนินเขาหลังบ้าน

จนกระทั่งหันกลับไปมองทางบ้านอีกครั้ง

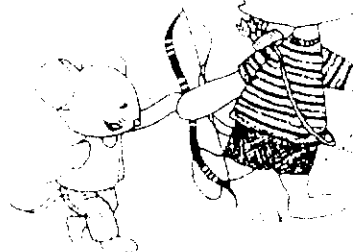
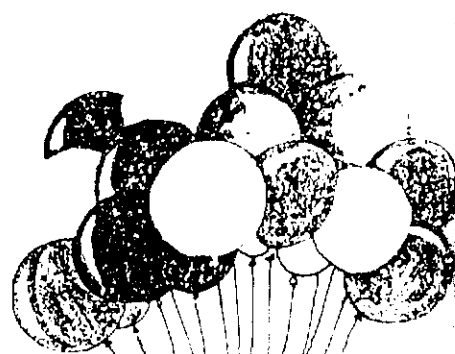

หนูแดงคิดเห็นมาพบลูกโป่งก็ดีใจมาก

รีบทำงานบ้านให้เสร็จ

แล้วพาน้องดาวขึ้นไปเล่นบนเนินเขาหลังบ้าน

จนกระทั่งหันกลับไปมองทางบ้านอีกครั้ง

นั้นควายแบลกหน้ามาแต่ไหนหนอ
เข้ามาเหยียบย่ำแปลงผักของแม่หนวดแดง
หนูแดงรีบลงปลูกโป่งให้น้องดาวเรือง
แล้ววิ่งลงไปไล่ควายตะกละ

ฮู้ว ฮู้ว ไปหิฮิน เจ้าหิวขโมย
อ้อ วางายๆ อย่างนี้ดีแล้ว

นั่นควายแบลกหน้ามาแต่ไหนหนอ
เข้ามาเหยียบย่ำแปลงผักของแม่หนวดแดง
หนูแดงรีบลงปลูกโป่งให้น้องดาวเรือง
แล้ววิ่งลงไปไล่ควายตะกละ

“ฮู้ว ฮู้ว ไปหิฮิน เจ้าหิวขโมย”
“อ้อ วางายๆ อย่างนี้ดีแล้ว”

หนูแดงตัดสินใจหยิบนูที่ไม่เคยพลาดเข้าขึ้นมา

นำวคินนูด้วยน้ำตานองหน้า

บุ บุ บุ บุ บุ บุ

เมื่อลูกโป่งแตกลงไปยัง ก็ลอยต่ำลงมา

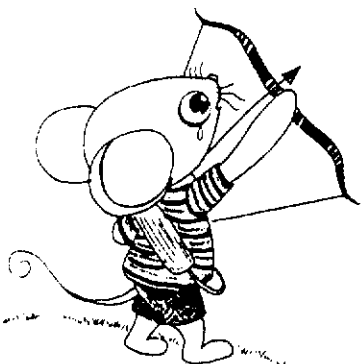

หนูแดงตัดสินใจหยิบนูที่ไม่เคยพลาดเข้าขึ้นมา

นำวคินนูด้วยน้ำตานองหน้า

บุ บุ บุ บุ บุ บุ

เมื่อลูกโป่งแตกลงไปยัง ก็ลอยต่ำลงมา

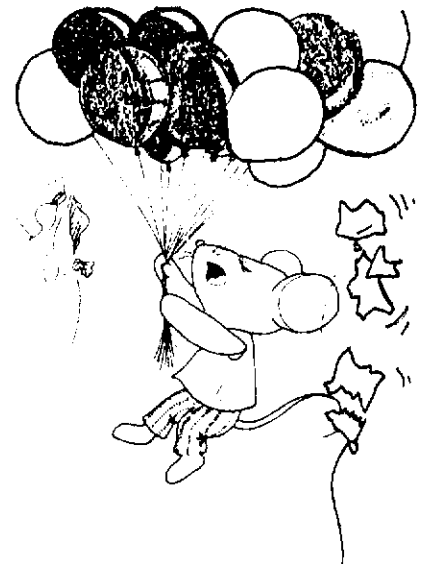

บุ บุ บุ

ลูกโป่งลอยต่ำลงเรื่อย ๆ

บุ บุ บุ

เหมือนกับว่าลูกนูยังเข้าไปในหัวใจของหนูแดง

บุ บุ บุ

ลูกโป่งลอยต่ำลงเรื่อย ๆ

เหมือนกับว่าลูกนูยังเข้าไปในหัวใจของหนูแดง

หนูแดงวิ่งกลับขึ้นมานั่งเฝ้าอีกครึ่งกัปาว

ลูกโป่งทั้งพวงพาน้องดาวลอยขึ้นไบนฟ้าเสียแล้ว

สุดกำลังจะบื้อยุดตัวไว้ได้จริง ๆ

88

ตายละ...น้องดาวจะลอยไปถึงไหน...

ถ้าน้องปล่อยมือจากลูกโป่งตกลงมาก็คอยหักตายพอดี

แล้วลูกโป่งละ...ลูกโป่งสีสวยเหมือนลูกกวาด

ทีหนูแดงอยากได้มาหลายวัน

หนูแดงวิ่งกลับขึ้นมานั่งเฝ้าอีกครั้งกัปาว

ลูกโป่งทั้งพวงพาน้องดาวลอยขึ้นไบนฟ้าเสียแล้ว

สุดกำลังจะบื้อยุดตัวไว้ได้จริง ๆ

ตายละ...น้องดาวจะลอยไปถึงไหน...

ถ้าน้องปล่อยมือจากลูกโป่งตกลงมาก็คอยหักตายพอดี

แล้วลูกโป่งละ...ลูกโป่งสีสวยเหมือนลูกกวาด

ทีหนูแดงอยากได้มาหลายวัน

ในที่สุด นกยุงก็ลงมาถึงพื้นดินอย่างปลอดภัย

ยังเหลือลูกโป่งในมือนกอีกสามลูก

ในที่สุด นกยุงก็ลงมาถึงพื้นดินอย่างปลอดภัย

ยังเหลือลูกโป่งในมือนกอีกสามลูก

หนูแดงยังคงช่วยแม่ดูบ้าน หุงข้าว

และเสียงน้องต่อไปตามเดิม

ทุกอย่างเหมือนเดิมจริงๆ

เว้นแต่ว่า

ไม่มีลูกโป่งสีสวยเหมือนลูกกวาดในขวดไหลอีกต่อไปแล้ว

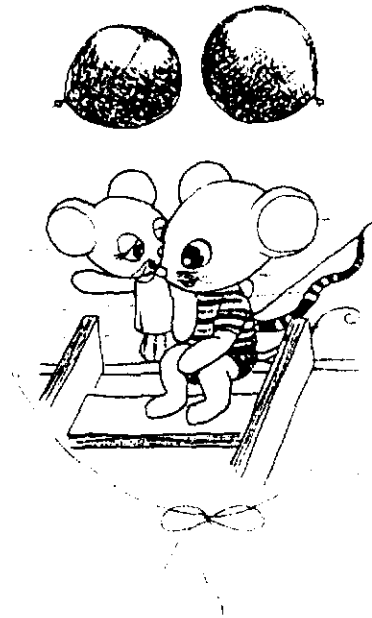
หนูแดงยังคงช่วยแม่ดูบ้าน หุงข้าว

และเสียงน้องต่อไปตามเดิม

ทุกอย่างเหมือนเดิมจริงๆ

เว้นแต่ว่า

ไม่มีลูกโป่งสีสวยเหมือนลูกกวาดในขวดไหลอีกต่อไปแล้ว

ແມ່ເໝົ່າຜູ້ໃຈດີ

ແມ່ເໝົ່າຜູ້ໃຈດີ

แม่เต่าผู้ใจดี

92

พริ้มเพรา เรียบเรียบ

กาพ

คัดลอกจาก THE UGSOME THINGS

แม่เต่าผู้ใจดี

พริ้มเพรา เรียบเรียบ

กาพ

คัดลอกจาก THE UGSOME THINGS

ยังมีแม่เฒ่านางหนึ่ง อาศัยอยู่ในกระท่อม
 หลังน้อยชายป่า แม่กระท่อมจะเก๋โกโรโกโส
 แต่แม่เฒ่าก็อยู่อย่างมีความสุขเสมอมา ความสุขของแม่เฒ่าคือการได้ช่วยเหลือ
 ผู้อื่น นางจะคิดถึงผู้อื่นก่อนตัวเองเสมอ ใครไม่มีอาหาร, เสื้อผ้า
 แม่เฒ่าก็จะให้ ใครมีเรื่องทุกข์ร้อน แม่เฒ่าก็จะ
 ปลอบโยนให้ผ่อนคลายทุกข์ นางจึงเป็นที่รัก
 ของคนทั้งหมู่บ้าน

ยังมีแม่แพะเฒ่านางหนึ่ง อาศัยอยู่ในกระท่อม
 หลังน้อยชายป่า แม่กระท่อมจะเก๋โกโรโกโส แต่แม่แพะ
 ก็อยู่อย่างมีความสุขเสมอมา ความสุขของแม่เฒ่าคือการได้ช่วยเหลือผู้อื่น
 นางจะคิดถึงคนอื่นก่อนตัวเองเสมอ ใครไม่มีอาหาร, เสื้อผ้า แม่แพะเฒ่า
 ก็จะให้ ใครมีเรื่องทุกข์ร้อน แม่แพะเฒ่าก็จะ
 ปลอบโยนให้ผ่อนคลายทุกข์ นางจึงเป็นที่รัก
 ของปวงสัตว์ทั้งหมู่บ้าน

แม่หม่าซึกล้าได้ขาวสะอาดเป็นเชี่ยม
 ไคร่กู ก็ชอบผ้ามาจ้างนางซึก
 เพราะแม่หม่าคิดค่าจ้างอย่างยุติธรรม

แม่แพะหม่าซึกล้าได้ขาวสะอาดเป็นเชี่ยม
 ไคร่กู ก็ชอบผ้ามาจ้างนางซึก
 เพราะแม่แพะหม่าคิดค่าจ้างอย่างยุติธรรม

แต่แล้ววันหนึ่งก็มีเจ้าพ่อมดใจร้าย มาด้อมดุ่ม มอง ๓ อยู่ข้าง

กระท่อม

“อืม ข้าชกไร่ขาวสะอาด บ้านช่องก็เปิดกวาดเรียบร้อยดี

นั่งเจ้าของบ้านจะต้องเป็นคนรับใช้ที่แสนวิเศษของข้า
แน่ ๓ ฮี ฮี ฮี ”

แน่ละ เจ้าพ่อมดอยากได้แม่เฒ่าไปเป็นทาสรับใช้

แต่แล้ววันหนึ่งก็มีเจ้าหมาป่าใจร้าย มาด้อมดุ่ม มอง ๓ อยู่ข้าง

กระท่อม

“อืม ข้าชกไร่ขาวสะอาด บ้านช่องก็เปิดกวาดเรียบร้อยดี

นั่งเจ้าของบ้านจะต้องเป็นคนรับใช้ที่แสนวิเศษของข้า

แน่ ๓ ฮี ฮี ฮี ”

แน่ละ เจ้าหมาป่าอยากได้แม่เฒ่าไปเป็นทาสรับใช้

คราวนี้มันเอาเชือกมาชิงไว้ที่ประตู พอแม่เฒ่าหัวถึงน้ำ

97

จะออกจากบ้านก็สะดุ้งเชือกตกมันได้ลงมาขาแพลง

น้ำหกกระชาก

คราวนี้มันเอาเชือกมาชิงไว้ที่ประตู พอแม่เฒ่าหัวถึงน้ำ

จะออกจากบ้านก็สะดุ้งเชือกตกมันได้ลงมาขาแพลง

น้ำหกกระชาก

คนที่โกรธหัวฟัดหัวเหวี่ยงก็คือเจ้าพ่อมดตามเคย
 “ฮีม ต้องแกลังขายแพะเดมาให้ทำอะไร
 ร้ายๆ มากขึ้นให้ได้อ”

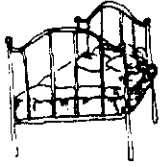

คนที่โกรธหัวฟัดหัวเหวี่ยงก็คือเจ้าหมาป่าตามเคย
 “ฮีม ต้องแกลังขายแพะเดมาให้ทำอะไร
 ร้ายๆ มากขึ้นให้ได้อ”

ดีละ...จะได้เอาปูนอุดซี่ดหมอนฉันล่ะ ไว้เผื่อคนเดินทางที่มาขอ

99

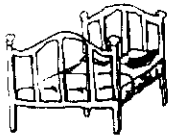
พักแรมที่บ้านเรา.... พวกเขาเดินทางมาเหนื่อยๆ

ควรได้นอนหลับสบายๆ

“ดีละ...จะได้เอาปูนอุดซี่ดหมอนฉันล่ะ ไว้เผื่อคนเดินทาง ที่มาขอ

พักแรมที่บ้านเรา.... พวกเขาเดินทางมาเหนื่อยๆ

ควรได้นอนหลับสบายๆ

ตัวพริบตาเดียว ทั้งชายปากก็พุ่งไปด้วยขลุ่ยม่วน

ตัวพริบตาเดียว ทั้งชายปากก็พุ่งไปด้วยขลุ่ยม่วน

“เพียง...ขอให้ดอกไม้ทุกดอกที่ชายป่าแห่งนี้กลายเป็นปุยขนนุ่มๆไปทั่วเถิด”

“เพียง...ขอให้ดอกไม้ทุกดอกที่ชายป่าแห่งนี้กลายเป็นปุยขนนุ่มๆไปทั่วเถิด”

คนที่โกรธหัวฟัดหัวเหวี่ยงก็คือเจ้าพ่อบนนั้นเอง

แ ไม่นานนักมันก็คิดอุบายได้ใหม่

คนที่โกรธหัวฟัดหัวเหวี่ยงก็คือเจ้าหมาป่ามันเอง

แต่ไม่นานนักมันก็คิดอุบายได้ใหม่

เย็นวันนั้น พวกเด็ก ๆ ที่ไปวิ่งเล่นในโกดัง กระทำขมของแม่เต่า ได้รับแจก

103

ขนมสาเล่กันทั่วหน้า

เย็นวันนั้น พวกลูกสัตว์ที่ไปวิ่งเล่นในโกดัง กระทำขมของแม่เต่า ได้รับแจก

ขนมสาเล่กันทั่วหน้า

แต่พิศคามเมื่อแม่แหม่มาพบตะกร้าไข่พลิกคว่ำ
 นางกลับพึมพำเบาๆ ไม่ได้โกรธเลยสักนิด
 “ ไข่แตกหมดเลย...แยจริงๆ...แต่ไม่เป็นไรหรอก
 เอาไข่แตกพวกนี้ไปทำขนมสาธิตดีกว่า ”

แต่พิศคามเมื่อแม่แหม่มาพบตะกร้าไข่พลิกคว่ำ
 นางกลับพึมพำเบาๆ ไม่ได้โกรธเลยสักนิด
 “ ไข่แตกหมดเลย...แยจริงๆ...แต่ไม่เป็นไรหรอก
 เอาไข่แตกพวกนี้ไปทำขนมสาธิตดีกว่า ”

วันรุ่งขึ้น มันดำเนินแผนการชั่วร้ายต่อไป

“ขอให้ไข่ในตะกร้าแตกหมด
ทุกฟองเถิด เพียง ”

วันรุ่งขึ้น มันจึงดำเนินแผนการชั่วร้ายต่อไป

“ขอให้ไข่ในตะกร้าแตกหมด
ทุกฟองเถิด เพียง ”

คนที่โกรธหัวฟัดหัวเหวี่ยง ก็คือเจ้าพ่อมด
นั้นเอง

คนที่โกรธหัวฟัดหัวเหวี่ยงก็คือเจ้าหมาป่า
นั้นเอง

แต่ผิดคาด เมื่อแม่เฒ่ามาเห็นผ้าที่นางซักรั้ว กองตุลุ่มอยู่บนพื้นดิน นางกลับ

ยิ้มทำเบาะๆ อย่างพอใจ พลังชอบผ้าทั้งหมดไปซักอีกครั้ง

“ รวบรวมวันนี้ก็ดีแล้ว เพราะโรงสีพ่นควันโขมงจน
ผ้าเปื้อนหมดเลย ขอซักอีกครั้งจะดีกว่าให้ลูกค้า
สวมเสื้อผ้าสกปรก ”

แต่ผิดคาด เมื่อแม่เฒ่ามาเห็นผ้าที่นางซักรั้ว กองตุลุ่มอยู่บนพื้นดิน นางกลับ

ยิ้มทำเบาะๆ อย่างพอใจ พลังชอบผ้าทั้งหมดไปซักอีกครั้ง

“ ...รวบรวมวันนี้ก็ดีแล้ว เพราะโรงสีพ่นควันโขมงจน
ผ้าเปื้อนหมดเลย ขอซักอีกครั้งจะดีกว่าให้ลูกค้า
สวมเสื้อผ้าสกปรก ”

นอกร้านมีผ้าขาวสะอาดตากอยู่เต็มราว เจ้าพ่อมดควักกรวไกร
ขึ้นมาดัดราวฉับๆ

ผ้าขาวๆ หล่นลงมาคละฝุ่นอยู่บนพื้นดิน

“ฮะ ฮะ ชายเฒ่าเฒ่า...แกต้องฮาละวาดบ้านแตกแน่ๆ”

นอกร้านมีผ้าขาวสะอาดตากอยู่เต็มราว เจ้าหมาป่าควักกรวไกร
ขึ้นมาดัดราวฉับๆ

ผ้าขาวๆ หล่นลงมาคละฝุ่นอยู่บนพื้นดิน

“ฮะ ฮะ ฮะ ชายเฒ่าเฒ่า....แกต้องฮาละวาดบ้านแตกแน่ๆ”

ถ้าจะตาย เจ้าพ่อมดมีเวทมนต์ที่แสนจะชั่วร้าย
 ถ้ามันทำให้คนดีเปลี่ยนนิสัย ทำสิ่งชั่วร้ายขึ้นมาสัก
 ครั้งเดียว คนชั่วร้ายคนนั้นจะต้องตกเป็นทาส
 รับใช้มันไปตลอดชีวิต

ดังนั้น เจ้าพ่อมดจึงดำเนินแผนการณ์ชั่วร้าย
 กันที่

“ ฮู ฮู ฮู จะให้หนึ่งแฉะทำอะไรร้ายๆ ก็ต้อง
 ชั่วโมโห ”

ถ้าจะตาย เจ้าหมาป่ามีเวทมนต์ที่แสนชั่วร้าย
 ถ้ามันทำให้สัตว์ดีเปลี่ยนนิสัย กลายเป็นทำสิ่งชั่วร้าย
 ขึ้นมาสักครั้งเดียว สัตว์ชั่วร้ายตัวนั้นจะต้องเป็นทาส
 รับใช้มันไปตลอดชีวิต

ดังนั้น เจ้าหมาป่าจึงดำเนินแผนการณ์ชั่วร้าย
 กันที่

“ ฮู ฮู ฮู จะให้หนึ่งแทะทำอะไรร้ายๆ ก็ต้อง
 ชั่วโมโห ”

“ฮะ ฮะ ฮะ ตาผีละแกจะได้รู้จักกับเรื่อง
 ฟ้าๆ ชาติ ”

“ฮะ ฮะ ฮะ ตาผีละแกจะได้รู้จักกับเรื่อง
 ฟ้าๆ ชาติ ”

ก็ไหนได้ เจ้าพ่อมด ต้องเป็นฝ่ายโกรธเมื่อตัวสั้น
เมื่อเห็นแม่เฒ่านอนเ็นผ้าห่มอยู่อย่างเพลิดเพล็น
เสียเต็มประดา

ก็ไหนได้ เจ้าหมาป่าต้องเป็นฝ่ายโกรธเมื่อตัวสั้น เมื่อเห็นแม่เฒ่าเฒ่า

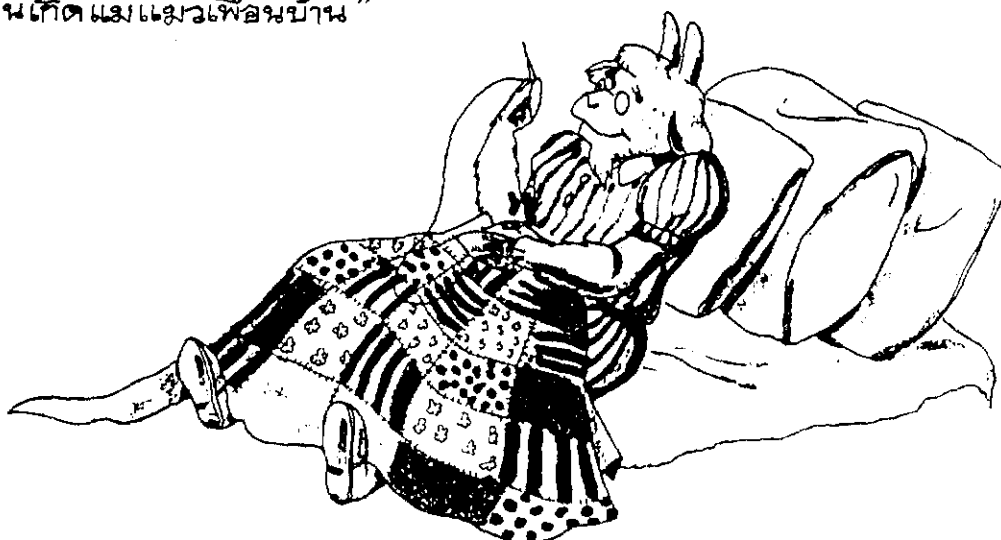
นอนเ็นผ้าห่มอยู่อย่างเพลิดเพล็นเสียเต็มประดา

“อาแพลงวันนี้เหมาะทีเดียวกะจะได้ถือโอกาสนอนเขียนผ้าห่มให้เป็น
ของขวัญวันเกิดแม่แมวเพื่อนบ้าน”

“อาแพลงวันนี้เหมาะทีเดียวกะจะได้ถือโอกาสนอนเขียนผ้าห่มให้เป็น
ของขวัญวันเกิดแม่แมวเพื่อนบ้าน”

เจ้าพอมติโกรธสุดขีด แผนการครั้งนี้ดังต่อไปนี้ของมันเป็นจริงถ้าหากสิ่งขึ้น

114

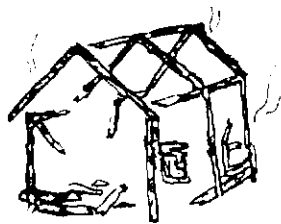
ตามฤทธิความโกรธ

มันลอบจุดไฟเผากระท่อมมิโกโรโกโส
ของแม่เต่า

เจ้าหมาป่าโกรธสุดขีด แผนการครั้งนี้ดังต่อไปนี้ของมันเป็นจริงถ้าหากสิ่งขึ้น

ตามฤทธิความโกรธ

มันลอบจุดไฟเผากระท่อมมิโกโรโกโส
ของแม่แพะเต่า

ไม้ทำไฟกลูกขึ้นท่อมกระท่อม

ไม้ทำไฟกลูกขึ้นท่อมกระท่อม

“โอ๊ะเอ๊ย...กระท่อมเก่าแก่ของเรา แต่เขาเอาอะไรมาทุบก็มอดไหม้
ไปแล้ว ไม้ที่เหลืออกจากกองไฟยังแบ่งให้เพื่อน ๆ ทำฟืนผิงไฟ
หน้าหนาวได้ ”

และเมื่อเจ้าพ่อมด กลับมางานเวียนดูผลงาน มันกลับพบ
แม่เต่าสาละวนเลาะมันในกองเถาถ่านร้อนระอุ แจกเพื่อนบ้าน
ที่มาช่วยดับไฟ

“ ลองชิมสักหัวสิ ” แม่เต่าหันมาเชิญชวนเจ้าพ่อมด

“ โอ๊ะเอ๊ย...กระท่อมเก่าแก่ของเรา แต่เขาเอาอะไรมาทุบ ก็มอดไหม้
ไปแล้ว ไม้ที่เหลืออกจากกองไฟยังแบ่งให้เพื่อน ๆ ทำฟืนผิงไฟ
หน้าหนาวได้ ”

และเมื่อเจ้าหมาป่า กลับมางานเวียนดูผลงาน มันกลับพบ
แม่เต่าสาละวนเลาะมันในกองเถาถ่านร้อนระอุ แจกเพื่อนบ้าน
และลิงที่มาช่วยดับไฟ

“ ลองชิมสักหัวสิ ” แม่เต่าหันมาเชิญชวนเจ้าหมาป่า

เอ๋อกๆ อึ้ง โอ้

มันร้อนๆ ตีตกอ จุกแน่นไปหมด

ในที่สุด พุงกางเป็นรูปร่างของมันกระเบิด "โพล๊ะ "

"เอ๋อกๆ อึ้ง โอ้"

มันร้อนๆ ตีตกอ จุกแน่นไปหมด

ในที่สุด พุงกางเป็นรูปร่างของมันกระเบิด "โพล๊ะ "

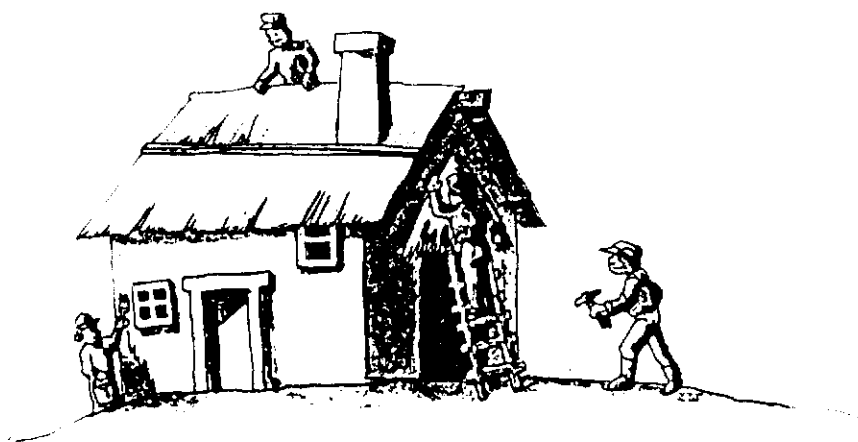

ชายหนุ่มคนหนึ่งเก็บเศษเล็กเศษน้อยจากร่างของมัน
โยนเข้ากองไฟ

พวกชาวบ้านตกอกตกใจกับการกินของหมาป่าแปลกหน้า

มันห่มหีบเศษเล็กเศษน้อยจากร่างของมันโยนเข้ากองไฟ

อ้อมหน้าสำราญแล้วก็ช่วยกันปลูกบ้านหลังใหม่ให้แม่เฒ่า
 “ฉันจะติดหน้าต่าง”
 “ฉันจะมุงหลังคา”
 “ฉันจะทาสี”

อ้อมหน้าสำราญแล้วก็ช่วยกันปลูกบ้านหลังใหม่ให้แม่เฒ่า
 “เจี๊ยก เจี๊ยก ฉันจะติดหน้าต่าง”
 “ฮึ ฮึ ฉันจะมุงหลังคา”
 “ฮึด ฮึด ฉันจะทาสี”

ไม่ช้ากระตอมก็เสร็จเรียบร้อย

พอกแม่บ้านและลูกๆ ช่วยกันขนย้ายของเครื่องใช้มาให้เจ้าของบ้านใหม่

“ฉันเขียนที่นอนให้”

“ฉันให้แก้อี”

“ฉันจะแบ่งถ้วยชามให้”

ไม่ช้ากระตอมก็เสร็จเรียบร้อย

พอกแม่บ้านและลูกสัตว์ช่วยกันขนย้ายของเครื่องใช้มาให้เจ้าของบ้านใหม่

“ฉันเขียนที่นอนให้”

“ฉันให้แก้อี”

“ฉันจะแบ่งถ้วยชามให้”

บ้านใหม่โปร่งสบาย น่าอยู่ ไม่ดูพังโกโรโกโสเหมือนกระท่อมหลังเก่า
 “แหม...ไม่มีหนูให้จับเลย” บ้านใหม่สะอาดจนนางเหมียวแมวตัวโปรด
 ของแม่เฒ่าไม่มีงานทำเสียแล้ว

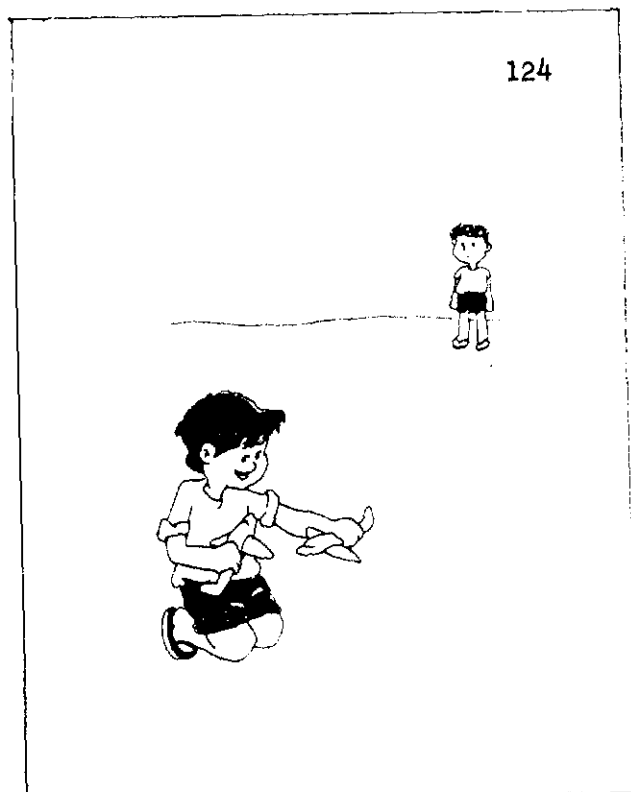

บ้านใหม่โปร่งสบาย น่าอยู่ ไม่ดูพังโกโรโกโสเหมือนกระท่อมหลังเก่า
 “แหม...ไม่มีหนูให้จับเลย” บ้านใหม่สะอาดจนนางเหมียวแมวตัวโปรดของ
 แม่เฒ่าไม่มีงานทำเสียแล้ว

ภาคผนวก ข
แบบวัดความเข้าใจเพื่อเสนอแนะ

1. พ่อให้เครื่องบินไม่ฉีกขาดแค่ปีก 2 ตัว คุย
อยากเล่นบ้างจึงมายืนดู ปีกก็ควรจะ

124

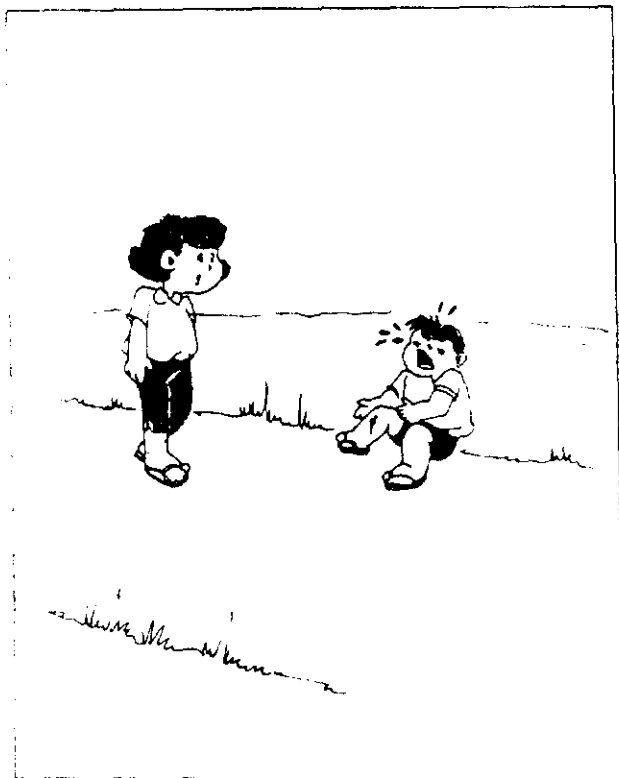
เล่นต่อไป ไม่สนใจคุย

เรียกคุยมา เล่นด้วยกัน และแบ่ง เครื่องบิน
ให้คุย 1 ตัว

เรียกคุยมา เล่นด้วย พ่อเด็ก เล่นคุยท้องถิ่น
เครื่องบิน

2. อยู่ เกล็นไม่ชื้อขนม หนูเกิดจากบ้านนี้ เขาเอา
มาลองให้ดูวันทาง นอยควรจะ

มาลองให้ดูให้เจียม แล้วค่อยไปซื้อ

เกล็นไม่ชื้อขนม ไม่แะดู

แล้วค่อยให้ดูให้เจียม พาไปหาแม่เด็ก
แล้วจึงไปชื้อขนม

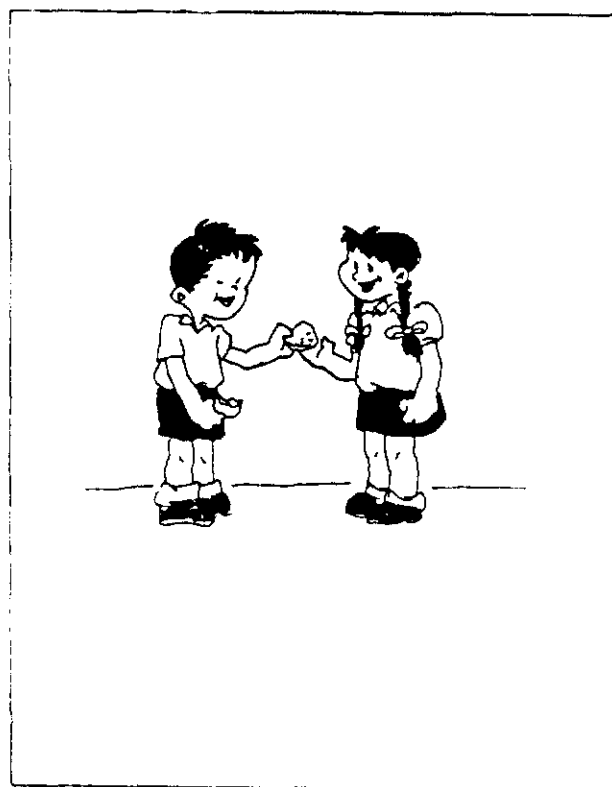

4. วันนี้เป็นวันสารท ที่บ้านตีเด็กมีขนมมากมาย
ก็เฝ้าดูจระ

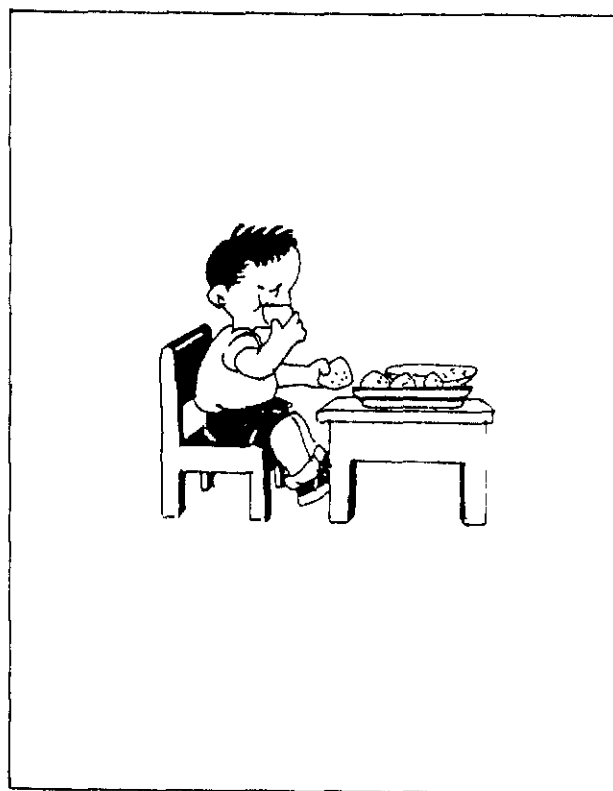

127

เอาขนมใส่ถุง ไปแบ่ง เพื่อน ๆ ในชั้นเรียน

เอาขนมไปแบ่ง เพราะคนที่เคยให้ของดีเด็กก่อน

กินขนมคนเดียวที่บ้าน

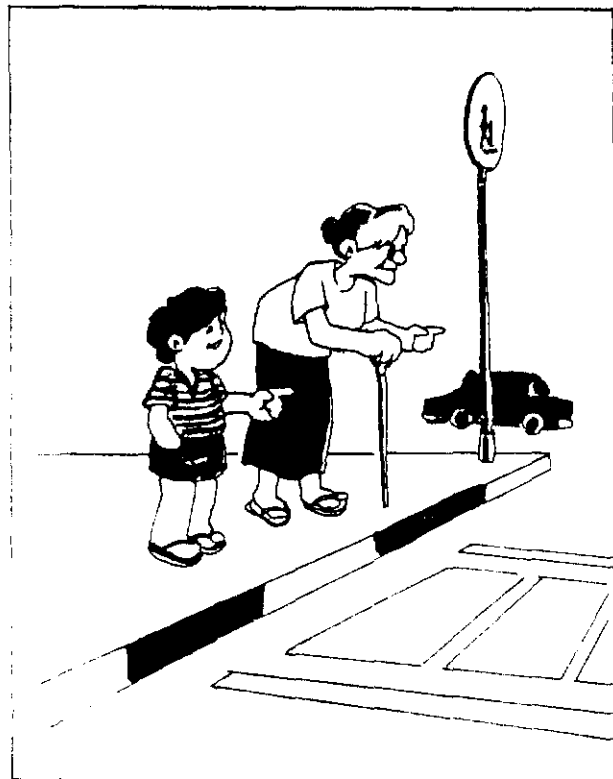

5. หึงชราทบทวน ถ้าฝั่งจะข้ามถนนอย่างใด ๆ เงิน ๆ
มดก็เห็นเขาพอดีเขาควรจะทำอย่างไร

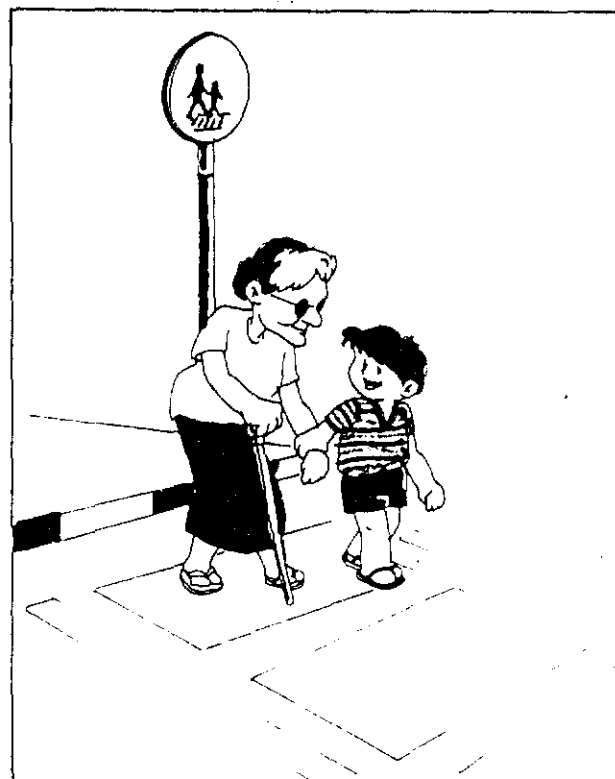

128

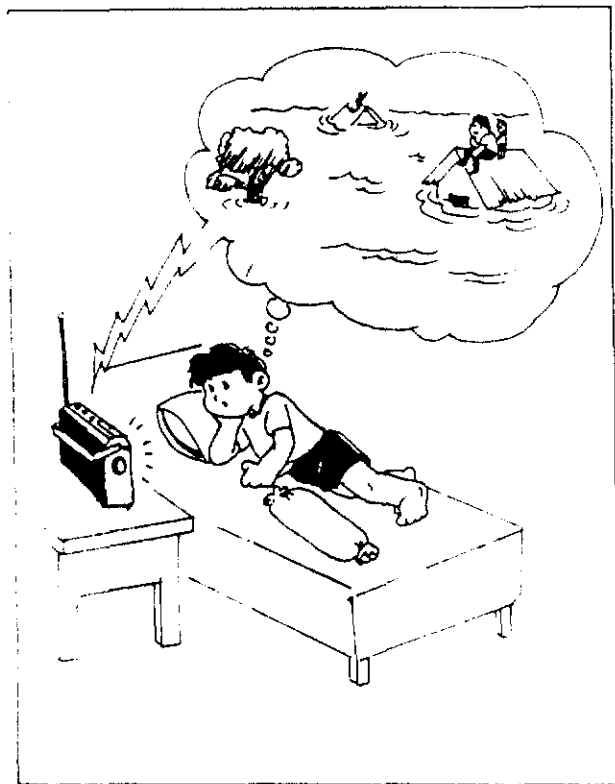
เดินต่อไป ตามทางที่ต้องการ

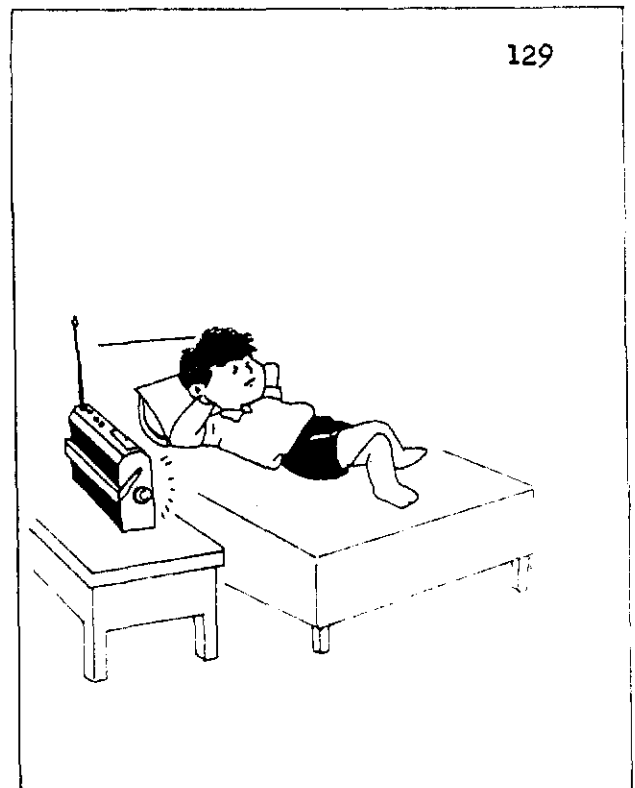
พาหึงชราไปที่ทางข้าม เมื่อรถว่างบอกให้หึงชรา
ข้ามได้

จงหึงชราข้ามถนนจนถึงฝั่งตรงข้าม แล้วค่อย
กลับมาเดินต่อตามทางที่จะไป

6. อู๋ได้รู้ว่าน้ำท่วมบ้านของต๋อย เสียข้าว อาหาร
และข้าวของต่าง ๆ เสียหายหมด อู๋ควรจะทำ

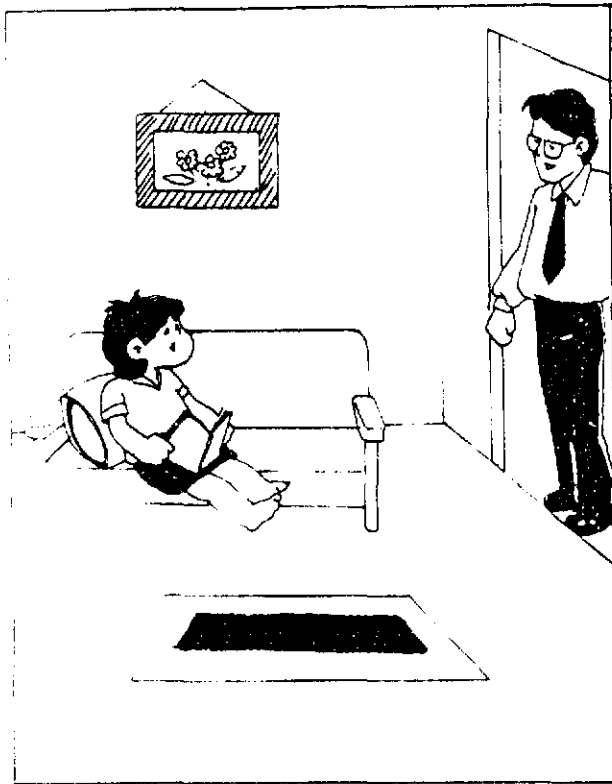
ไม่สนใจ

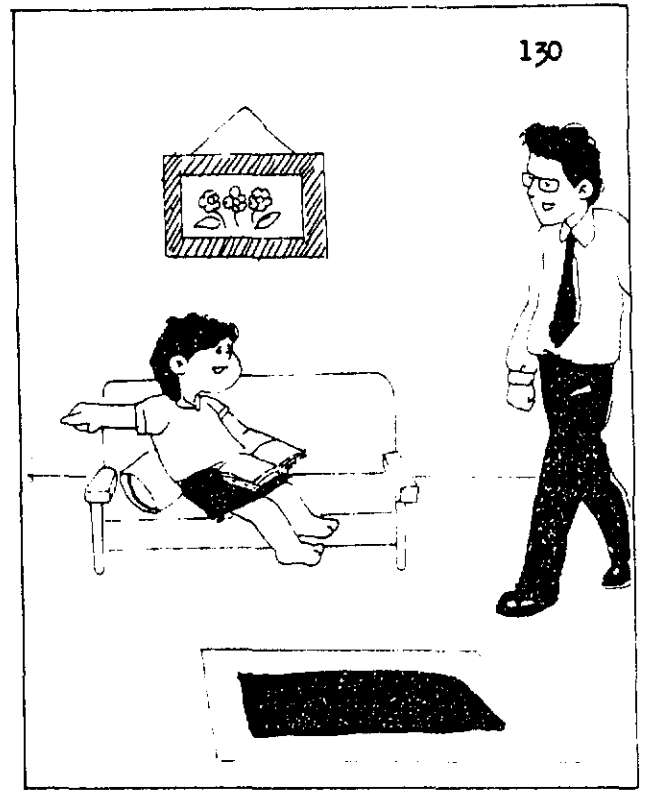
ไปเยี่ยมมปต๋อยด้วย นำอาหารและเสื้อผ้าไปให้ด้วย

ไปเยี่ยมมปต๋อยด้วย

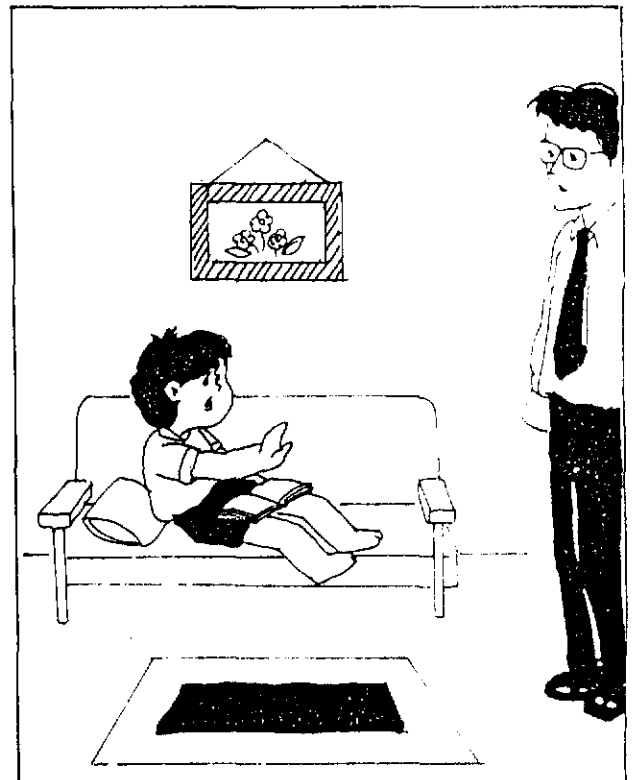
7. มีคนแปลกหน้ามาถามหาพ่อ ขณะที่กำลังนั่งอ่านหนังสือเพลิน ๆ แต่พ่ออยู่ในส่วนหลังบ้าน

ชี้ไปทางที่พ่ออยู่แล้วอ่านหนังสือต่อ

หยุดอ่านสักครู่ เดินไปตามพ่อมาพบ

อ่านหนังสือต่อไป บอกว่าไม่ทราบพ่อไปไหน

๘. กุล เห็นข่านไปพบลูกนกตัวหนึ่งพลัดตกลงมาจากรัง
ปากเจบ ทุกคร

หาวิชานำลูกนกไปไว้บนรังอีกครั้ง

เห็นข่านไป แม่มันคงมาช่วยเอง

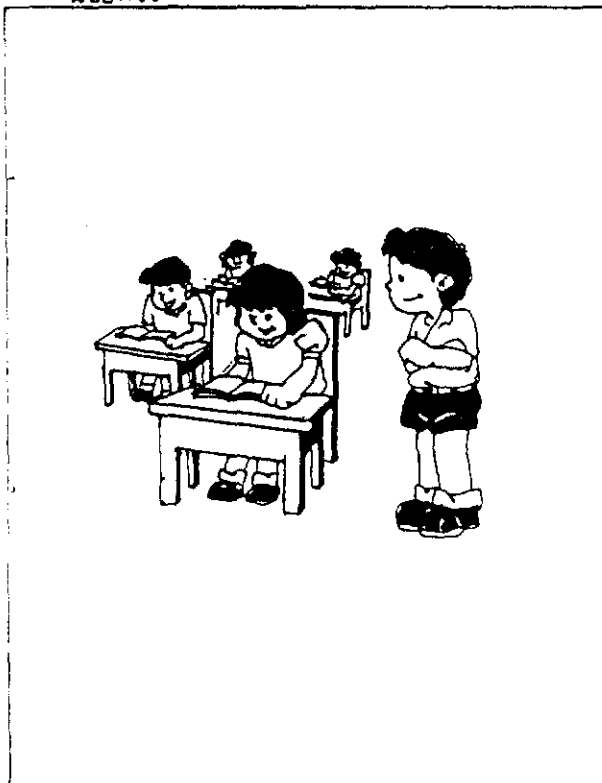
หาวิชานำลูกนกไปไว้บนรัง และหาปลาใส่ให้

๑. น้อยมีหนังสือการ์ตูนหลายเล่มจึงนำไปอวดเพื่อน ๆ
ที่โรงเรียนในตอนพัก เพื่อน ๆ อยากรู้อยากเห็น
น้อยก็อวด

ให้เพื่อนยืม แต่ไม่มีใครจะยืมไม่อ่านอยู่ที่บ้านก็ให้

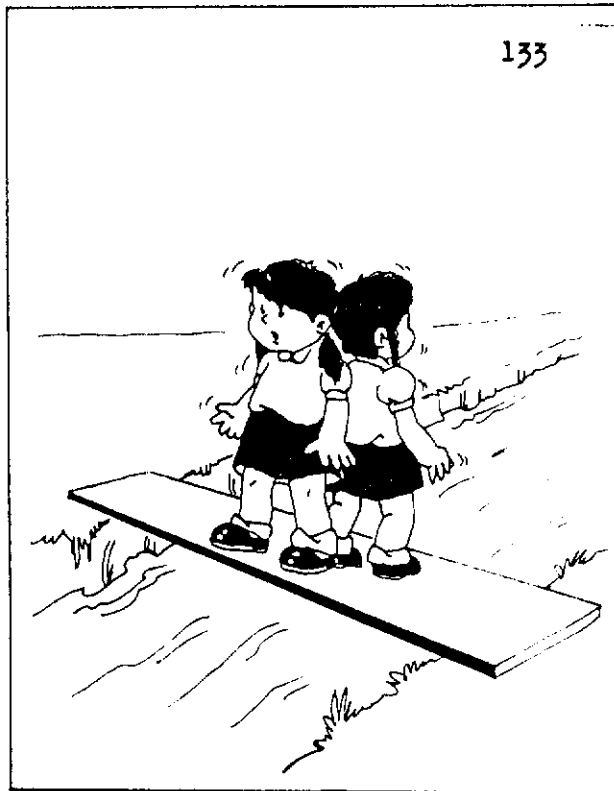
ให้ยืมอ่านที่โรงเรียน แต่ไม่ให้ยืมกลับบ้าน

เอามาอวดเท่านั้น ไม่ให้ยืม

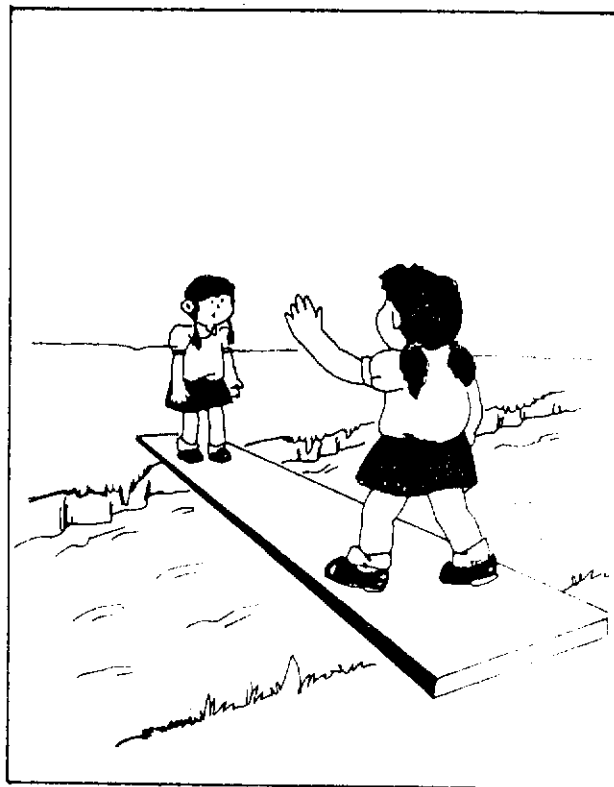
๑๐. แกะหอบเบียดบนสะพานไม้แคบ ๆ ค้างคนค้าง
จะไป แกะหาว

เบียดกันไปให้ได้

ดอยกลับมาขยสะพาน ให้เบียดข้ามไปก่อน

ร้องบอกให้เบียดดอยไป แกะหะจะข้ามก่อน

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบวัดคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		ค่าอำนาจจำแนก (t)
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1	2.85	0.022	1.8	0.46	5.83
2	3.1	0.52	2	1.16	3.806
3	2.5	0.24	1.6	0.75	4.05
4	2.75	0.56	1.65	0.61	4.58
5	2.8	0.61	2.15	0.62	2.70
6	2.8	0.59	2.05	0.59	3.12
7	2.4	0.56	1.75	0.60	2.70
8	2.65	0.59	2.05	0.62	2.5
9	2.45	0.60	1.7	0.62	2.70
10	2.65	0.63	1.55	0.62	4.58